KALENTERI

1922

ARK.NO. 42/91

Tehkää rahalähetyksenne Suomeen kauttamme

— TILATKAA —

Raivaaja ja Nykyaika

Ainoat suomalaiset sosialistiset lehdet Amerikassa.

Seuratkaa koko maailman työväenliikettä!
Sen voitte tehdä ainoastaan näistä lehdistä.

Raivaajan tilaushinnat:		Nykyajan tilaushinnat:	
1 vk.	$6.00	1 vk.	$2.00
½ vk.	$3.25	½ vk.	$1.25

RAIVAAJA, Fitchburg, Mass.

Tehkää rahalähetyksenne Suomeen kauttamme

Työläisten Luottoyhdistys

48 Wallace Avenue, Fitchburg, Mass.

on vanhin osuustoiminnallinen rahansijoituslaitos työväestön keskuudessa Amerikassa.

Se on tunnustettu parhaimmin hoidetuksi ja menestyneimmäksi kaikista Massan valtion 80 luottoyhdistyksestä.
Voitot $30,000 — vararahastossa.

Liittykää vakituiseksi tallettajaksemme!

A. F. MUELLER,

VALOKUVAAJA

2196 Third Ave., New York City.
Lähellä 120 katua. Puhelin Harlem 1141

Sisäänkäytävä seuraava ovi makeiskaupasta.
Kuvia otetaan päiviselläkin ilmalla.
Studio avoinna joka päivä 9 a.p.—7 illalla.

KALENTERI

AMERIKAN SUOMALAISELLE TYÖVÄELLE

1922

SUOM. SOS. KUSTANNUSYHTIÖN KUSTANNUKSELLA
FITCHBURGISSA, MASS.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
Piispankatu 3
20500 Turku ☎ 317 536

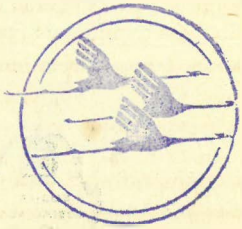

2

SUOMALAISEN SOS. KUSTANNUSYHTIÖN KIRJAPAINO
FITCHBURG, MASS.

Yleisemmät juhlapäivät Yhdysvalloisssa ja Canadassa:

Tammikuun 1 p. — Uudenvuodenpäivä kaikissa valtiossa.

Helmikuun 12 p. — Lincolnin syntymäpäivä 26 valtiossa.

Helmikuun 22 p. — Washingtonin syntymäpäivä kaikissa valtioissa.

Huhtikuun 19 p. — Patrioottien päivä Massachusettsin ja Mainen valtioissa.

Toukokuun 30 p. — Hautainkukituspäivä kaikissa pohjois-valtioissa.

Toukokuun 24 p. — Victorian päivä Canadassa.

Heinäkuun 4 p. — Yhdysvaltain itsenäisyyden julistuksen muistopäivä kaikissa valtioissa.

Heinäkuun 1 p. — Dominion päivä Canadassa.

Syyskuun 4 p. — Työnpäivä kaikissa valtioissa. Canadassa samoin.

Lokakuun 12 p. — Columbuksen päivä useimmissa Yhdysvaltain valtioissa.

Marraskuun viimeinen torstai, Kiitospäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

Joulukuun 25 p. — Joulupäivä kaikissa valtioissa ja Canadan maakunnissa.

1 S. Uudenv. p.
2 M. Aapeli
3 T. Eenok
4 K. Tiitus
5 T. Simo
6 P. Loppiainen
7 L. Augusti

8 S. Gunard
9 M. Veikko
10 T. Sigurd
11 K. Osvald
12 T. Toini
13 P. Nuutti
14 L. Feeliks

15 S. Siviä
16 M. Ilmari
17 T. Antti
18 K. Varma
19 T. Heikki
20 P. Faabian
21 L. Aune

22 S. Tierä
23 M. Emma
24 T. Erkki
25 K. Paavo
26 T. Viljo
27 P. Kultimo
28 L. Kaarlo

29 S. Valtteri
20 M. Gunilla
31 T. Alli

1 K. Pirkko
2 T. Aira
3 P. Huugo
4 L. Ansgarius

5 S. Agaata
6 M. Laina
7 T. Rikard
8 K. Pellervo
9 T. Naima
10 P. Elias
11 L. Eufrosyne

12 S. Elma
13 M. Sulo
14 T. Valentin
15 K. Sipi
16 T. Juliana
17 P. Väinö
18 L. Rusko

19 S. Kauppo
20 M. Ihameli
21 T. Hillervo
22 K. Pietari
23 T. Terttu
24 P. Matti
25 L. Viktoria

26 S. Nestor
27 M. Tuulikki
28 T. Onni

1 K. Albinus
2 T. Fanny
3 P. Kaukomieli
4 L. Adrian

5 S. Seppo
6 M. Ruudolf
7 T. Laila
8 K. Vilppu
9 T. 40 Marttyria
10 P. Aurora
11 L. Kalervo

12 S. Gregorius
13 M. Usko
14 T. Matilda
15 K. Risto
16 T. Kaukovalta
17 P. Kerttu
18 L. Edward

19 S. Juuso
20 M. Jaakkima
21 T. Pentti
22 K. Viktor
23 T. Akseli
24 P. Gaabriel
25 L. Maaria

26 S. Emanuel
27 M. Soini
28 T. Armas
29 K. Joonas
30 T. Guido
31 P. Anja

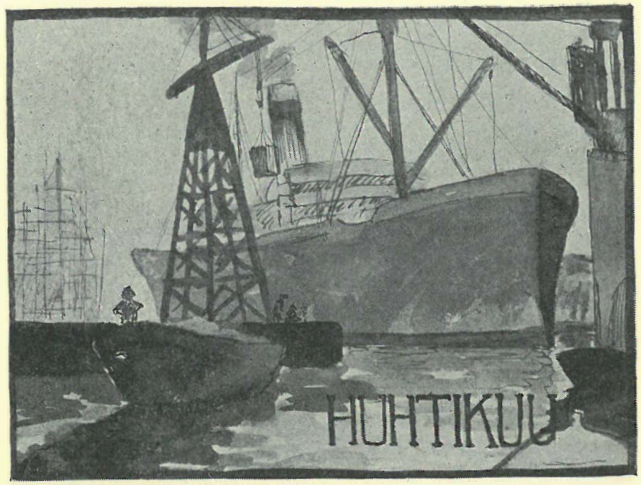

1 L. Harold

2 S. Pellervo
3 M. Ferdinand
4 T. Ambrosius
5 K. Ireene
6 T. Vilho
7 P. Toimi
8 L. Suoma

9 S. Otto
10 M. Hesekiel
11 T. Atso
12 K. Julius
13 T. Tellervo
14 P. Tiburtius
15 L. Linda

16 S. Jalo
17 M. Eljas
18 T. Ikäheimo
19 K. Bernhard
20 T. Amaalia
21 P. Anselmi
22 L. Aliina

23 S. Yrjö
24 M. Albert
25 T. Markus
26 K. Visa
27 T. Antamo
28 P. Tuure
29 L. Tyko

30 S. Mirjam

1 M. Vappu
2 T. Vuokko
3 K. Ristinpäivä
4 T. Roosa
5 P. Jenny
6 L. Aleksandria

7 S. Helmi
8 M. Agda
9 T. Timo
10 K. Aino
11 T. Osmo
12 P. Lotta
13 L. Floora

14 S. Edit
15 M. Sohvi
16 T. Ester
17 K. Rebekka
18 T. Eero
19 P. Emilia
20 L. Liina

21 S. Kosti
22 M. Hemminki
23 T. Lyyli
24 K. Alarik
25 T. Urpo
26 P. Vilhelmiina
27 L. Beeda

28 S. Alma
29 M. Oiva
30 T. Taimi
31 K. Elli

1 T. Teemu
2 P. Venla
3 L. Viola

4 S. Toivo
5 M. Bonifacius
6 T. Kustaa
7 K. Roobert
8 T. Salomo
9 P. Ensio
10 L. Seppo

11 S. Impi
12 M. Esko
13 T. Eedia
14 K. Eliisa
15 T. Vieno
16 P. Justiina
17 L. Urho

18 S. Tapio
19 M. Siiri
20 T. Into
21 K. Ahti
22 T. Pauliina
23 P. Aatto
24 L. Jussi

25 S. Uuno
26 M. Jeremias
27 T. Onerva
28 K. Leo
29 T. Pietari
30 P. Päiviö

1 L. Aaro
2 S. Linnea
3 M. Arvo
4 T. Ulla
5 K. Unto
6 T. Esaias
7 P. Klaus
8 L. Kiilian
9 S. Ilta
10 M. Saima
11 T. Eleonoora
12 K. Herman
13 T. Joel
14 P. Aliisa
15 L. Kotko
16 S. Reino
17 M. Aleksi
18 T. Freedrick
19 K. Saara
20 T. Margareeta
21 P. Johanna
22 L. Matleena
23 S. Olga
24 M. Kirsti
25 T. Jaakko
26 K. Martta
27 T. 7 Unikekoa
28 P. Auvosa
29 L. Olavi
31 M. Helena
30 S. Eriikka

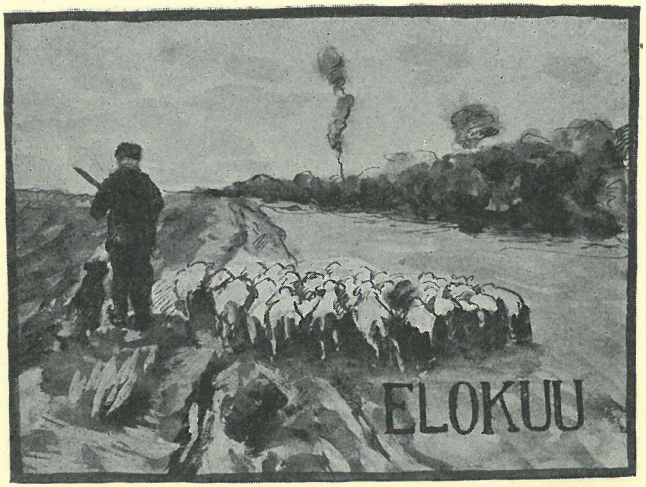

1 T. Taina
2 K. Katri
3 T. Tarkki
4 P. Maria
5 L. Salme
6 S. Sikstus
7 M. Lahja
8 T. Oma
9 K. Veli
10 T. Lauri
11 P. Susanna
12 L. Klaara
13 S. Alfons
14 M. Eusebius
15 T. Marjatta
16 K. Aulis
17 T. Verner
18 P. Maire
19 L. Mauno
20 S. Samuli
21 M. Tirkko
22 T. Iivari
23 K. Sakeus
24 T. Pertteli
25 P. Loviisa
26 L. Ilma
27 S. Toimi
28 M. Tauno
29 T. Valma
30 K. Eemil
31 T. Arvi

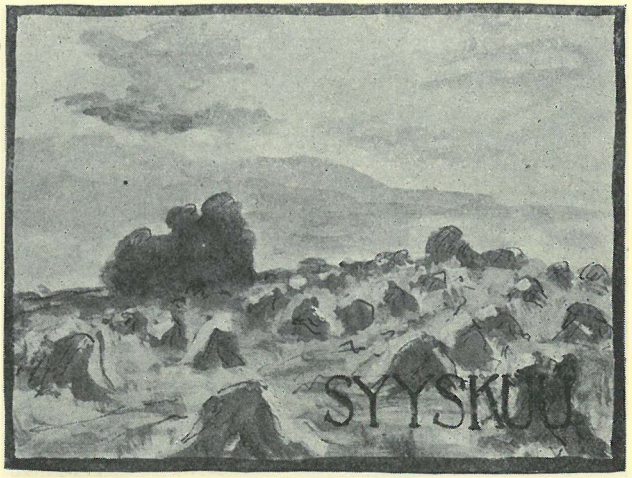

1 P. Salli
2 L. Justus

3 S. Serafiina
4 M. Mooses
5 T. Mainio
6 K. Sakari
7 T. Regiina
8 P. Marja
9 L. Eevert

10 S. Valma
11 M. Iisakki
12 T. Aleksanteri
13 K. Hyvälempi
14 T. Iida
15 P. Laimi
16 L. Miolikki

17 S. Elisabet
18 M. Tyyni
19 T. Fredriikka
20 K. Augusta
21 T. Matteus
22 P. Mauri
23 L. Tekla

24 S. Cyprianus
25 M. Kullervo
26 T. Nyyrikki
27 K. Kaino
28 T. Leonard
29 P. Mikko
30 L. Hieronymus

1 S. Vallo
2 M. Ludvik
3 T. Eevald
4 K. Frans
5 T. Inkeri
6 P. Bruuno
7 L. Pirjo

8 S. Hilja
9 M. Ilo
10 T. Josefiina
11 K. Probus
12 T. Valfrid
13 P. Teppo
14 L. Elsa

15 S. Helvi
16 M. Hellä
17 T. Lucina
18 K. Aleksei
19 T. Uljas
20 P. Kasper
21 L. Irja

22 S. Aallotar
23 M. Severi
24 T. Aallotar
25 K. Hilda
26 T. Amanda
27 P. Sabiina
28 L. Simo

29 S. Alfred
30 M. Kustaava
31 T. Artturi

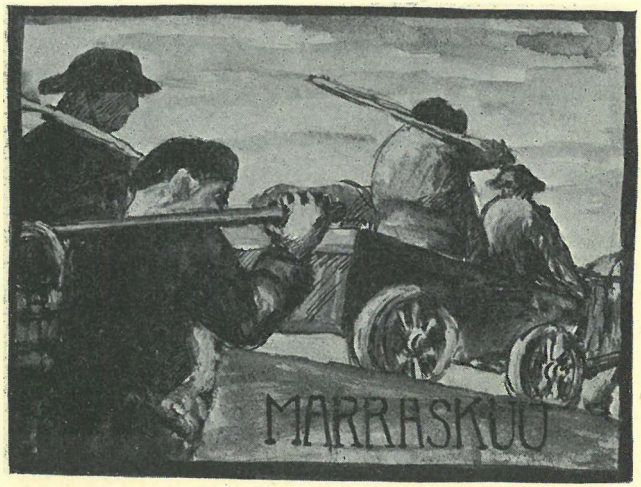

1 K. Kekri
2 T. Topias
3 P. Erland
4 L. Hertta

5 S. Malakias
6 M. Kustaa
7 T. Engelbert
8 K. Vesivalo
9 T. Teodor
10 P. Luther
11 L. Martti

12 S. Konrad
13 M.. Kristian
14 T. Hilppa
15 K. Leopold
16 T. Aarne
17 P. Eino
18 L. Maksimus

19 S. Olli
20 M. Jalmari
21 T. Hilma
22 K. Cecilia
23 T. Kiemens
24 P. Lempi
25 L. Kaarina

26 S. Dagmar
27 M. Vitalis
28 T. Steen
29 K. Aimo
30 T. Antero

1 P. Valio
2 L. Beaata

3 S. Vellamo
4 M. Kyllikki
5 T. Jorma
6 K. Niilo
7 T. Agaton
8 P. Anna
9 L. Selma

10 S. Judith
11 M. Taneli
12 T. Talvi
13 K. Lucia
14 T. Hyvä
15 P. Heimo
16 L. Jouko

17 S. Raakel
18 M. Abraham
19 T. Nikolai
20 K. Jaakoppi
21 T. Tuomas
22 P. Rafael
23 L. Israel

24 S. Aatami
25 M. Joulup.
26 T. Tapani
27 K. Johannes
28 T. Viatt. lasten p.
29 P. Tuom. Piisp.
30 L. Taavetti

31 S. Sylvester

Köyhälistön diktatuuri

Kysymys diktatuurista ja kansanvallasta on kuluneen vuosikauden ajalla tyyten vallannut Amerikan suomalaisen luokkatietoisen työläisaineksen nimellä kulkevan väestön mielen. Mutta kysymyksen selvittämiseksi ei valitettavasti ole tehty sanottavasti mitään niiden taholta, jotka siitä suurinta ääntä pitävät.

Mitä on köyhälistön diktatuuri, siitä kykenevät ainoastaan aniharvat heistä antamaan minkäänlaista selitystä. Vasemmiston nimellä kulkevat kiihkouskovaiset kansallismielisemme eivät uskalla ollenkaan ottaa käsiteltäväkseen kysymystä köyhälistön diktatuurin mahdollisesta ilmenemismuodosta, sen todellisesta olemuksesta, vaan aito hihhulin tavoin huutavat että jokainen joka ei ole heidän kanssaan samaa mieltä, on köyhälistön diktatuurin kieltäjä ja siis työväenluokan vihollinen.

Ikäänkuin voisi olla olemassa luokkayhteiskunnassa mitään muuta hallitusta kuin luokkadiktatuuri. Tämän itsessään niin selvän kysymyksen kanssa on ajauduttu tuhoisaan ajatukselliseen haaksirikkoon ja tultu siihen sietämättömään tilanteeseen, että muka vasemmistolaiset sanomalehtimiehet, joiden pitäisi olla valmiit milloin tahansa asiallisesti selittämään tätä kysymystä ja väittelemään siitä, kauhistuvat väitteitä työväenliikkeen menettelytavoista ja ulvahtavat vastaväitteen kuullessaan kuten sonni punaisen vaatteen nähdessään. Surkuteltavampaan henkiseen haaksirikkoon ei voi kuvitella joutuvansa kuin on se missä n. s. kommunismilla keinottelevat suomalaiset työväenliikkeen johtajat täällä nykyisin.

ovat. Väitteiden sijasta esittävät he solvauksia ja kiihotvat mieliä.

Mielikuvien luonti on paljoa helpompaa kuin asioiden kiihkoton käsittely. Siksi onkin täällä niin ajattelematta antauduttu Venäjän vallankumouksen arvostelua kestämättömään ihailuun. Kun siellä selitetään vallitsevan köyhälistön diktatuuri, niin vedetään siitä se johtopäätös, että niin täytyy vallita täälläkin. Ja kun sitte joku sanoo, että mahdollisesti sen ilmenemismuodot voivat olla ja **ovat pakotettuja olemaan** hieman toisenlaiset, muissa maissa, niin kuuluu huutoja: "petturi", "kavaltaja", jne., ikäänkuin niillä ollenkaan selitettäisiin asiaa.

Ei köyhälistön diktatuurikäsityksen kieltäminen, vaan sen olemusmuotojen mahdollinen erilaisuus eri maissa, muodostaa pohjan sille katkeralle mielipiteiden erilaisuudelle, joka nykyisin repii maailman työväenliikettä; jokainen joka ollenkaan käsittää luokkayhteiskunnan luonnetta, käsittää myöskin sen, että luokkayhteiskuntaa voidaan hallita ainoastaan vallassaolevan luokan diktatuurin avulla; että vallassapysyminen luokkana on mahdollinen ainoastaan diktatuurin avulla.

Tämän väitteen sosialistien puolelta kieltävät summassa kiihkouskoiset kommunistimme, joiden mielestä köyhälistön diktatuuri voi ilmetä ainoastaan kansalaissotana, aseellisena taisteluna ja porvariston valtiollisten oikeuksien asevoimin kieltämisellä, toisin sanoen — aseellisena toimintana. Käsittämättä lännen ja idän, jos niin sanoisimme, Venäjän ja länsimaisten valtojen erilaista historiallista ja taloudellista kehitystä. Ja tälle erilaiselle historialliselle ja valtiolliselle kehitykselle rakentunutta valtiollista ja yhteiskunnallista elämää, väittävät he, että ellei seurata venäläistä esimerkkiä ihan prikulleen, ajaudutaan karille ja työväestön vallankumous jää tapahtumatta.

Marxilaisen historiankäsityksen ymmärtäminen ainoastaan voisi luoda selväperusteisen yhteistoiminnan kaikkien työväenliikkeen eri ryhmien välillä, sillä kaikkihan

ne selittävät pyrkivänsä köyhälistön valtaan — mutta tämän käsityksen selveneminen ei ole saavutettavissa muuten kuin ahkeran ja vaivaloisen historiaan tutustumisen ja omien mielipiteiden perinpohjaisen ja alituisen arvostelun kautta.

Asevoiminko diktatuuriin vai asevoiminko diktatuuria puoltamaan?

Ylläoleva kysymys aukasee harkittavaksi tämän kysymyksen syvällisemmin kuin mitä sitä on yleensä tähän saakka käsitelty niiden keskuudessa, jotka kiistävät olevansa köyhälistön diktatuurin itse vihittyjä apostoleja.

Onko totta, että köyhälistö voi päästä ja että sen tulee pyrkiä diktatuuriinsa ainoastaan aseiden avulla? Niin selitetään kommunistisissa oikeaoppisissa periaatejulistuksissa. Ja tämän kirjottaja ottaa vastuulleen sanoa sen jälleen tässä silläkin uhalla, että joku kaikkitietäväksi itseänsä kuvitteleva työväestön ajatusten jarru taas saisi tilaisuuden oksentaa "ohrana"-nimityksiään. Tämä kommunistinen väite on hieman ristiriidassa sen marxilaisen väitteen kanssa, että **köyhälistön valtaannousu saattaa tapahtua rauhallista tietä joissakin maissa,** kuten Marx aikoinaan lausui, ajatellen sellaiset mahdollisuudet löytyvän ehkä Englannissa ja Yhdysvalloissa.

Käsittämättä ollenkaan tätä Marxin ajatuksen johdonmukaista juoksua, tekasevat kommunistimme sosialistien suuhun sen väitteen, että nämä pyrkivät köyhälistön valtaan porvariston avulla, **porvarillisen** kansanvallan puitteissa. Sanomattakin on selvä, että kommunistien ensimäiseksi pitäisi asettua Marxia vastaan täten väittäessään, mutta kun Marx on liian suuri vaikenemaan vaadittavaksi ja kun hän onneksi jo on itse poissa vaatimasta selityksiä ajatuksistaan nykyisin annettaviin monikirjavaisiin tulkintoihin, niin jätetään Marxin tämä kohta sievästi selittämättä ja hyökätään kahta kiihkeämmin sosialistien kimppuun — ei väitteillä ja selityksillä, vaan parjauksilla ja väärennyksillä.

Kun Marx lausui, että köyhälistön valtaanpääsy saattaa olla mahdollinen jossakin maassa ilman aseellista taistelua, niin olisi hän empimättä nykyisissä oloissa ja tämän lausuntonsa johdosta nyt syntyneitä väitteitä kuullessaan sanonut, että vaikkapa valtaan**pääsy** saattaakin tapahtua ehkä rauhallista tietä, niin kokonaan toinen asia on, miten siten saavutettu valta voidaan **säilyttää.**

Ja tässä tullaan askel eteenpäin tämän kysymyksen ymmärtämisessä. Vaikkapa saattaisi tapahtua sitenkin, että köyhälistö saavuttaa luokkavallan käsiinsä, kohoaa vallitsevaksi puolueeksi, ilman aseellista taistelua, niin se ei suinkaan estä porvaristoa provosoimasta aseellista taistelua sen jälkeen. Se tahtoo sanoa: porvaristo saattaa kyllä menettää luokkadiktatuurinsa ennen aseellista taistelua, mutta luopuuko se siitä ilman, nähdään vasta kun siihen asioiden käänteeseen tullaan.

Mutta kysymys on silloin jo muuttanut luonnettaan melkolailla siitä minkälaisena sen kommunistit nyt esittävät. Silloin ehkä joutuu köyhälistö ase kädessä **puolustamaan** luokkadiktatuuriaan; tätä mahdollisuutta ei suinkaan voi kukaan vakavasti harkitseva sosialisti jättää pois laskuistaan tulevaisuuskuvia luodessaan.

Mutta turhaa on ennustella mitä mahdollisesti tulee tapahtumaan. Kun köyhälistö on kyllin voimakas ottamaan valta-aseman käsiinsä, on se myöskin arvattavasti kylliksi voimakas pitämään sen, jos se nimittäin oman luokkansa voimalla pelkästään valtaan kohoaa. Ja jos se näennäisesti siihen kohoaa kompromisseilla muiden luokkien kanssa, kuten esim. alituisesti riutuvan ja rappeutuvan keskiluokan jonkun erinäisen kerroksen avulla, niin silloin ei voi olla kysymystä työväenluokan vallasta, eikä sellaisen vallan pysyväisyydestäkään ole takeita.

Väite, että köyhälistö ei voisi kohota valtaan muuten kuin ase kädessä, on vielä todistamattomampi kuin se, että se ilman aseita vallan saavuttaa. Jälkimäinen väite

nojautuu niin paljon enemmän historiallisille faktoille ja on sopusoinnussa tilanteen todelisuuden kanssa, että sille kannattaa antaa suurempi huomio kuin edelliselle. Aivan samalla tavalla kuin työväestö saattaa lakkoutumatta järjestyä ja vasta järjestyminen aiheuttaa lakon, kun työväestö järjestönsä kautta esittää vaatimuksiaan, voi työväestö myöskin rauhassa kehittyä voimakkaammaksi kuin mitkään porvarilliset puolueet kokoomuksineenkaan, niin että vallan otto sen käsiin tapahtuu kuten Ranskan vallakumouksessa vuona 1789, jolloin kansalliskokous julistautui hallitukseksi ilman että ketään olisi edes naarmuttukaan.

Tätä saatetaan väittää pelkäksi muodollisuudeksi, mutta itse asiassa se on sangen merkityksellinen muodollisuus. Samoin kuin järjestyneen työväestön vaatimuksia olojen muuttamiseksi — palkkojen kohottaminen, työpäivän lyhentäminen, työsuhteiden parantaminen, jne. — saattaa seurata lakko, kaikkine hirvittävine teurastuksineen ja verinäytelmineen, saattaa köyhälistönkin valtapuolueeksi kohoaminen ja köyhälistön etujen mukaisten vaatimusten toteuttaminen ajaa porvariston hädissään sellaisiin menettelyihin, joissa aseitakin koetellaan.

Porvariston diktatuurin oleellinen muoto.

Jos uskonkiihkoa muistuttavalla raivolla toimivat kommunistimme suostuisivat katsahtamaan porvarilliseen yhteiskuntaan vilahdukseltakaan, niin huomaisivat he, että porvariston diktatuuri on täysin mahdollinen ilman mitään aseellista taistelua. Porvariston luokkavalta on pystyssä aseisiin turvautumatta, miksikä ei siis työväestönkin voisi olla?

Porvariston diktatuurin oleellinen muoto ei ole asevoimainen pakkovalta, vaan aseisiin valmis muodollinen kansanvalta, jonka kautta porvaristo hallitsee muista luokista huolimatta. Tämä asevalmius on tietysti siltä varalta, että alistettu luokka mahdollisesti pyrkii luo-

maan harteiltaan porvariston ikeen ja asettamaan oman luokkavaltansa sen luokkavallan tilalle.

Epäilemättä turvautuu porvaristo aseisiin työväestöä vastaan ilman vitkasteluja, milloin katsoo valtansa uhatuksi. Mutta enemmistöpuolueeksi kohonnut työväestö onkin silloin jo toinen tekijä kuin aikana jolloin se vähemmistönä pyrkii asevoimin diktatuuriin.

Mutta porvariston hyväkseen käyttämä kansanvaltakäsite on yhtä oivallinen työväestön käsissä aikoinaan kuin se on nyt porvariston käsissä. Ja todennäköisintä on, että länsimaissa, varsinkin anglo-saksisissa maissa, kuletaan työväestön diktatuuriin tätä nimellisesti kansanvaltaista tietä; s. o. tämä näyttää ainoalta mahdolliselta tieltä. Jos porvaristo kerran voi edukseen menetellä tällä tavalla ja määrätä työväestön elinsuhteet itsensä työväestön kautta, niin miksikä ei siis myöskin työväestö valtaan päästyään voisi sallia nimellistä kansanvaltaa, s. o. antaa porvaristolle äänioikeuden, y. m. valtiollisia oikeuksia samassa suhteessa kuin porvaristo on sallinut niitä työväestölle?

Työväestö voi tehdä sen sitäkin vaarattomammin, koska se tietää, että porvaristo ei enää koskaan voi kohota yhteiskunnallisesti tarpeelliseksi luokaksi, eikä sillä siis ole enää yhteiskunnallista tulevaisuutta. Sellainen menettely tasottaisi tietä sosialistiseen yhteiskuntaan, riistämällä porvaristolta väitteitä, joilla se kiihottaa työväestöä vastaan sellaista kansanainesta, joka porvarillisen kasvatuksen vaikutuksesta edelleen pitää kiinni abstraktisesta kansanvalta-käsitteestä?

Näin voi työväestö aivan vaaratta menetellä. Mutta tekipi se siten taikka ei, nämä olettamukset ovat tarpeellisia ainoastaan sikäli kuin tahdotaan luoda valmis teoria yhteiskuntakäsitteistä. Kun ratkaisukohtaan saavutaan, menetellään asianhaarojen eikä ennakolta laadittujen teorioiden mukaan, siitä on koko luokkataistelujen historia todistuksena.

Mitä monipuolisemmin harkitaan asioita jo etukäteen,

sitä monipuolisempi asioiden käsittämismahdollisuus on työväestön käytettävänä vallankumouksen tapahduttua. Samalla tavalla kuin hallitsevan luokan diktatuuri esiintyi eri muodoissa Venäjällä ja länsimaissa, saattaa sitä esiintyä työväenluokan diktatuurikin. Ja juuri tällä historiallisen totuuden käsittämiselle epäilemättä perustuukin yllämainittu Marxin tärkeä lausunto.

Valtiolliset ja yhteiskunnalliset olot Venäjällä ja länsimaissa ovat tykkänään erilaiset. Tästä johtuu että työväenliikkeen menettelytapojen **tulee olla** myöskin toisenlaiset, eikä ainoastaan se että ne mahdollisesti **voivat olla** erilaiset. Yhtävähän kuin bolshevikit olisivat voineet säilyttää valtaansa Venäjällä — jossa ei ole työväenluokan vallan ja sosialismin toteuttamisen edellytyksiä — niillä keinoilla, joita länsimaiden työväenliike on aina pitänyt valtaankohoamiskeinoinaan, yhtävähän voisi länsimainen työväestö päästä valtaan bolshevikien Venäjällä käyttämillä keinoilla. Siihen on yhtä vähän mahdollisuuksia kuin samanlaisten pukimien käyttämiselle pohjoisnavalla ja päiväntasaajalla.

Työväenluokan diktatuurin mahdollisuudet

Kun puhutaan työväenluokan diktatuurista todellisessa marxilaisessa käsityksessä, täytyy jo etukäteen käsittää, että työväen luokkaan kuuluvat kaikki työläiset, eikä ainoastaan joku määrätty työläisten muodostama puolue. Toisin sanoen, kun puhumme työväenluokan diktatuurista, tarkotamme todella luokka- eikä puoluediktatuuria.

Tämän käsitteen selvillesaaminen on länsimaiden ja Yhdysvaltain oloissa sitäkin tärkeämpi kuin Venäjällä, koska näissä maissa ei voi päästä valtaan puoluediktatuuri luokkadiktatuurina, kuten Venäjällä on laita — ja kuten siellä oli ainoa mahdollisuus.

Työväenluokan diktatuurin täytyy ilmetä järjestyneenä, kuriin tottuneena muodostumana, muuten sen valta

ei voi olla pysyväinen porvariston valtaa vastaan. Ja tässäkin suhteessa tarjoaa olevien yhteiskunnallisten olojen tarkkailu avaimen kysymyksen ratkaisuun: Miten menettelee porvaristo omien luokkapuolueittensa suhteen? Niiden kesken jaetaan saalis sovinnossa, mikäli työväestö on kysymyksessä. Porvarillisten puolueiden keskuudessa vallitsee sisäinen kansanvalta todellisuudessa, ollen määräävä voima sillä puolueella jonka taakse kansan enemmistö kulloinkin voidaan ryhmityttää. Siitä huolimatta että luonnollisesti porvaristonkin keskuudessa ilmenee etujen erilaisuutta, esiintyy se yksimielisenä aina työväestöä vastaan. Jos porvaristo kieltäisi oman luokkansa joltakin osalta tykkänään sananvallan valtiollisessa ja vaikutusmahdollisuuden yhteiskunnallisissa asioissa, kuten se tekee työväenluokalta, niin asettaisi se koko luokkansa edut vaaraan.

Helppoa pitäisi olla kuvitella mielessään mitä seuraisi esim. Yhdysvalloissa, jos hallitseva republikaanipuolue täällä kokonaan syrjäyttäisi demokraatien edustusoikeuden — ja siis yhteiskunnallisiin kysymyksiin vaikuttamismahdollisuuden — kongressissa. Sitä seuraisi tilanne, jossa niin republikaanien kuin demokraattienkin hallitus olisi mahdoton. Ne voivat hallita ja alistaa työväestön ainoastaan yhteisesti.

Ja samanlainen on tilanne kaikissa länsimaissa. Porvaristo ei voi niissä kieltää oman luokkansa minkään puolueen edustusoikeutta.

Mutta vaikka se sen salliikin, ei sen luokkadiktatuuri siitä kärsi, pikemmin päinvastoin; vasta sen sallimalla tekee se luokkadiktatuurinsa mahdolliseksi.

Aivan niin on meneteltävä työväestönkin. Samoin kuin porvarillisen luokkadiktatuurin täytyy ilmetä järjestettynä hallituksena, täytyy sitä ilmetä työväen diktatuurinkin, ilman sellaista muotoa on se mahdottomuus. Jos siis työväestön luokkadiktatuuriin pyritään jonkun puolueen nimessä, kieltämällä kaikkien toisten työväenluokan puolueiden osanotto hallitukseen, niin käy samalla

tavalla kuin kävisi republikaaneille täällä jos ne yrittäisivät syrjäyttää demokraatit.

Työväenluokan diktatuurin olemassaolo on siis mahdollinen ainoastaan luokkakansanvallan nimessä, kuten porvaristonkin. Se kansanvalta, joka nykyisin vallitsee kaikissa ns. kansanvaltaisissa maissa, on porvariston luokkakansanvaltaa, mutta samalla on se myöskin porvariston luokkadiktatuuria.

Ja tästä kysymyksestä on päästävä yksimielisyyteen työväestön keskuudessa, huolimatta siitä, miten paljon väitellään siitä, mitä tehdään porvariston kanssa.

Olettakaamme että seurataan esim. tässä maassa — ja sama on suhde kaikissa länsimaissa — kommunistien esittämää menettelytapaa, jonka mukaan kaikki valta pitäisi kuuluman kommunisteille. Siitä seuraisi taistelu elämästä ja kuolemasta työväenluokan omassa keskuudessa. Näissä maissa on jokaisessa kansa joukkona valtiolliseen elämään tottunutta, vaikkapa se ei luokkaetujaan vielä käsitäkään. Minkä hyvänsä osan valtiolliset oikeudet riistetäänkään, asettuu se sotajalalle riistäjää vastaan. Jos kommunistit pyrkivät johtaja-asemaan työväenluokan hallitessa, on se mahdollista heille ainoastaan enemmistön äänillä. Jos taas syndikalistit pyrkivät siihen, voi se tapahtua samaa tietä, eikä sosialisteillakaan ole muuta mahdollisuutta.

Kieltäkää Yhdysvalloissa esim. maanviljelijöiltä äänioikeus, tai asettakaa se vaikka yhtä epäsuhteettomaksi kuin äänioikeus on Venäjällä maanviljelijäin ja kaupunkilaisväestön välillä, niin valtaanpäässyt työväestö ei säilyisi vallassaan kahta päivää; tätä maanviljelijästön asemaa käyttäisi porvaristo hyväkseen ja kohoaisi maanviljelijäin taistelun kautta itse uudelleen valtaan.

Tämä saattaa näyttää äänestykseen turvautumiselta ja sellaisenaan katkeralta syndikalisteille ja kommunisteille, mutta siitä huolimatta on vallitseva asiantila tällainen, eikä muutu muuksi kätyri- ja petturi-nimityksiä väitteinä esittämällä.

Venäläinen ja länsimainen diktatuuri

Diktatuurin muodot Venäjällä ja länsimaissa ovat erilaiset syistä jotka edellä jo ovat kaksikin kertaa esitetyt: valtiolliset ja historialliset olot ovat toisenlaiset. Eikä tästä pälkähästä päästä sillä näköjään selvällä järkeilyllä, että sosialismi voidaan nyt jo toteuttaa vaikka missä maassa, koska tunnetaan nykyaikaisen kapitalistisen kehityksen teoria, kuten joku matemaattinen problemi voidaan ratkaista yhtähyvin Saharan erämaassa, Aasian aroilla taikka Kiinassa, kunhan ratkaisija vaan tuntee riittävästi matematiikkaa.

Siten ei ole asianlaita. Sosialistinen yhteiskuntaohjelma on kunkin maan oman kansan toteutettava, eikä sitä voida siellä suorittaa ulkomailta opittujen teoriain summittaisella käytäntöönsovelluttamisella. Sosialismi edellyttää määrättyä historiallista ja taloudellista olotilaa, jolle vasta voidaan rakentaa sosialistinen yhteiskunta pohjalle ja sitä vastaava valtiollinen ja sivistyksellinen päällysrakenne.

Venäjän esimerkki on juuri tässä suhteessa täysin vakuuttava. Vaikka myönnetäänkin, että köyhälistö siellä laillaan kohosi valtaan, niin kaikista sosialismin toteuttamishaaveista on siellä ollut jo pakko luopua. Ja vaikkapa myönnetään sekin, että nämä luopumiset ovat osittain olleet seurauksena ulkomaisten kapitalististen valtain menettelystä, niin kieltää ei voida, etteikö Venäjän takapajuinen valtiollinen asema ja taloudellinen kehitys sentään olisi ollut päätekijänä. Jos olettamus, että Venäjällä olisivat vallinneet amerikalaiset taloudelliset olot, niin voimme olettaa, että siellä ei olisi oltu siinä määrässä riippuvaisia muista maista kuin nyt oltiin.

Venäjän "työväestön diktatuuri" on todellista työväestön luokkadiktatuuria aivan samassa suhteessa kuin sikäläiset sosialismin toteuttamisyritykset — joiden rehellistä tarkotusta ei ollenkaan tarvitse epäillä — ovat sosialismia. Valtiollisesti valveutumaton köyhälistö ei

ollut sen mahdollisempi panemaan luokkana diktatuuriaan voimaan kuin maan olot olivat mahdolliset sosialistiselle yhteiskunnalle. Samalla tavalla kuin sosialismin toteuttamismahdollisuudet jäivät asiallisesti samalle tasolle jolla olivat viime vuosisadan alkupuoliskon kommunistiset siirtolayritykset, samalla tavalla jäi köyhälistön diktatuurikin pelkäksi puoluediktatuuriksi, jossa määräysvalta on melko pienellä työväenosalla, verrattuna Venäjän köyhälistön kymmeniin miljooniin jäseniin.

Mutta Venäjällä saattaa säilyä toistaiseksi tämä puoluediktatuurikin köyhälistön diktatuurin nimessä, koska köyhälistö ei kokonaisuudessaan ole oppinut ottamaan osaa valtiolliseen elämään, eikä porvaristo siis niinollen saanut sitä ratkasevana hetkenä taistelemaan puolestaan. Bolshevikien puoluediktatuurin menestyksen ehtona oli Venäjän köyhälistön alaikäisyys, sen passiivinen alistuminen valtion mahdin alle, eikä siinä että sen takana oli Venäjän kansan syvien rivien enemmistön kannatus. Jos niin olisi ollut laita, ei bolshevikien olisi ollut pakko valtansa säilyttämiseksi hajottaa kansalliskokousta, joka oli kutsuttu koolle perustuslakia laatimaan. Jos heillä siellä olisi ollut enemmistö, niin järjetöntä on ajatella, että he olisivat pelänneet perustuslain laatimista, **koska he olisivat voineet tehdä siitä sellaisen kuin itse halusivat ja saaneet siitä tukea seuraaville toimilleen, jotavastoin perustuslakikokouksen hajottaminen synnytti paljon vihamielisyyttä bolshevikeja kohtaan.** Ei se näet ole valtion muoto, vaan sen oleellinen luonne, joka viimekädessä määrää sen minkä luokan ediksi se toimii. Englannin, Saksan ja Yhdysvaltain hallitukset — valtiomuodot — olivat ennen sotaa paikoin toisilleen täysin vastakkaiset, mutta jokainen niistä sopi porvariston tarkotuksiin mitä parhaiten.

Ja yhtävähän kuin porvaristolle on välttämätöntä muuttaa monarkistinen valtiomuoto jokaisessa tapauksessa ns. kansanvaltaiseksi, yhtävähän on työväestölle luokkadiktatuurinsa toteuttaakseen välttämätöntä pois-

taa muodollista kansanvaltaa ja järjestää soviettien perusteelle. Se on tykkänään muotoseikka, josta ei kannata väitellä. Järjestyneellä hallituksella täytyy olla koneisto, jonka kautta se toimii, samantekevä miksi tätä koneistoa nimitetään. Käyttökelpoisin on kussakin maassa se koneisto, jonka käyttämiseen laajimmat joukot ovat tottuneet.

Mutta jos diktatuuri Venäjällä oli mahdollinen ainoastaan puolueen kautta, eikä koko luokan, niin on se länsimaissa mahdollinen ainoastaan luokan kansanvaltaisuuden perusteella, syistä jotka edellä jo ovat esitetyt. Maan asioiden hoitoon vaatii oikeuden länsimaissa yhdelä tavalla vanhoillinen ammattiunionisti kuin tulipunainen kommunistikin, ja kieltoa puolelta tai toiselta seuraa sisäinen taistelu työväenluokan keskuudessa, joka ehdottomasti kukistaa työväestön vallan. Tuntuu vaarattoman lapselliselta ajatella, että esim. Englannin kommunistit pyrkivät kourallisena selittämään, että sikäläiselle Työväenpuolueelle ei olisi annettava sananvaltaa hallituksessa. Se on sama kuin selittää, että Englannissa on sallittava ottaa osaa valtiollisten asioiden hoitoon vain muutaman miehen, mutta työväestön laajat joukot ovat sulettavat siitä, elleivät liity kommunistiseen puolueeseen. Ja samoin olisi laita sikäläiseen miljoonia käsittävään osuustoimintaväestöön. Kyllä niille on annettava sananvalta puolueena ja niine valtiollisine ajatuksineen joita ne kulloinkin edustavat, muuten ei työväenluokan diktatuuri ole ensinkään mahdollinen.

Puoluemuodostumat Englannissa, samoin kuin Amerikassakin, tekevät jo sinänsä puoluediktatuurin mahdottomaksi. Mutta luokkadiktatuuri on mahdollinen puolueista erillään; — ainoastaan siten se voi olla mahdollinen koko työväestön voiman kokoojana.

Köyhälistön diktatuuriin saavutaan parlamentarista tietä, selittäköot kommunistit tätä kysymystä miten tahansa ja ivailtakoon parlamentarista toimintaa miten paljon tahansa. Muuten siihen pääsy on mahdottomuus,

sillä jos siihen aseellista tietä pyritään, täytyy tätä aseellista taistelua johtamassa olla joku määrätty puolue — ellei kerran hyväksytä työväenluokan sisäistä kansanvaltaa, joka koko luokan käsittäen taistelua johtaisi. Jos se taas hyväksytään, niin silloin ollaan siinä missä sosialistipuolue on nykyisin: kaikkien työväenluokan ryhmien kokoamisessa yhteiseen taisteluun. Työväenluokan voitto olisi kaukaisen tulevaisuuden asia länsimaissa, ellei se voisi toteuttaaa luokkadiktatuuriaan muuten kuin kommunistien esittämillä keinoilla, koska niillä keinoilla ei sitä voida saavuttaa ennenkuin työväestö on sisäisissä aseellisissa taisteluissa vuodattanut verensä melkein kuiviin. Onneksi ei sentään ole mitään historiallista edeltäjää, joka viittaisi siihen, että näin täytyy tapahtua. Mitä sitte tapahtuu kun työväestö on kasvanut valtiollisesti suurimmaksi puolueeksi ja asettaa ohjelmansa käytäntöön, ei ole nykyisin nähtävissä.

W. N. Reivo.

Kansainvälinen työväenliike

Kulunut vuosi on ollut jatkuvaa selvittelyä kansainvälisen sosialistisen työväenliikkeen alalla. Moskovan Kommunistisen kansainvälisen 21 liittymisehtoa vielä v. 1920 lopussa ylläpitivät kiivasta taistelua useissa Länsi-Europan suurissa sosialistisissa työväenpuolueissa. Vuoden 1920 lopussahan vasta tapahtui Moskovan toivoma ja kiihoittama hajaannus Ranskan ja Italian sosialistipuolueissa, ensiksimainitussa maassa huomattavan enemmistön ja viimeksi mainitussa pienen vähemmistön mennessä kommunistisen kansainvälisen puolelle.

Tähän asti, useimmassa tapauksessa Moskovasta käsin rahastetun, kommunistisen agitatsionin vaikutus Länsi-Europan työväenliikkeen sisällä oli ollut kieltämättä suuri. Vanhojen menettelytapojen ja erikoisesti vanhojen johtajain pettureiksi syyttämisellä ja valheellisella parjaamisella oli ollut suuri vaikutus niihin kouluuntumattomiin ja sosialismin periaatteista kokonaan tietämättömiin suuriin työläisjoukkoihin, jotka sodan jälkeinen kurjuus oli temmannut työväenliikkeen mukaan. Se synnytti katkeran riidan jokaisessa järjestössä, mikä ei vastaanpanematta alistunut noudattamaan kommunistisen kansainvälisen asiamiehen röyhkeitä ja nöyryyttäviä määräyksiä. Näissä merkeissä alkaneet taktiikkariidat johtivat viime vuoden ajalla, kuten alussa jo huomautettiin, hajaannuksiin kaikissa maissa, missä kommunistiset ainekset eivät jo sitä ennen olleet eristäytyneet muun työväenliikkeen riveistä.

Mutta niin pian kun kommunistit olivat eronneet muun työväenliikkeen yhteydestä, hajoitustyön ja kommunistisen agitatsionin vastavaikutus alkoi tuntua itsensä puhtaasti

kommunistisen liikkeen sisällä. Maailman vallankumous, jota luvattiin valtiollisesti kouluuntumattomille työläisjoukoille niin pian kun he ovat vapauttaneet itsensä "keltaisista johtajista" ja puhdistaneet rivinsä "sosialipettureista", ei tullutkaan. Tapahtuman kulku osoitti ajatteleville työläisille, joskaan ei vielä kommunismiin uskoville, että sosialistinen yhteiskunnallinen vallankumous on jotakin kokonaan toista kuin pienten "rohkeitten ja tarmokkaitten vähemmistöjen" työtä. Kun näin kävi, täytyi salaisten ja julkisten kommunistisien järjestöjen käydä työhön, valmistaakseen työväenluokan vallankumoukseen. Ja tämän työn alalla on kommunistinen liike länsimaissa kohdannut Waterloonsa. Ensinnäkin kommunistien omassa leirissä syntyi heti kiivas kiista ja riita niistä menettelytavoista, joita kysymyksenalaisessa työssä tultaisiin noudattamaan. Nämä kiistat, kuten esim. Ruotsissa ja erikoisesti Saksassa maaliskuun v. 1921 kapinan jälkeen ovat johtaneet hajaantumisiin kommunistipuolueissa. Toiseksi agitatsionissaan ja käytännöllisessä toiminnassaan kommunistijohtajat eivät ole myöskään kyenneet kehittämään mitään sellaista, joka olisi onnistunut vetämään työläisjoukkoja heidän lippunsa juurelle. Katumielenosotukset, yleislakot ja aseelliset nousut, joihin kommunistiset agitaattorit ovat työläisiä kiihoittaneet milloin minkin syyn perusteella, toivossa, että niistä paisuisi se joukkoliike, joka suistaisi kapitalismin vallasta, ovat menettäneet viehätysvoimansa ja sen sijasta, että niistä olisi ollut hyötyä työväenluokalle, ne ovat vahingoittaneet työväenluokan asiaa ja loppujen lopuksi koituneet vahingoksi myös kommunistien omalle asialle. Suurlakko-, mielenosoitus- ja kapinayritykset, jotka jo alussa ovat olleet tuomitut häviämään, ovat johtaneet työläisten joukottaisiin kommunistijärjestöistä luopumisiin. Täten kommunistien joukkojärjestöt kaikissa länsieuropalaisissa maissa, ehkä Ranskaa lukuunottamatta, ovat kutistuneet ko'ossaan.

Samaa kiistaa, mikä on hajoittanut maailman sosialistiset työväenpuolueet keskenään taisteleviksi ryhmiksi, on erikoisesti v. 1921 ajalla Moskovasta käsin yritetty ulottaa myös ammatillisen liikkeen alalle n. k. "punaisen ammatillisen kansainvälisen" kautta. Samat miehet, jotka johtavat politillista kommunistista kansainvälistä, ovat punaisen ammatillisen kansainvälisen nimessä julaisseet vetoomuksia, joissa järjestyneitä työläisiä kehoitetaan hylkäämään "opportunistiset johtajansa", eroamaan Amsterdamin "keltaihesta" internationalesta ja liittymään Moskovan punaiseen kansainväliseen. Näitä julistuksia on julaistu kommunistisissa sanomalehdissä kautta maailman ja Moskovan punaisen ammatillisen kansainvälisen lähettiläitä on käynyt melkein jokaisen huomattavimman europalaisen ammattijärjestön kongressissa viime vuoden ajalla. Vaikka tällä hajoittamisagitatsionilla onkin ollut vaikutusta nykyisessä tilanteessa kun yleismaailmallinen taloudellinen pula on heikontanut ammattijärjestöjen asemaa eivätkä ne ole kyenneet riittävässä määrässä valvomaan työläisluokan etuja, niin sittenkin on ilolla merkittävä se seikka, ettei se ainakaan vielä ole kyennyt aikaansaamaan sellaista hajaannusta ammattijärjestöissä kuin mitä on tapahtunut valtiollisen työväenliikkeen alalla. Vain yhdessä Europan maassa, nimittäin Tshekko-Slovakiassa, on tätä kirjoittaessa tapahtunut repeämiä ammattijärjestöissä ja Ranskassa on repeämisen vaara suuri. Mutta kinastelut ja katkerat riidat useiden maiden ammattijärjestöissä ovat jäytäneet niiden voimia ja heikentäneet niitä jokapäiväisessä luokkataistelussa.

Viime aikoina on kuitenkin ollut havaittavissa järkiintymisen merkkejä melkein kaikissa maissa. Yksinpä Norjankin ammattijärjestö, joka on useiden vuosien ajan voimakkaasti "kallistunut Moskovaan päin", viimeisessä kongressissaan huomattavan suurella enemmistöllä hylkäsi Moskovan punaiseen ammatilliseen kansainväliseen liittymisesityksen ja päätti pysyä edelleenkin Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainvälisessä liitossa.

Moskovan punainen ammatillinen kansainvälinen ei ole vielä tähän mennessä onnistunut saamaan puolelleen. Venäjää lukuunottamatta, yhdenkään maan ammattijärjestöä kokonaisena, eikä edes ammattijärjestön enemmistööäkään. Moskovassa kesällä v. 1921 pidetyssä punaisen ammattillisen kansainvälisen kongressissa oli edustettuina vain pieniä kom-

munististen ja syndikalististen uniojärjestöjen edustajia eri maista kuin myöskin Amsterdamin kansainväliseen järjestöön kuuluvien ammattijärjestöjen yksityisiä kommunistisia jäseniä. Viimeaikaiset tapahtumat kuitenkin osoittavat, että syndikalistiset järjestöt toimivat kommunistien kanssa yhdessä vain sikäli, mikäli se rajoittui vanhojen sosialidemokraattisten järjestöjen hajoittamisyrityksiin, mutta jatkuvan yhteistyön esille tullessa pesäero tapahtuu niidenkin välillä. Saksalaiset syndikalistiset järjestöt suunnittelevat jo syndikalistisen kansainvälisen muodostamista yhdessä Amerikan I. W. W. liiton kanssa. Täten kommunistisen liikkeen kiertokulussa on havaittavissa sama prosessi taloudellisen ja valtiollisen liikkeen alalla. Ensinnä on kaikkien jo ennen Venäjän vallankumousta olemassa olleiden työväenliikettä vastaan ilmikapinassa olleiden ryhmien yhteistyö sosialistipuolueiden ja ammattijärjestöjen hajoittamiseksi. Niin pian kuin hajoittamistyö on suoritettu tai sen kautta jouduttu muusta työväenliikkeestä eroon ja pitäisi alkaa järjestämistyö omaan laskuun, ilmenevät erimielisyydet omassa leirissä ja hajaantumis-ja rappeutumiskausi alkaa ensin kansallisessa ja sittemmin kansainvälisessä mittakaavassa.

Mutta vaikka Kommunistisen Kansainvälisen 21 liittymisehtoa ovatkin kuluneen vuoden ajalla menettäneet hajoittavan taikavoimansa ja vaikka kommunistinen liike on epäonnistunut työväestön joukkopuolueiden ja joukkojärjestöjen järjestämisessä kansallisesti ja kansainvälisesti, niin sittenkään se kaaostila, mihin maailmansota työväenliikkeen saattoi, ei ole vielä poistunut. Toinen Kansainvälinen on vielä numerollisesti voimakas, mutta se on reformistinen ja toimetoin. Wienin sosialistinen työskentelyliitto, joka perustettiin v. 1921 helmikuulla ja joka teoreettisissa lausunnoissaan edustaa selvintä marxilaista suuntaa, ei myöskään ole saanut laajempaa kannatusta osakseen, vaikkakin sen asema on päivä päivältä voimistunut Europassa. Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainvälinen liitto, johon kuuluu kolmattakymmentä miljoonaa järjestynyttä työläistä, on vielä tälläkin hetkellä kaikista toimivin ja merkityksellisin kansainvälinen työväenjärjestö maailmassa.

Kulunut vuosi ei siis vielä nähnyt maailman todella sosialistisen ja vallankumouksellisten voimien yhteenliittymistä. Mutta yhä laajemmissa työläispiireissä alkaa selvitä kommunistisen oportunismin ja todella vallankumouksellisen sosialismin välinen eroavaisuus. Ne kaksi ja puoli vuotta, jotka ovat kuluneet kommunistisen kansainvälisen perustamisesta, ovat riittäneet osoittamaan, ettei kommunismi ole mitään muuta kuin jälkipainos edellisen vuosisadan bakunilaisuudesta, mikä luottaa siihen, että keskitetyt salaliittolaisjärjestöt, työväenluokan tietoinen vähemmistö, kommunistinen etuvartijajoukko, oikein valitulla hetkellä alkamansa taiselun avulla voi kukistaa kapitalismin, pystyttää köyhälistön diktatuurin sen sijalle ja tämän vallan avulla luoda sosialistisen yhteiskunnan minkälaisissa yhteiskunta taloudellisissa olosuhteissa tahansa. Kommunistit siis laskevat yhteiskunnallisen vallankumouksen menestyksen politillisista tilanteista riippuvaiseksi. Marxilaiset sosialistit toiselta puolen näkevät yhteiskunnallisen vallankumouksen juuret kapitalistisen tuotannon ja yhteiskunnallisten suhteiden kehityksessä, kansan enemmistön proletarisoitumisessa, työväenluokan valistumisessa ymmärtämään tuotantotekniikkaa ja yhteiskunnallisia asioita, joka numerollinen lisääntyminen ja valistuneisuus saattaa sen hallitsevaksi ja vallitsevaksi luokaksi, mikä toteuttaa sosialismin. Tätä ei voida suorittaa vallankaappauksella eikä diktatuurilla. Vasta sitten kun tämä tietoisuus sosialistisen yhteiskunnallisen vallankumouksen todellisesta luonteesta tulee laajempien työläisjoukkojen omaisuudeksi ja syventyy työläisten mieliss, ne haavat, mitä Venäjän vallankumouksen säilyttämisen nimessä synnytetty sairaloinen kommunistinen kiihotus maailman työväenliikkeeseen iskivät, paranevat kokonaan umpeen.

KANSAINVÄLISTEN JÄRJESTÖJEN VOIMASUHTEET.

Seuraavassa yritämme antaa mahdollisimman tarkat tiedot eri maiden sosialistisien ja kommunistisien puolueiden ja ammattijärjestöjen kansainvälisistä suhteista. Tarkkoja numerotietoja tällaisen hajaannuksen aikana on mahdotoin

antaa. Nämäkin tiedot ovat liitetty niistä maista, mistä sellaisia on ollut saatavissa.

Venäjä: — Venäjän kommunistipuolueessa kommunistisen kansainvälisen perustajassa, jonka jäsenmäärä v. 1920 loppupuolella sanottiin nousevan 600,000, oli lokakuulla v. 1920 enää vain 200,000. Puolueen nopean jäsenmäärän alentuminen johtui työläisten lisääntyvästä välinpitämättömyydestä puoluetta kohtaan ja eroittamisista. Venäjän ammattiunioit, joiden jäsenluku on kohonnut viiteen miljoonaan bolshevistisen vallankumouksen jälkeen sen kautta, että hallitus velvoittaa jokaisen työläisen kuulumaan tuotantoalansa järjestöön, kuuluvat, kuten odottaa sopiikin Moskovan punaiseen ammattiunioiden kansainväliseen. Venäjän sosialidemokraatit (menshevikit) kuuluvat Wienin työskentelyliittoon.

Saksa: — Saksan vanha sosialidemokratinen puolue (enemmistösosialistit), jonka jäsenmäärä lokakuun alussa pidetyn Görlitzin puoluekokouksen aikana nousi 1,700,000, kuuluu toiseen kansainväliseen ja on, Englannin työväenpuolueen jälkeen, sen suurin yksityinen kansallinen järjestö. Saksan itsenäinen sosialistipuolue, jonka jäsenmäärä Hallen puoluekokouksen jälkeen aleni 200,000, kuuluu Wienin kansainväliseen työyhteyteen. Saksan kommunistipuolue, johon itsenäisessä sosialistipuolueessa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen kuului lähes puoli miljoonaa jäsentä, mutta jonka jäsenmäärä maaliskuun, v. 1921, onnettoman kapinan jälkeen aleni 161,146, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Tämän lisäksi Saksassa on vielä pieni kommunistinen työväenpuolue, jota ei ole huolittu kommunistiseen kansainväliseen ja joka puolestaan pitää kommunistista kansainvälistä liian opportunistisena. Saksan ammattijärjestö, jonka jäsenmäärä v. 1920 lopussa oli 8,025,000 kuuluu Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainväliseen liittoon.

Englanti: — Englannin suuri työväenpuolue, johon kuuluu 4,339,000 jäsentä, kuuluu toiseen kansainväliseen, muodostaa sen sielun. Englannin itsenäinen työväenpuolue, jonka jäsenmäärä viime vuonna tapahtuneen hajaannuksen jälkeen aleni 50,000, vaikka kuuluukin työväenpuolueeseen, siitä huolimatta kuuluu Wienin työyhteyteen. Englannin yhdistynyt kommunistipuolue, joka muodostettiin yhdistämällä erinäisiä pienempiä puolueryhmiä, ja johon tätä nykyä kuuluu kuusi tai seitsemän tuhatta jäsentä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Englannin ammattiunioiden kongressi, käsittäen noin kuusi miljoonaa jäsentä, kuuluu Amsterdamin ammatilliseen kansainväliseen liittoon.

Ranska: — Ranskan sosialistipuolue, käsittäen noin 50,000 jäsentä, kuuluu Wienin kansainväliseen työyhteyteen. Kommunistipuolue, jonka jäsenmäärä on 60 ja 70 tuhannen välillä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Ranskan ammattijärjestö Confederation Generale du Travail, jonka jäsenmäärä aleni vuoden ajalla noin kahdesta miljoonasta kuuteen sataan tuhanteen, kuuluu Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainväliseen liittoon.

Italia: — Italian sosialistipuolue, jonka jäsenmäärä on noin 200,000, ei tällä hetkellä kuulu minkään kansainväliseen järjestöön. Italian kommunistipuolue, joka muodostettiin vuoden 1920 lopussa tapahtuneen hajaannuksen jälkeen ja jossa syyskuulla v. 1921 oli vähän yli yhdeksän tuhatta jäsentä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Italian ammattijärjestö, jonka jäsenmäärä on kahden miljoonan seutuvilla, kuuluu Amsterdamin kansainväliseen. Se on lähettänyt edustajiaan myös Moskovassa pidettäviin kansainvälisiin kongresseihin. Tämän lisäksi Italiassa on vielä jotakin pienempiä syndikalistisia järjestöjä, jotka ovat liittyneet punaiseen ammatilliseen kansainväliseen järjestöön.

Belgia: — Belgian sosialistinen työväenpuolue, 620,000 jäsentä, kuuluu toiseen kansainväliseen. Viime toukokuulla erosi työväenpuolueesta pieni ryhmä, erään Jacquemotten johdolla ja lienee yhtynyt kommunistiseen kansainväliseen. Belgian ammattijärjestö, noin 700,000 jäsentä, kuuluu Amsterdamin liittoon.

Itävalta: — Itävallan sosialidemokraattinen puolue, jonka jäsenmäärä lisääntyi kesäkuun 30 p:stä v. 1920 335,863:sta kesäkuun 30 päivään v. 1921 mennessä 491,950, kuuluu Wienin kansainväliseen työyhteyteen. Pieni kommunistiryhmä, joka erosi sosialidemokraattisesta puolueesta, kuu-

luen kommunistiseen kansainväliseen. Ammattijärjestö kuuluu Amsterdamin liittoon.

Sventsi: — Sveitsin sosialidemokraattinen puolue, jolla on 685 paikallisjärjestöä ja 53,910 jäsentä, kuuluu Wienin kansainväliseen työskentelyliittoon. V. 1920 ajalla muodostettu pieni kommunistiryhmä kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Ammattijärjestö kuuluu Amsterdamin liittoon.

Rumania: — Rumanian sosialistipuolue, jonka jäsenmäärästä meillä ei ole tietoa, äskeisessä kokouksessaan päätti liittyä Wienin kansainväliseen työyhteyteen.

Hollanti: — Hollannin sosialidemokraattinen työväenpuolue kuuluu toiseen kansainväliseen. Kommunistipuolue, jossa on vähän toista tuhatta jäsentä, kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Ammattiuniot, lukuunottamatta kristillisiä yhdistyksiä, kuuluvat Amsterdamin ammattijärjestöjen kansainväliseen liittoon.

Tanska: — Tanskan suuri sosialidemokraattinen puolue kuuluu toiseen kansainväliseen ja ammattijärjestöt kuuluvat Amsterdamin liittoon. Tanskassakin on hyvin pieni kommunistinen ryhmä, joka muodollisesti edustaa kommunistista kansainvälistä maassa.

Norja: — Norjan sosialistinen työväenpolue, joka muodostuu pääasiallisesti ammattijärjestöistä, oli Italian sosialistipuolueen ohella ainoa, joka alussa ryhtyi kokonaisuudessaan kannattamaan Moskovassa keväällä v. 1919 perustettua kommunistista kansainvälistä. Kommunistisen kansainvälisen 2:ssa kongressissa hyväksytyt 21 liittymisehtoa aiheuttivat hajaannuksen Norjankin puolueessa. Enemmistö jäsenistä kannatti ehtojen hyväksymistä, kun taas niitä vastustava vähemmistö, heidän mukanaan kaikki parlamenttiedustajat, muodostivat oman puolueensa. Norjan ammattijärjestö, jonka jäsenmäärä on 200,000 vaiheilla kesällä v. 1921 päätti huomattavan suurella enemmistöllä pysyä edelleen Amsterdamin kansainvälisessä.

Ruotsi: — Ruotsin vanha sosialidemokraattinen puolue, joka näyttää viime aikoina huomattavasti voimistuneen, saaden m. m. syyskuulla v. 1921 pidetyissä parlamenttivaaleissa huomattavia voittoja, kuuluu edelleen toiseen kansainväliseen. Ruotsin vasemmistososialistinen puolue maaliskuulla v. 1921 pitämässään kokouksessa päätti 173 äänellä 34 ääntä vastaan hyväksyä kommunistisen kansainvälisen 21 liittymisehtoa ja yhtyä kommunistiseen kansainväliseen. Vastaan äänestäjät, n. s. Lindhagenin ryhmä, muodostivat tällöin kolmannen puolueen. Ruotsin ammattijärjestöt kuuluvat Amsterdamin kansainväliseen.

Suomi: — Suomen sosialidemokraattinen puolue, vaikka onkin selittänyt olevansa myötätuntoinen niille periaatteille, joita Wienin kansainvälinen yhteistyöliitto edustaa, ei muodollisesti kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Suomen sosialistinen työväenpuolue, joka perustettiin keväällä v. 1920, ei myöskään muodollisesti kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Tosiasiallisesti sosialistinen työväenpuolue kuitenkin on Moskovassa perustetun ja Suomessa maanalaisena järjestönä toimivan kommunistipuolueen johdettavissa. Sosialistinen työväenpuolue on huonosti peitetty kommunistipuolueen julkinen järjestö. Suomen ammattijärjestö, jonka johdossa kommunistit ovat enemmistönä, on tätä kirjotettaessa itsenäinen. Ammattijärjestön jäsenmäärä on viime aikoina huomattavasti alentunut.

Latvia: — Latvian sosialidemokraattinen puolue tukee Wienin kansainvälistä yhteistyöliittoa. Maanalaisena toimiva kommunistipuolue toimii Moskovan määräyksien mukaisesti.

Liettua: — Liettuan sosialidemokraattinen puolue kuuluu Wienin kansainväliseen järjestöön.

Puola: — Puolan sosialistipuolue ei tätä kirjottaessa kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Puolue, johon kuuluu m. m. tasavallan presidentti Joseph Pilsudsky, on kehittynyt niin natsionalistiseksi, että se on menettänyt paljon jäseniään ja useita vanhoja kokeneita ja luotettavia toimitsijoitaan kommunistipuolueeseen, joka kuuluu kommunistiseen kansainväliseen. Enemmistö Puolan ammattijärjestöistä kannattaa Amsterdamin kansainvälistä, mutta huo-

mattavan voimakas vähemmistö on punaisen ammatillisen kansainvälisen kannalla.

Etelä-Slaavia: — Etelä-Slaaviassa oli kevääseen v. 1921 saakka voimakas kommunistipuolue, joka sai parlamenttivaaleissa huomattavan korkean äänimäärän. Etelä-Slaavian puolue, samoin kuin Saksan kommunistipuoluekin, ryhtyi kommunistisen kansainvälisen toimeenpanevan komitean vaatimuksesta ja rahastamana **tekemään vallankumousta.** Hajalliset kapinayritykset siellä ja täällä, agrarilevottomuuksiin kiihoittamiset Kroatiassa, pommiräjähdyksien toimeenpanot y. m. sellaiset toimenpiteet johtivat äärimmäiseen taantumukseen, joka julisti kaikki työväenjärjestöt laittomiksi. Etelä-Slaavian kommunistipuolue maanalaisena järjestönä on hiukan kontunut ja menettänyt sen vaikutusvaltansa, mikä sillä vielä vuosi takaperin oli maan vähäväraiseen väestöön. Tämän lisäksi maltillisemmat sosialistiset ainekset ovat perustaneet uuden sosialistipuolueen, joka hylkää kommunistien salaliittotaktiikan.

Espanja: — Espanjan sosialistipuolue kongressissaan huhtikuulla, v. 1921, päätti 8,808 äänellä 6,025 ääntä vastaan hyljätä kommunistisen kansainvälisen 21 liittymisehtoa. Puolue ei ole tämän jälkeen kuulunut mihinkään kansainväliseen järjestöön. Osa kommunistista kansainvälistä kannattaneista jäsenistä on yhtynyt akaisemmin perustettuun kommunistipuolueeseen. Espanjan yleinen työväenliitto kuuluu Amsterdamin kansainväliseen järjestöön. Metallityöläisten järjestö on päättänyt liittyä Moskovan ammatilliseen kansainväliseen. Toiset jälellä olevat työväenjärjestöt ovat enemmän tai vähemmän anarkistisia luonteeltaan.

Tshekko-Slovakia: — Uuden Tshekko-Slovakian tasavallan tshekkiläisen sosialidemokratisen puolueen enemmistö on liittynyt kommunistiseen kansainväliseen. Vähemmistöksi jäänyt ryhmä, johon m. m. kuuluu tasavallan presidentti Masaryk, kuulunee toiseen kansainväliseen. Tshekko-Slovakian saksalainen sosialidemokraattinen puolue kuuluu Wienin kansainväliseen yhteistyöjärjestöön. Ammattijärjestöt ovat hajaantuneet Moskovan ja Amsterdamin liittojen kannattajiin.

Bulgaria: — Bulgarian sosialistinen työväenliike oli jo ennen maailman sotaa hajaantunut kahtia n. s. "ahdasmielisiin" ja "avaramielisiin" sosialisteihin. Sodan loppupuolelle saakka "avaramieliset" muodostivat enemmistön, ollen heillä useita edustajia maan parlamentissakin. Sodan päätyttyä muuttuivat suhteet aivan päinvastaisiksi. "Ahdasmielisten" puolue, joka lopulta hyväksyi kommunistisen kansainvälisen periaatteet, kasvoi jättiläisaskelin. Yleislakkoyritys keväällä v. 1920, jota puolue suunnitteli vastustaakseen valkovenäläisten avustamista Bulgariasta käsin ja jonka maan agraarihallitus liittolaisten avustamana kukisti, tuli taka-askeleeksi puolueelle. Kummankaan puolueen enempää kuin ammattijärjestöjenkään jäsenmäärästä ei ole tällä hetkellä tietoa.

Unkari: — Neuvostotasavallan kukistumisen jälkeinen hirvittävä valkoinen terrori hävitti melkein tykkänään kaiken työväenliikkeen Unkarista. Hävitystyö oli niin perinpohjaista, ettei valtiollista työväenliikettä ole vieläkään huomattavammassa määrässä ilmennyt. Ammattijärjestöt sitävastoin ovat, työläisten jokapäiväisen tarpeen pakottamina, vuoden 1921 ajalla huomattavasti kasvaneet. Syyskuulla v. 1921 niiden jäsenmäärä oli 250,000. Niiden kansainvälisistä suhteista ei ole tietoa.

Kreikka: — Kreikan työväenliike on tällä hetkellä hajanaisempi kuin ehkä minkään muun maan. Se johtuu ensinnäkin maan taloudellisesta kehittymättömyydestä ja toiseksi kommunistien hajoituksesta. Maassa, jonka väkiluku on viiden ja kuuden miljoonan välillä ja palkkatyöläisten luku nousee tuskin neljännesmiljoonaan, ei vielä voi puhua suuresta luokkatietoisesta työväenliikkeestä. Tästä kehittymättömyydestä huolimatta kuului joku aika sitten ammattijärjestöihin noin 60 tuhatta työläistä ja sosialistisen työväenpuolueen kasvu oli myös lupaava. Mutta Kreikassakin tuli esille kommunistinen hajotustyö. Sen seurauksena ammattiliittojen keskusjärjestö on hajonnut ja valtiollinen puolue on mennyt kahtia — muodostaen nyt kommunistisen ja sosialistisen puolueen. Kumpikin on tällä hetkellä hyvin pieni, vain muutamia satoja jäseniä käsittävä. Kom-

munistipuolue selittää kuuluvansa kommunistiseen kansainväliseen ja sosialistipuolue kallistuu Wienin kansainväliseen yhteistyöliittoon.

Yhdysvallat: — Yhdysvaltain sosialistipuolue, jonka jäsenmäärä kesäkuulla v. 1921 oli 17,000, ei kuulu mihinkään kansainväliseen järjestöön. Kommunistinen liike on keskinäisten riitojen kautta hajaantunut melkein olemattomiin. Yksi kommunistiryhmä "Yhdistyneet" kommunistipuolue, jonka jäsenmäärästä ei ole mitään tietoa, on virallisesti tunnustettu kommunistisen kansainvälisen amerikalaiseksi jaostoksi. Sosialistinen työväenpuolue, muutaman tuhannen jäsentä käsittävä ryhmä, on myös erossa kansainvälisistä järjestöistä. American Federation of Labor, johon enemmistö amerikalaisista ammattiunioista kuuluu ja jonka jäsenmäärä on pyöreissä luvuissa neljän miljoonan korvilla, erosi keväällä v. 1921 Amsterdamin ammatillisesta kansainvälisestä "sen vallankumouksellisuuden ja sosialistisuuden tähden". Yhdysvalloissa on American Federation of Laborin ohella suuret rautatieläisten veljeskunnat, joissa on yhteensä puoli miljoonaa jäsentä, jotka eivät myöskään kuulu mihinkään kansainväliseen. Pieni syndikalistinen I. W. W. liitto on myöskin itsenäinen.

Meksiko: — Vaikka maassa onkin huomattavaa radikaalista työväen agitatsionia ja vaikka useat kongressin jäsenet kutsuvat itseään "sosialisteiksi", niin työväenliike tästä huolimatta on suuressa hajaannuksen tilassa, kuten on aivan luonnollista niin kehittymättömässä maassa. Meksikon työväenliitto kuuluu yleisamerikalaiseen työväenliittoon A. F. of L:n kanssa, kun taas pieni radikaaliryhmä kuuluu I. W. W. liittoon. Maassa on työväenpuolue, joka yleispolitiikassa kannattaa presidentti Obregonia. Työväenpuolueen ohella Meksikossa on sosialistipuolue, jota johtaa Yucatanin valtion entinen kuvernööri Alvarado ja kommunistipuolue. Yksikään näistä puolueista ei ole tarkemmin määritellyt kansainvälistä kantaansa, paitsi kommunistit, jotka selittävät kannattavansa Moskovan kansainvälistä.

Argentina: — Argentinan sosialistipuolue on eronnut toisesta kansainvälisestä, mutta samalla on kieltäytynyt yhtymästä kolmanteenkaan. Pieni kommunistipuolue on hyväksynyt kommunistisen kansainvälisen ohjelman. Ammatillinen liike on hajaantunut kahteen osaan. Suurin niistä kuuluu Amsterdamin kansainväliseen järjestöön ja pienempi muodostuu anarko-syndikalistisista aineksista.

Chile: — Chilen sosialistipuolue, joka maaliskuulla, v. 1921, toimitetuissa vaaleissa valitsi ensimäisen edustajansa edustajakamariin, on päättänyt liittyä kommunistiseen kansainväliseen.

Uruguay: — Uruguayn sosialistipuolue on liittynyt kommunistiseen kansainväliseen.

Canada: Canadan ammattijärjestö, joka on viime vuosina suuresti kasvanut, kuuluu Amsterdamin kansainväliseen. Politilliset ryhmät, jotka kaikki ovat pieniä ja vähämerkityksellisiä, ovat itsenäisiä.

Australia: — Australiassakin on hyvin pieni ryhmä, joka kutsuu itseään kommunistipuolueeksi. Työläisten joukkojärjestöinä edelleenkin ovat säännölliset ammattiuniot ja työväenpuolue, josta sodan ajalla natsionalistiset ainekset erosivat.

Etelä-Afrika: — Etelä-Afrikan Unionin valtiollisen työväenliikkeen äärimäiset ainekset ovat yhdistyneet kommunistipuolueeseen, joka on hyväksynyt Moskovan 21 liittymisehtoa. Maltilliset ainekset muodostavat työväenpuolueen.

* * *

Jäsenmääränsä perusteella toinen kansainvälinen on suurin. Siihen kuuluvien puolueiden jäsenmäärä nousee hyvän joukon yli seitsemän miljoonan. Seuraavalla tilalla jäsenmääränsä suuruudessa on Wienin yhteistyöliitto ja vasta kolmannella sijalla on kommunistinen kansainvälinen. Näiden lisäksi on vielä useita huomattavia sosialistipuolueita aivan itsenäisinä.

Toisen kansainvälisen merkitys on kuitenkin hyvin vähäinen; tosiasiallisesti se on hajoamistilassa. Englannin työväenpuolue, toisen kansainvälisen suurin kansallinen puolue, kesäkuulla v. 1921 pitämässään kongressissa huomasi tä-

män ja velvoitti toimeenpanevan komiteansa ryhtymään toimenpiteisiin toisen kansainvälisen vahvistamiseksi, m. m. kutsumalla Wienin yhteistyöliiton neuvotteluihin. Viimeksimainittu on hyljännyt neuvottelut pikaisen yhtymisen ymmärryksessä, mutta on lupautunut neuvottelemaan tarkotuksella edistää yhteisymmärrystä maailman työväenliikkeen keskuuteen.

Kolmannen kansainvälisen merkitys on myös kadonnut niistä syistä kuin kirjotuksen alkuosassa huomautettiin. Wienin kansainvälisen yhteistyöliiton vaikutus sitävastoin on lisääntynyt. Se, vaatiessaan periaatteellista yhtenäisyyttä ja myöntäessään täydellisen toimintavapauden tunnustettujen sosialistisien periaatteiden sisällä, edustaa sitä pohjaa, jolle tuleva sosialistinen kansainvälinen on muodostuva.

Y. M—lä.

Viimeinen hajaannus S. S. Järjestössä

S. S. Järjestö on ollut erikoisemmin arka sisäisten riitaisuuksien tartunnalle, johtuen siitä seikasta, että sen asema Amerikan työväenliikkeessä ei ole antanut sille jokapäiväisiä tehtäviä, joista koituva aineellinen hyöty olisi ollut aina järjestön jäsenille kouraantuntuva.

Tämmöinen järjestö on todellakin arka sisäisille rettelöille. S. S. Järjestön historia on tästä elävä todistus.

Kaikissa niissäkin työväenliikkeen järjestöissä, joissa aatteelliset harrastukset ovat pääasiallisempana järjestymisen pohjana, on vaarat sisäisille repeämisille suuremmat kuin järjestöissä, joihin työläiset liittyvät jokapäiväisen leipätaistelun tähden ja tuntevat, että he saattavat saada taistelulla, vaikka reformistisellakin, aineellisia etuja.

Pantakoon merkille, että reformistinen ammattikuntajärjestö pysyy koossa kiihkonkin aikana paremmin kuin pelkästään periaatteitten selvittämistä varten toimiva työväenyhdistys, jopa sittenkin, vaikka työväen yhteiskunnallisen ja valtiollisen taistelun periaatteitten selvittämiseksi toimivien yhdistysten ylimmäksi moraaliseksi käsitykseksi tunnustetaan tietoisuuden ja yhteistunnon terottaminen.

Tämä lausuttakoon asian selittämiseksi, eikä suinkaan hämmästyttävänä seikkana. Niille, jotka ymmärtävät ja mielessään aina pitävät, että aineelliset vaikuttimet ovat vahvimmat vaikuttimet, on yllämainitun asian tilan tunteminen vain materialistista historian käsitystä vahvistava.

S. S. Järjestö on ollut puolittain aatteellinen puolittain seuraelämäyhdistys. Suoranaisesti se ei ole toiminut tä-

mänpäivaisen leivän vahvistamista varten, vaikka se kieltämättä välillisellä vaikutuksellaan on paljon kohottanut Amerikan suomalaisten työläisten elintasoa.

Tämmöisenä ollen siinä on saattanut saada melkein kuka tahansa aikaan hajaannusta synnyttäviä riitoja sopivan hetken ja olosuhteen tullen.

Kaikille S. S. Järjestön olemusta oikein ymmärtäville ja sosialismin aatteellista yhteenliittymisen historiaa tunteville oli selvää jo kolmisen vuotta sitten, että toinen suuri hajaannus tulisi tapahtumaan. Ensimäinen oli ollut muutamia vuosia aikaisemmin.

Viimeiseen hajaantumiseen johtanut riita alkoi pahoissa merkeissä. Siinä oli kaikki vaikean kriisin merkit: uskonnollista mielenkiihkoa muistuttava mieliala, joka imi elinvoimansa Venäjän vallankumouksen synnyttämistä tunneaalloista ja Suomen onnettoman sisällissodan jälkinäytöksestä, ihmisjärkeä sokaisevasta kauhun tunteesta, minkä julmuudessa vertaistaan löytämätön valkoinen terrori herätti. Tähän yhdistyi määrätyllä tavalla järjestön jäsenmäärän suuruuteen nähden pieni tietoisuus. Kilpailu persoonallisesta kunniastakin oli yhtenä huomattavana aineksena. Ja vihdoin, mutta ei pienempänä eräitten palkattujen toimitsijain halu voittaa aineellisia etuja järjestöriidan kustannuksella.

Jokainen sisäinen riita aatteita harrastavassa yhdistyksessä ja järjestössä alkaa tietysti siitä mitenkä joku aate olisi ymmärrettävä tai sovellutettava ajan esille tuomaan tapahtumaan.

Vaikka arkaillen ja vastenmielisesti eräät S. S. Järjestön sanomalehtien toimittajat huomauttivat hetimiten Venäjän vallankumouksen tapahduttua siitä seikasta mitä oli pidetty noin viisikymmentä vuotta yleisesti ja yksimielisesti marxilaisen sosialismin tärkeimpänä jalustana, että sosialismi toteutuakseen vaatii rappeutumisasteelleen kehittyneen kapitalistisen järjestelmän. Tästä vedettiin arkaileva johtopäätelmä, että koska Venäjä vallankumoukseen joutuessaan ei ollut vielä kunnolleen kapitalistisen kehityksen alkuasteellakaan, vaan talonpoikaiskansan maa, on kysymyksenalaista yrittää sosialistisen järjestelmän toteuttamista, ja niin siis

voisi hyvinkin ajatella oikeaksi, että Venäjän marxilaiset sosialistit ottaisivat politiikakseen sen mikä sosialistien suhde muissa yhtäläisissä tapauksissa oli ollut, nimittäin tukea niitä venäläisestä yhteiskunnasta nousevia voimia, joita luonnolliset edut ajavat vastarintaan "vonhojen kaartien" takasin palaamiseen estämiseksi.

Mutta Venäjän vallankumous kun oli valon ja toivon salama vuosikausia kestäneessä hirvittävässä pimeydessä, ottivat jotkut S. S. Järjestön aatemestarit tuon tunteen ratsukseen ja kävivät ankaraan turnaukseen "kerettiläisyyttä" vastaan. Ja kuten uskonnollisissa tunneasioissa aina, niin tässäkin kärki kääntyi "kerettiläisen" mielipiteen lausuneita henkilöitä kohtaan. Mitä pitemmälle asian käsittely meni, sitä valtaisammaksi muodostui visseihin henkilöihin suunnattu solvaus. Ja täytyy myöntää, että kenen mieli oli altis ottamaan vastaan noita toinen toistaan rivompia solvauksia ja nimittelyjä "kerettiläisistä", hän taipui piankin ihmettelemään kuinka maan päällä voi olla niinkin alhaisia ja ilkeitä ihmisiä. Ei kulunut kauan kuin jo levitettiin "maanalaista" lentokirjastakin, jossa kunnon vallankumouksellisen oikeudeksi myönnettiin pariin nimeltäänkin mainittuun kerettiläiseen kuolemantuomion täytäntöönpano! Tämän ohella sepusteltiin ahkerasti julkisia viittailuja ja yksityisteitä leviteltiin suorasukaisia juoruja, että nuo kerettiläishenkilöt olisivat hallituksen urkkijalaitosten palkkalaisia.

Riidan alkaminen näissä merkeissä, ennusti selvää hajaantumista. Vaikkapa olisi niinkin käynyt, että alkuperäiset kerettiläishenkilöt olisivat siivosti väistyneet, tästä ei olisi ollut muuta apua kuin että tätä olisi käytetty lisä-todistuksena heidän syyllisyytensä osottamiseksi ja kerettiläisiä olisi tehty loppumattomiin toisista, sillä kaikkina historian aikoina on nähty, että uskonnollinen vimma hankkii itselleen kerettiläisensä. Ilman niitä se ei tule toimeen, sillä Jumalakaan ei tule toimeen ilman perkelettä.

Riidan tässä alkuasteessa tehtiin yritys sovitella. Pidettiin järjestön toimitsijain edustajakokous. Mieliala oli jo kumminkin pahasti myrkyttynyt, jonka myrkytyksen voimaa lisäsi se seikka, että hallituksen taholta oli pantu Raivaajan

johdon vastattavaksi kysymys: mukautuvatko S. S. Järjestön sanomalehdet sota-ajan oloihin sillä tavalla, että niiden ilmestymisoikeus laillisina lehtinä voidaan tunnustaa. Raivaajan edustajat vastasivat tähän omasta puolestaan:

"Että Raivaaja on sosialidemokraattinen lehti, joka tahtoo sosialismin toteuttamista parlamenttarisin keinoin;

"että Raivaaja pitää saksalaista militarismia ja imperialismia semmoisena vaarana maailmalle, että taistelu sen tuhoamiseksi on katsottava oikeutetuksi; ja

"että suhteessaan Venäjään Raivaaja uskoo, että Venäjän vallankumouksen on sallittava mennä menojaan siten kuin se tuon kansakunnan yhteiskuntaluokkien välisessä taistelussa menee, sillä ulkopuolinen sekaantuminen vain pahentaisi asemaa."

Raivaajan edustajain taholta oli selitetty, että muut järjestömme lehdet noudattavat samaa suuntaa ja annettiin ikäänkuin vakuutuksiakin tästä.

Mutta S. S. Järjestössä riehumaan päässeet noitien polttajat näkivät tässä sovittelutoiminnassa semmoisten suhteitten muodostumisen "Raivaajan ja salapoliisin välillä", etteivät kunnolliset järjestötoimitsijat enää voi olla lainkaan turvassa.

Oli kerrassaan naurettavaa kun yllämainittuun toimitsijakokoukseen kokoonnuttiin, tarkastelivat jotkut hermostuneet, aatteellisesti pillastuneet, kokoushuoneen nurkkia, koska huoneessa mahdollisesti voisi olla diktafoni! Ihmeenä pidettiin sitä, että hallituksen vakoojatoimisto tiesi kokouksen pitämisestä — jonka pitämisestä sivumennen sanoen lehdissämme oli paljon puhuttu — ja kerrassaan kauhistuttavana pidettiin sitä seikkaa, että joku epältyttävä henkilö oli käynyt järjestön virastossa kyselemässä F. J. Syrjälää. Tämä asia oli kyllä hyvin yksinkertaisesti selitettävä. Se henkilö kyllä oli hallituksen asiamies, joka olisi mielellään tahtonut ottaa vastaan toimitsijoitten kokoukselta lausunnon miltä Suomen sosialistien suhde näyttää saksalaiseen ylivaltaan maassa, mikä siellä silloin vielä rehotti ja mitä toimenpiteitä Suomen sosialistit voisivat pitää sopivana Suomen kohtalon

määräämisessä, johon liittolaishallitukset juuri silloin valmistautuivat.

Sivumennen sopii sanoa, että vähä myöhemmin olikin eräitten Suomen kommunistien ja sosialidemokraattisten sosialistien taholta kosketusta tässä samassa asiassa jonkun liittolaisvallan edustajan kanssa, eikä kukaan ole välittänyt, että tulokset tästä olisivat olleet huonot.

S. S. Järjestön sisäisen riidan sovittelemista tarkoittava toimitsijain kokous kokoontui siis sairaan mielialan merkeissä. Se olisi kenties saanut aikaan yhteisymmärrystä elleivät muutamat toimitsijat olisi vajonneet jo niin pitkälle kerettiläiskauhussaan, että he eivät voineet aluksikaan jättää taistelua vääräoppisten tuhoamiseksi.

Kun sitten sodan päätyttyä alkoi palmerilaisuudella vahvasti muonitettu kommunistinen liike Sosialistipuolueen hajottamiseksi, jäi S. S. Järjestö tässä aluksi vähän syrjään. Mutta S. S. Järjestön toimeenpaneva komitea ja Työmies ottivat kumminkin sen kannan, että tuo joka suhteessa kurja liike oli moraalisesti oikeutettu ja puolueen johto vaan teki sitä vastaan suuria rikoksia.

Ryhdyttiin valmistelemaan S. S. Järjestön varsinaista edustajakokousta Chicagoon. Toimeenpaneva komitea vakuutti virallisesti, ettei sen taholta, eikä muultakaan taholta nostèta kysymystä järjestön erottamiseksi Sosialistipuolueesta. Mutta kokousvalmisteluissaan toimeenpaneva komitea jo, tietäen, että kaikki edustajat itävaltioista tulevat olemaan puolueessa pysymisen kannattajia, antoi keski- ja länsivaltioille varustettuja edustajapaikkoja vähintäin 6 saadakseen puoluetta vastustavain edustajamäärän suureksi.

Ja kun edustajakokous alkoi, teki toimeenpaneva komitea kannattajainsa kanssa eroamiskysymyksestä edustajakokouksen pääasian, vaikka asiasta ei ollutkaan yhtään virallista alustusta. Omituinen käsitteiden ja aseman sekavuus teki sen, että vaikka puolueen kannalla olevilla oli enemmistö edustajista, yhden äänen enemmistö saatiin esitykselle, että järjestö eroaa puolueesta. Järjestön yleisäänestys tämän esityksen kumminkin kumosi 2-3 äänten enemmistöllä.

Mutta toimeenpanevaan komiteaan oli kumminkin valittu puolittain julkisesti eroamiskannalla olevat henkilöt. Sen sijaan, että ne olisivat olleet uskollisia yleisäänestyspäätökselle ja toimineet sitä kunnioittaen, niiden tieten ja tahtoen perustettiin Superiorissa pidetyssä salaisessa kokouksessa salainen komitea, jonka erikoistehtäväksi tuli salaisen masinan muodostaminen eroamisasian ajamista varten. Tälle komitealle valittiin ainakin osittaista säännöllistä palkkaa ja palkkiota nauttivia asiamiehiä tärkeimpiin puolueosastoihin ja vapaaehtoisia innostuneita saattiin melkein kaikkiin osastoihin. Virallinen toimeenpaneva komitea valitsi järjestön puhujiksi tuon salaisen komitean ohjeita seuraavat puhujat ja salaisen komitean johtaja valittiin virallisen komitean agitatsioniosaston hoitajaksi, vaikka tämmöisen virkapaikan perustamiseen komitealla ei ollut edes oikeutta.

Kaikille, jotka ilmastakin osaavat haistaa mitä kulloinkin on menossa, oli selvillä, että järjestön hajottamiseksi toimi salainen masina. Niin julkinen kuin salainenkin masina oli petollisen kiero. Länsi- ja keskivaltioissa liikkuvat järjestön puhujat selvittivät kuulijoilleen, että he eivät kehoita ketään liittymään niin kurjaan puolueeseen kuin Sosialistipuolue on, mutta itävaltioissa liikkuvat puhujat, kun oli tiedettyä, että Sosialistipuoluetta kannattavilla oli vankka enemmistö, neuvoivat puolueen vastustajia liittymään puolueosastoihin, jotta siten saataisiin osastoihin enemmistö puolueen vastustajia. Monet yksinkertaiset uskoivatkin, että järjestön toimeenpaneva komitea sentään katsoo itsensä pakotetuksi noudattamaan järjestön päätöstä! Tavalliset suoramielisyyteen tottuneet ihmiset, eivät voineet sulattaa, että heidän järjestönsä virallinen johto oli siveellisesti noin mädäntynyt. Raivaaja luonnollisesti sai moitteita ja uhkauksia yrittäessään paljastaa vehkeilyä ja kieroutta.

Vielä niinkin myöhäseen kuin kolme kuukautta ennen Waukeganin haaksirikkokokousta, kielsi järjestön toimeenpaneva komitea aikeensa. Mutta sitten alkoi sataa eroamista vaativia virallisia alustuksia. Vaikka niitä tuli pian kymmeniltä osastoilta, niin niiden konekirjotuksesta ja käsin tehdyistä korjauksista näki, että ne olivat lähteneet S. S. Järjestön agitatsionitoimiston johtajalta ja hänen hoidossaan olevan salaisen komitean myllystä.

Epävarmoissa alueissa oli asia järjestetty siten, että salaisen komitean salaiset agentit olivat puolueessa pysymisen kannattajia vaikka he esiintyivätkin "vasemmistolaisina". Siten saattoi helposti päästä edustajaksi Waukeganiin, saaden niin "vasemmiston" kuin "oikeistonkin" äänet, kuten tapahtui New Yorkin alueella.

Sosialistipuolueen asian ja aseman vahingoittaminen oli S. S. Järjestön virallisen johtokunnan tärkein tehtävä parina viimeksi kuluneena vuotena ennen Waukeganin kokousta. Tavalliset työläiset eivät osanneet mielessään kuvitellakaan mitä sabotagea ja kieräilyä S. S. Järjestön virallinen ja salainen johto harjotti Sosialistipuolueen vahingoittamiseksi. Yksi asianhaara kannattaa tässä mieliin palauttaa, mikä kyllä on ruokottomin, mutta semmoisena hyvin kuvaava minkämoisiin keinoihin alentua voitiin.

Kun kaikenkarvaiset sosialismin viholliset tunsivat pahoinvointia E. V. Debsin ruvettua presidentinehdokkaaksi Sosialistipuolueen nimittämänä, saivat he S. S. Järjestön toimeenpanevasta komiteasta bulvaanin, joka saattoi olla kyllin häikäilemätön yrittämään kostoa Debsille.

S. S. Järjestön toimeenpaneva komitea lähetti sihteerinsä Atlantan vankilaan vaatimaan Debsiltä selitystä mikä hänen kantansa on Kommunistiseen Internationaleen.

Jokainen ajatteleva ihminen ymmärtää kuinka vaikeata Debsille täytyi olla tuon kysymyksen vastaaminen. Hän ei luonnollisesti tahtonut lausua mitään, mikä olisi voitu toitottaa maailmalle luottamattomuuden osotuksena venäläisiä taistelijoita kohtaan, mutta ristikkojen takana olevalle miehelle on avomielinen puhelu Kommunistisesta Internationalesta arkaluontoinen asia.

S. S. Järjestön johtajisto ja ne, jotka olivat sen takana, laskivat siten, että jos Debs tuomitsee Kommunistista Internationalea, sopii hänestä levittää halpamielisiä juttuja. Suosittelu taas voi vaikuttaa sen, että Debs saa maksaa ristikkojen takana istumisella täyden hinnan siitä, että antautui Sosialistipuolueen ehdokkaaksi.

S. S. Järjestön julkinen ja salainen johtajakopla osasi olla yhtä häikäilemätön esiintymisessään Sosialistipuoluetta ja sitä kannattavia ihmisiä ja laitoksia kohtaan kuin se oli raukkamaisen, arka ja pelkuri itsensä suojaamisessa.

* * *

Lopuksi saakoon tässä sijansa lyhyt katsaus hajaantumiseen johtaneen riidan "aatteelliseen" sisältöön, koska se sattuvasti valaisee sitä tietoisuustasoa millä nuo "sokeat johtajat" olivat.

Yhtä tietämätön kuin röyhkeäkin oli Moskovasta humaltunut osa S. S. Järjestössä silloin kuin riitaisuudet alkoivat ja koko ajan kun ne kehittyivät. Alussa sen edustajat luulivat, että "uusi sosialismi" itse asiassa ei sisältäisi muuta kuin vissejä jyrkennyksiä tavallisissa laillisissa menettelytavoissa. Tämä nähtiin neurettavan selvänä syksyllä v. 1918 pidetyssä toimitsijakokouksessa Chicagossa. Moskovasta humaltuneet tekivät siellä järjestön periaateselityksen, jossa sanotaan, että järjestö on parlamenttaarisen, osuustoiminnallisen ja ammattikunnallisen toimintatavan kannalla, vaikka Raivaajan toimituksen edustajat siellä osottivat että moskovalaisuus vaatii näitten jättämistä historiaan ja ryhtymistä "sisällissodan taistelumenetelmiin". Kenenkään päähän ei pälkähtänyt esittää, että periaateselitykseen olisi pantu edesviittauksia parlamentaarisen demokratiakäsitteen hylkäämisestä ja sen korvaamisesta köyhälistön diktatuurikäsitteellä tai että taistelussa kapitalismia vastaan tärkeimpänä olisi oleva sota-aseet. Kun m. m. allekirjottanut huomautti kokouksessa, että ken tahtoo moskovalaisuuden tunnusmerkkejä seurata ja tunnustaa, hänen täytyy hyljätä demokraattinen parlamenttarismi ja ajatella sen tilalle taistelua kiväärit kourassa, pitivät moskovalaisuuteen kovasti kiihtyneet tätä osotuksena halusta vääristellä bolshevismia yhtäläisesti kuin porvarit.

Niinpä siis toimitsijain kokous saattoi aivan yksimielisesti hyväksyä järjestön periaatteita tulkitsevan lausunnon, sillä moskovalaisuuden ritarit eivät tietäneet mitkä Moskovan

aatteet olivat, eivätkä uskoneet, jos joku heille yritti selittää niitä. Raivaaja oli yrittänyt selittää niitä, mutta meidän Moskova-sankarimme väittivät, että Raivaaja valehtelee!

Kun Kommunistisen Internationalen perustava kokous oli jo pidetty ja kun Raivaajassa oli oikein selitetty, että tuo internationale vaatii ohjelmassaan ja säännöissään kaikilta siihen liittyviltä puolueilta tunnustusta, että aika on kypsä valmistautua sisällissotaan ja että jokaisen Kommunistisen Internationalen puolueen on haettava ohjelmalleen vahvistus Moskovan toimeenpanevalta komitealta ja toteltava sen antamia ohjeita ja määräyksiä, niin taaskin meidän Moskova-sankarimme syyttivät Raivaajaa valheitten sepittämisestä ja selittivät, että Kommunistiseen Internationaleen liittyvät puolueet saavat oikeuden määrätä ohjelmansa ja menettelytapansa.

Kun Sosialistipuolueen konventsionin vähemmistö oli esittänyt liittymistä Kommunistiseen Internationaleen huomautuksella, että liittyminen ei merkitseisi moskovalaisten ohjelmien ja menettelytapojen tunnustamista, niin meidän järjestömme moskovalaiset pitivät tätä mainiona asiana ja vaativat sen hyväksymistä. Huvittavana puolena tässä asiassa oli se, että Raivaaja myöskin saattoi hyvällä syyllä kehottaa äänestämään juuri tuon esityksen puolesta! Raivaaja tosin huomautti, että Moskova kyllä hylkää tarjouksen, kuten kävikin ja lausui tuon esityksen tekijöistä purevan arvostelun ja syytöksen.

Vielä niinkin myöhään kuin S. S. Järjestön Chicagon kokouksessa v. 1919 panivat kommunistisen Internationalen kannalla olevat päätösesitykseensä seuraavan kohdan:

"Että tämä järjestö tunnustaa jo perustetun kolmannen kansainvälisen siksi johon kaikkien maitten sosialistipuolueitten on yhdyttävä...., käsittäen, että kunkin maan työväenliike itse määrää omat menettelytapansa vallitsevia oloja vastaaviksi".

Tämä antoi mainion tilaisuuden niille joita oli moitittu ja tuomittu vihamielisyydestä Kommunistista Internationalea kohtaan, kirjottaa kantansa selityslausuntoon yhtäläisen pykälän!

Moitteet ja tuomiot tulivat siis vain siitä, että viimeksimainittujen taholta oli osotettu minkämoiset Kommunistiseen Internationaleen liittymisen ehdot olivat ja että Sosialistipuolueen sekä myös S. S. Järjestön, niin enemmistön kuin vähemmistönkin, kannattamislupaukset lepäävät anti-moskovalaisella pohjalla.

Vielä sittenkin kun Kommunistisen Internationalen toinen kongressi oli julaissut 21 liittymisehtoa, oli S. S. Järjestön Kommunistisen Internationalen miehille perin vaikeata sulatettava, että ehdot todella semmoiset olivat. Kun Raivaaja ne julkaisi, alkoi taas kuulua väitteitä, että Raivaajassa puhutaan perättömiä. Lopulta kumminkin täytyi noiden tietämättömyyden ritarienkin uskoa, että ehdot ovat semmoiset.

Tästä lähtien he selittivät, että Amerikassa ei voida hyväksyä noita ehtoja, mutta Kommunistista Internationalea kumminkin täytyy kannattaa! Sosialistipuolueelta vaadittiin noiden ehtojen hyväksymistä, mutta sitten kun vaatijat erosivat Sosialistipuolueesta ja olisivat siis olleet tilaisuudessa hyväksymään ne ja liittymään ehtojen alaisena toimivaan kommunistipuolueeseen, kieltäytyivät he tästä, julistautuen itsenäiseksi kansalliseksi seuraksi.

Tämmöiset ovat S. S. Järjestön viimeisen hajaantumisen yleispiirteet. Seikkailua oli Sosialistipuolueesta eronneen osan politiikka ja seikkailua on sen alati surkastuva elämä.

Kokemusten koulun oppikurssi

Viimeksi kulunut vuosi on melkein päättänyt Venäjän vallankumouksesta saatavat oppikurssit. Tärkein voisi olla opetus siihen nähden, että yhteiskunnallisen kehityksen suuntaa jossakin maassa ei voi nähdä suurtenkaan johtajien aatteista ja tahdosta. Sosialismia **tahtovat** johtajat, vaikka heidän käsissään on valtakin — jopa **kaikki valta** — kuten Venäjällä on ollut, eivät saa aikaan sosialismia, ellei muut, johtajain **tahdosta riippumattomat** tekijät vaikuta tahtoa edistävästi.

Yhteiskunnallisen kehityssuunnan tutkijan, tietääkseen mitä tulee, täytyy lainata koko huomionsa **yhteiskuntaluokkiin** ja missä suhteessa mihinkin yhteiskuntaluokka on kansakunnan olemassaololle välttämättömiin **tuotanto-oloihin.**

Saadaksemme ymmärrettävän kuvan Venäjän vallankumouksen yhteiskunnallisesta sisällöstä, täytyy tutustua maan eri luokkien asemaan vallankumouksen alkaessa ja niiden aseman muuttumiseen vallankumouksen jälkeen elettyinä vuosina.

Maaliskuun vallankumouksessa v. 1917 olivat Venäjän porvarit, työläiset ja talonpoikaiskansa tsaarijärjestelmän vastustajia. Jokaisella näistä luokista oli pakoittavat syyt kapinoida tsaarivallan yhteiskunnallisia ja valtiollisia oloja vastaan.

Tsaarivallan yhteiskunnallinen ja taloudellinen järjestelmä esti porvarillisten etujen kehitystä. Ottaen huomioon, että Venäjä on luontonsa puolesta maailman rikkaimpien maitten joukkoon kuuluva, se olisi voinut jo kauan sitten, kuten Amerikka, kehittyä valtavaksi kapitalistiseksi kansakunnaksi ellei olisi ollut niitä esteitä, jotka sisältyivät tsaarijärjestel-

män olemassaoloon. Porvarillinen luokkaetu pakotti siis kapinallisuuteen. Tästä saa selityksensä se, että useimmat Venäjän porvarillisen tahdon julkisista edustajista enemmän tai vähemmän lukeutuivat kapinallisiin.

Mitä taas Venäjän työläisiin tulee, oli luonnollista, että tsaarijärjestelmän olot herättivät heissä vallankumouksellisia tunteita. Työläisiltähän puuttui oikeus puhua julkisesti, pitää kokouksia, liittyä työväenyhdistyksiin tai levittää työläisluokan elinetuja käsittelevää kirjallisuutta ja sanomalehtiä. Ilman näitä oikeuksia teollisuuselämään vedetyt kansajoukot olivat avuttomia. Niiden voittamiseksi taisteli jokainen työläinen, joka hiukankin oppii asemaansa tajuamaan. Taistelu näitten oikeuksien puolesta tsaarivallan Venäjällä oli mahdollinen suuremmalta osaltaan väkivaltaisen kapinan merkeissä.

Maanviljelijäluokka oli kapinallinen, koska se oli sidottu kartanotilallisten turpeeseen. Se sai joka päivä selässään tuntea ylimysluokan piiskan. Ja länsimaalaismallisen maanviljelijäluokan kehitys oli mahdoton tsaarivallan yhteiskuntajärjestelmän rajoissa.

Näin siis Venäjällä oli vallankumouksen puhjetessa kolme vallankumouksellista yhteiskuntaluokkaa. Ja vaikka jokaisen luokan päämäärä oli erillainen, se asema missä ne olivat, yhdisti niitä taistelussa tsaarijärjestelmän tuhoamiseksi. Oli siis olemassa kolmen luokan liitto vanhan ylimysluokan luokkavallan tuhoamiseksi.

Maaliskuun vallankumous v. 1917 muutti huomattavasti luokkien välisiä suhteita. Porvaristo tunsi tulleensa päämaaraan. Se onnistui ensiksi ottamaan vallan ohjakset käsiinsä. Mutta samalla nousi kysymys myönnytyksistä maalaiskansalle ja työläisille. Niin pitkälle oli Venäjän kapitalistinen järjestelmä jo ehtinyt kehittyä, että sen hienoimmat hermot ja verisuonien latvat ulottuivat feudaaliseen maatalouteen. Mutta vaikka porvaristo olisikin voinut hiljalleen luovuttaa maat talonpojille ja hävittää siten ylimyssukuisen suurtilallisten luokan, se ei ollut valmis tähän ratkaisevaan tekoon heti.

Vallankumouksen laineet kävivät edelleen vaahtopäisinä. Tällöin astui näyttämölle Venäjän sosialidemokraattisen puolueen vasen siipi, julistaen, että **maa kuulukoon niille, jotka maata viljelevät.**

Tämä teki tilanteen semmoiseksi, että muodostui työläisten ja talonpoikien liitto hallitukseen kohonnutta porvaristoa vastaan. Porvaristo kukistui jo marraskuussa v. 1917 jolloin maan hallitus jäi työläisten ja talonpoikain käsiin, — enemmän kumminkin ensiksimainittujen.

Tässä sitten täytyi nousta kysymys: voiko työläisten ja talonpoikain hallitusliitto kestää? Sillä työläisillä ja talonpojilla on — niin Venäjällä kuin muuallakin — ehkäpä Venäjällä enemmän kuin muualla, erillainen päämäärä kuin työläisillä. Työläisten luokkaetu ohjaa pyrkimään maan ja tuotantovälikappaleitten yhteiskunnallistuttamiseen. Talonpoikaisluokan luokkaetu taas ei suoranaisesti vastusta teollisuusalojen ja suurten liikennevälineitten yhteiskunnallistuttamista, mutta kukin maalainen tahtoo ottaa maatilan omiin käsiinsä ja aidata sen eroon muitten maatiloista. Tämä tiedettiin, mutta tilannetta luultiin voitavan auttaa sillä, että opetettaisiin maalaisille, että olisi parempi viljellä maata omistamatta sitä, kuten työläinen tekee työtä omistamatta tehdasta.

Mutta muutamia kuukausia sitten, kun Lenin valmistautui esittämään Venäjän "uuden talouspolitiikan ohjelmaa", tunnusti hän, että luokkia ei voida poistaa opetustyöllä, eikä semmoista luokkaa voida hävittää väkivallallakaan, jonka juuret on lujassa kansakunnan olemassaolon ehdoissa. Tämmöinen luokka Venäjällä on **maatilallisten luokka.**

Kun Lenin alkoi puheensa, kiinnitti hän kuulijainsa huomion seinälle asetettuun tunnuslauseeseen, jossa luettiin: **"Työläisten ja talonpoikain valta kestää ikuisesti".** Tuo tunnuslause on tieteen ja historian kannalta katsoen väärä, julisti hän armottomasti. Että tuonkin tunnuslauseen kirjottavat miehet, joiden käsissä on Venäjän valtiollinen ja yhteiskunnallinen elämä, osottaa vain kuinka paljon käsitetään väärin niitä kysymyksiä, joita täytyy käsitellä ja ratkaista. Tähän tapaan, ellei näillä sanoillakin, opetti Lenin seuraajiaan,

selittäen laajasti kuinka talonpoikaisluokka jatkuvasti **eristäytyy itsenäiseksi luokaksi** ja vaatii pikkuporvarillisten luokkapäämääriensä tunnustamista.

Tosiasia onkin, että vain se, että Venäjällä ei ole sitten marraskuun vallankumouksen tunnustettu muitten puolueitten julkista esiintymistä kuin hallituspuolueen, tekee aseman semmoiseksi, että varsinaista puoluetaistelua ei paljon huomaa talonpoikaisluokan erikoisten luokkaetujen edustajain puolelta.

Mutta asiallisesti aseman totuus on se, että työläisten ja talonpoikaisluokan luokkaliitto on lakannut olemasta. Sosialismin tai kommunismin toteuttamisen elävä harrastus kuuluu nyt yksistään työläisluokalle. Kaikki muut luokat sitä enemmän tai vähemmän vastustavat.

Luokkien asema ja luokkien väliset suhteet Venäjällä, kuten jokaisen silmillään näkevän ja korvillaan kuulevan ihmisen täytyy tietää, ovat paljon muuttuneet viimeksi kuluneen neljän vuoden aikana.

Muutos voidaan lyhyesti esittää seuraavasti:

Neljä vuotta sitten oli kolmen luokan taisteluliitto tsarivallan tuhoamiseksi ja nykyään on kolmen luokan kokoomus vastustamassa kommunististen suunnitelmien toteuttamista.

Mitä tämmöinen olosuhde vaikuttaa, kun siihen vielä lisätään ne vaikeudet, joita maailman kapitalismi ja imperialismi tuottaa, nähdään siitä Venäjän hallituksen nykyisestä suunnasta, minkä nimenä yleisesti käytetään: "uusi talouspolitiikka".

Maatalouden alalla on kehitys Venäjällä mennyt seuraavasti:

Hallitus julisti ensin, että Venäjän maat yhteiskunnallistutetaan. Tällä julistuksella oli kumminkin enemmän periaatteellinen kuin käytännöllinen merkitys. Maalaiset ottivat haltuunsa maita ja ryhtyivät viljelemään niitä ominaan. Sitä voimaa ei löytynyt mikä olisi tehnyt yhteiskunnallistuttamisen tosiasialliseksi. Puuttui kaikki ne taloudelliset ehdot, mitkä yhteiskunnallistuttamisen todelliseksi tekevät. Sitävastoin oli olemassa juuri ne taloudelliset ehdot, jotka johtavat **maan yksityisomistukseen.**

Hallituksen käsissä oli vain yksi keino, jota se yritti. Se otatti n. s. "luontaisveroa" niinkuin tuolla nimellä otetut maataloustuotteet olisivat olleet ottajan omaa. Mutta tällä ottamisella oli rankaiseva yhteiskuntataloudellinen vaikutus. Maanviljelijät kävivät passiivisiksi. Ne katsoivat maan viljelemistoimissaan vain sitä tulosta, minkä viljelijäperhe tarvitsi. Ylijäämät ja omaksikin tarpeeksi tarpeellisia tuotteita se piilotteli.

Tämä pakotti ensiksi siihen, että alkuperäinen maan yhteiskunnallistuttamissäädös muutettiin tai selitettiin semmoiseksi, että maanviljelijät tulivat entistä enemmän vakuutetuiksi omistusoikeudesta maatiloihinsa. Tätä seurasi pian n.s. "vapaan kaupan" myönnytys, jonka Lenin hallituksen puolesta selitti merkitsevän palaamista porvarillisiin oloihin, mutta muutakaan tietä ei ole. Olisi hyvä, lausui hän, jos saataisiin syntymään edes valtiokapitalismia, tullakseen **pohjaksi sosialismin toteuttamiselle tulevaisuudessa.**

Venäjän teollisuuden yhteiskunnallistuttaminen alkoi heti lokakuun vallankumouksessa siten, että työläiset kussakin tehtaassa muodostivat neuvoston ja valitsivat vissejä elimiä tai komiteoita, joiden tuli ottaa tehtaan hallinto- ja johtotoimet käsiinsä. Tässä tuli heti näkyviin, että Venäjän teollisuustalous ei ollut kehittänyt työläisten keskuuteen läheskään riittävästi tuotannon johtoon pystyviä voimia. Puuttui siis sitä, mitä pitkälle kehittyneissä kapitalistisissa maissa on jos kuinka ja paljon joutilaanakin, nimittäin teknillistä tietoa ja taitoa.

Niinpä siis, kun entisten yksityisten omistajain palveluksessa olleet teollisuusjohdon mestarit ottivat kiusantekokannan, meni tuotanto kurjalle kannalle. Tästä päästiin parempiin oloihin kun tehtaitten yhteiskunnallistuttamisen alkuperäisestä muodosta luovuttiin, lakkautettiin tehdasneuvostojen asettamat johtajakomiteat ja niiden tilalle asetettiin, mikäli mahdollista, hallitukselle vastuunalaisia asiantuntijoita.

Ja nyt sovellutetaan "uuden talouspolitiikan" ohjelmaa siten, että ainakin kaikki pienemmät työpajat ja teollisuuslaitokset annetaan yksityisille, käyttääkseen niitä kuten **lii-**

kevoittoa tuottavia liikeyrityksiä käytetään, samalla kun kaupan alalla yksityinen yritteliäisyys "kukoistaa" jälleen niin paljon kuin se kukoistaa voi maassa, jonka teollisuus, kauppa ja finanssiolot ovat ottaneet ankaran "nälkäkuurin".

Kaupunkitaloja niinikään palautetaan yksityisille omistajille, sillä sosialismia tahtovien innokkaista ponnisteluista huolimatta ne ovat kovasti rappeutuneet ollessaan talousneuvostojen hoidossa.

Ja yrityksiä palata tavalliseen rahajärjestelmään, tehdään. Aikoinaan lakkautetun pankkilaitoksen uudelleen käyntiinpanoa valmistellaan, kuten ilmotetaan, Ranskan valtiopankin malliin, jossa hallitus ja yksityiset tasaväkisesti hallitsevat.

Ulkomaalaisen pääoman ja yritteliäisyyden vetämiseksi Venäjälle, tehtiin laki samalla kun Englannin hallituksen kanssa solmittiin paljon puhuttu kaupan käyntiä koskeva sopimus. Tuo laki ja kauppasopimus antaa ulkomaalaisille firmoille oikeuden sopia Venäjän hallituksen kanssa liikkeentekooikeuksista Venäjällä **tavallisilla liikevoittoperusteilla,** samalla kun Venäjän hallitus ottaa velvollisuudekseen **suojella ulkomaalaisten omaisuuksia.**

Tässä ei ole tarpeellista kajota kommunismin kokeilun antamaan opetukseen siveellisessä suhteessa — tai oikeammin kokeilun siveellisiin seurauksiin, kuten siihen minkämoiseksi virkamieslaitos on muodostunut diktaturimoraalin ja -politiikan suojassa. Luonteeltaan siveellisten kysymysten käsittely on pintailmiöitten penkomista. Moraaliasiat ylipäätään vastaavat ei ainoastaan sitä hyvää tai pahaa mitä yhteiskunnan aineelliset olot ja suhteet edellyttävät, mutta myöskin sitä mitä on ennen ollut. Venäjän tsaarijärjestelmän aikana vallinnut mädännäisyys ei ole voinut lähimainkaan hävitä, eikä sen tottumukset poistua. Joku uusi nimi ei hävitä vanhaa sisältöä.

Kukaan kumminkaan ei voi olla myöntämättä, että **mitä ikänä inhimillisillä voimilla tehdä voidaan, Venäjän neuvostohallituksen suuret aatteelliset ja valtiolliset johtajat ovat sen tehneet antaakseen maailmalle sosialistisen yhteiskunnan esimerkin ja esikuvan.** Vaikka tulokset eivät ole suuret,

vika ei ole miesten tahdossa, eikä arkailemisessa. Ei kukaan voisi tehdä enempää, eikä suuremmalla innostuksella ja kiihkolla.

Mutta juuripa **tämä seikka** pakottaa jokaista ajattelevaa sosialistia enemmän kuin ennen antamaan arvoa Marxin opetukselle, ettei sosialismiin mennä hypäten luonnollisten kehitysasteitten yli. Usko sosialismiin ei anna meille sosialistista järjestelmää, vaan taloudellinen kehitys, joka tekee kapitalistisen järjestelmän semmoiseksi, etteivät sen elimet enää kykene toimimaan ja joka on kasvattanut työläisluokan yhteiskunnan suurimmaksi luokaksi sekä asettanut sen kansakunnan ja kansakuntain taloudelliselle olemassaololle tärkeimmäksi luokaksi.

Tämä olosuhde **tekee** sen, että sosialismi **tulee** vaikka usko sosialismin tulemisesta ei leimahtelisikaan niinkuin jättiläismäiset revontulet tai pamahtelisi niinkuin valtaisat linnotusten tykit.

Uskolla sosialismi ei tule minnekään, mutta usko sosialismin tulemiseen tulee pakosta siellä missä kapitalistinen aikakausi on laskemassa iäisyyteen. — F. J. S—ä.

Pahennus

"Niin Mrs. Kultasen ukko tekee, mutta sinä et koskaan. Mrs. Kultasen ukko auttoi aina vaimonsa päälle ja riisui hänet kun tämä odotti pikkuista, mutta sinä et edes aukaissut minun kenkäni nauhoja. Mrs. Kultanen sanoo, että Mr. Kultanen ei koskaan puhu 'minun' rahoistani, vaan sanoo 'meidän rahat' ja 'meidän tavarat'. Mr. Kultanen, vaikkei ole saanut suurempaa sivistystä kuin sinäkään, tietää miten kohdellaan naista ja ennen kaikkea omaa vaimoa."

"Mr. Kultanen, Mr. Kultanen ja Mr. Kultanen", kivahti vastaan Mr. Vanhala koettaen keskeyttää vaimonsa sanatulvaa. "Se teidän akkojen Mr. Kultanen mahtaa olla oikea akka itsekin. Mikä lienee löylynlyömä tohvelisankari."

"Kumpa te Harlemin ukot olisitte edes löylynlyömiä, niinkuin sanotte Mr. Kultasen olevan, niin olisivat akkanne yhtä onnellisia kuin on Kultasen akka. Kultaska sanoo, että hänen elämänsä on yhtä päivänpaistetta aamusta iltaan. Ja ihmekös tuo, kun on sellainen mies. Jos teitä pyytää iltasin olemaan lasten luona, niin tulee teille heti kiire kokoukseen. Mutta katsokaapas Kultasta. Tuolla hän 'Pusuparkissa' työntää lapsenvaunuja joka ilta ja eukko saa kotona levätä ja rauhassa tehdä kotitöitänsä. Heitä tuo piippu pellolle! Tässä huoneessa ei enää jaksa hengittää kun mies ei tee muuta kuin tupruttaa savua. Koska te olette nähneet Kultasen tupakka hampaissa? Hänen eukkonsa sanoi, että Kultanen jätti tupakanpolton kun lapsi syntyi, ettei sen tar-

vitsisi hengittää myrkkykaasua ja saisi nikotiinia vereensä sekä tulisi samanlaiseksi tupakan orjaksi kuin te. ja Mr. Kultanen sanoo mieluummin panevansa rahansa lapsen leikkikaluihin kuin puhaltavansa ne ilmaan. Kuulitko sinä, että lopeta tuo tupruutus tai minä heitän koko tupakkavärkit ulos ikkunasta!"

"Nyt tuo saa loppua, tuo on jo liian paksua! Vai tässä minun loppuijälläni vielä pitäisi tupakoimasta heretä siksi vaan että tänne Harlemiin on tullut tohvelisankari, joka akkamaisilla metkuillaan on tehnyt kaikki akat hulluiksi. Ei se ollut mies ennen vanhaan, joka ei haissut tupakalle ja viinalle". — Mr. Vanhala sieppasi hattunsa ja läksi.

Ihan tietämättänsä johtivat häntä askeleensa kohti "Pusuparkkia", jonka oikea virallinen nimi kuitenkin on Mt. Morris Park, mutta jolle suomalaiset ovat antaneet enemmän tarkoitustaan vastaavan nimen. Synkeällä sydämmellä tuumaili Vanhala: "Tuollaiset miehet kuin Kultanen sietäisivät hyvän selkäsaunan ruvetessaan pilaamaan toisten rauhallista avioelämää. Mikä juuttaan keppiherra lieneekään. Nyt ei enää saa omassa kodissaan olla rauhassa mokomalta, kuulematta että Kultanen tekee niin, Kultanen tekee näin; Kultanen sanoi niin, Kultanen sanoi näin. Nyt tässä pitäisi rypeä polvillaan akkansa jaloissa ja — "ohoh" — äännähti Vanhala törmätessään vastaantulijaan.

"Mitäs hittoa sinä Vanhala kompuroit, kun et eteesi katso?"

"Nukutko sinä Poikala kävellessäsi, kun ihmisiin törmäät niin että olet kylkiluut katkoa?"

"Nukun! Kyllä kai tässä pian katu tulee ainoaksi rauhan paikaksi. Minun akkani on saanut päänsä täyteen hulluja ajatuksia. Meillä ei enää voi istua tai kävellä, syödä tai juoda kuulematta miten Kultanen sen tekee. Kultanen ei pane kävellessään mattoja kasaan, Kultanen ei tiputtele tupakan poroja, Kultanen pussaa akkaansa joka kerran kun lähtee ulos. Mikä se on miehiään tuo

Kultanen, jonka mukaan meitä Harlemin ukkoja nyt on ruvettu muovailemaan?"

"Niin, vai on sinunkin akkasi saanut Kultas-vimman. Sitä minä juuri mietin miten löylyyttäisin tuon pahennuksen. Ulkonäöltä minä vaan miehen tunnen, mutta minun akkani mukaan hän on pyhimys ja kaikki muut miehet mustia piruja. Meidän kotielämä on muuttunut aivan pieneksi helvetiksi, sillä Kultanen meillä kummittelee joka sanassa ja askeleessa. Minun akkani puhuu vaan Kultasesta. Kah, tuollahan tulevat Pettersonni ja Myllynen. Mitäs miehet murjottavat?"

"Mikä riivatun profeetta se Kultanen on täällä Harlemissa?" laukesi molempien tulokkaiden suusta.

"Niin, sama juttu", sanoi Vanhala. "Selityksiä ei kaivata. Mitä te olette aikoneet tehdä?"

"Annetaan selkään. Mennään miehissä ja löylyytetään niin, ettei tee mieli levittää pahennusta Harlemin akkain joukossa."

Mentiin Pusuparkkiin niille paikkeille, jossa Kultasella oli iltasin tapana työnnellä lapsenvaunuja. Ei tarvinnut kauan odottaa kun nähtiin Kultasen tulevan, tasaisessa tahdissa vaunuja työntäen. Hän näytti noin 26-vuotiaalta, puettuna tummansiniseen pukuun, pehmeä kaulus kaulassa ja olkihattu päässä. Kasvot tekivät sileäksi ajeltuina nulikkamaisen mutta miellyttävän vaikutuksen. Raskaan työn tekijäksi ei häntä ulkomuodosta päättäen olisi voinut kuulla. Kirjaltajan ammattiin olisi hänen parhaiten voinut lukea. Miehet odottivat kunnes Kultanen oli istunut penkille, asettanut lapsenvaunut sen viereen ja ottanut sanomalehden käteensä. Mentiin samalle penkille. Mutta miten alottaa keskustelu? Eihän sitä aivan suoraan voinut kuitenkaan käsiksi tarttua.

"Kaunis ilma", sanoi yksi miehistä.

"Siltä näyttää", vastasi Kultanen yksikantaan sanomalehdestään.

"Kuuma päivä", alotti toinen.

"Niin on", myönsi Kultanen päätään kääntämättä.

"Taitaa ruveta huomenna satamaan", ehätti kolmas.

"Ehkä", kuului sanomalehden takaa.

Miehet katselivat toisiansa ja ajattelivat, että ompas tuo koko jurikka kun ei puheisiin ryhdy. Myllynen oli ainoa, joka ei vielä ollut koettanut taitoaan saadakseen Kultasen puhumaan. Olisihan sitä aivan sivistymättömästi voinut mennä suoraan asiaan, mutta sitä eivät meidän miehemme tahtoneet tehdä. Myllynen raapi päätänsä hermostuneesti ja ehkäpä kuumuudenkin takia. Äkkiä sattuivat hänen silmänsä lapsen vaunuihin.

"Teilläpä on kaunis ja lihava lapsi."

Kultasen silmät säteilivät kun hän nosti ne sanomalehdestä ja sanoi: "Niinkö tekin ajattelette? Eikös se ole herttainen? Ja kaikki on minun vaimoni ansio, kun hän on hoitanut Pekan niin hyvästi. Poika on juuri 9 kuukautta ja 10 päivää ja vasta eilen vaimoni lopetti imettämisen. Koko tuolla ajalla se ei ole saanut mitään muuta ruokaa paitsi appelsiinin mehua lisäksi ja kyllä kai sen huomaa, ettei se ole mikään "pullo-peipi". Koetelkaapas miten painava se on. Syntyissään oli, tuskin viittä paunaa. Katsokaapas miten paksut jalat sillä on. Nostakaapas niin sitten te vasta tiedätte mikä kölli tämä meidän Pekka on!"

Kukin vuorostaan nosti ja kehui. Puhe sujui kuin voideltu. Ja kun oli käyty kaikki Harlemin asiat läpi, tuntui kuin olisi Kultanen ikänsä kuulunut heidän joukkoonsa.

"Ihanpa kurkku kuivi jaaritellessa", sanoi viimein Kultanen. "Tulkaapas miehet meille, niin saatte lasin kotitekoista. Minun vaimoni on oiva mestari sen keitossa. Se on laitettu oikein saksalaisen aluenpanijan reseptin mukaan."

Ei tarvinnut miehiä kahdesti kutsua ja niin lähdettiin. Joka-ikinen tarjoutui Kultaselle avuksi työntämään lapsenvaunuja. Hiukan oudolta tuntui miehistä kun Kultanen sisälle tullessa pussasi akkaansa kaikkien nähden.

Mutta sukkelaanhan tuo meni ja tottuneesti. Ja pitihän tuota pussatakin kun tuo noin sievältä ja nätiltä näytti.

"Nyt sinä Alma saat vapista kun minä tuon neljä kuivasuista oluttasi arvostelemaan." Alma hymyili vaan vastaukseksi ja riensi kyökkiin niin että korkeat kengänkannat kolahtelivat ovessa. Pari minuttia myöhemmin vaahtosi viisi suurta lasia pöydällä.

"Ompas tämä poikaa!" pääsi miehiltä.

"Kyllä se teidän emäntä on koko mestari!"

"Pätii sitä miehen elää kun saa tällaisella aineella leipäpalan syödessään alas huuhdella."

"Tuo meidän Alma", alkoi Kultanen, "on sellainen ihminen, että se osaa mitä hyvänsä. Ja se on niin tarkka töissänsä niinkuin tässä oluenkin laitossa. Siinä ei saa kouramitalla aineita kattilaan heittää ja ajankin kanssa pitää olla ihan minutin tarkka."

Miehet loivat silmänsä ihaillen Mrs. Kultaseen ja sitten tuntui kaikkien sydämmissä huokaus "kumpa minunkin akkani."

"Alma, annappa miehille toiset lasit", sanoi Kultanen kun näki näiden katselevan tyhjiä lasejansa.

"No eihän tuota olisi tarvinnut."

"Liikaa vaivaa vaan emännälle."

"Kyllä tämä ihmisen nuorentaisi kun tätä lasinkaan illallisensa kanssa joka päivä saisi, ei tekisi kotoakaan mieli pois."

Jo sujui miehiltä puhe. Tuskin akat heille siinä taidossa olisivat piisanneetkaan. Puhuttiin "suot ja maat", mutta aina Kultanen lopultakin johti puheen vaimoonsa. Eivät miehet ikinä olleet osanneet arvatakaan, että sellainen ihme naisen hahmossa eli ja vielä keskellä Harlemia. Niin, näkikihän tuon jo vento vieraskin, että emäntä oli ensiluokkainen. Siistiä ja sievää joka nurkassa. Ja ei sitä moni akka ukkoansa meidän päivinämme kotioluessa pidä. Ihmekös oli, jos ukkokin oli hyvä ja kotona pysyi.

Kotia mennessään tuumailivat miehet, että kylläpä on reilu ja mukava mies tuo Kultanen ja hyvä sillä on akkakin.

Kun Vanhala saapui kotiansa, ihmetteli Mrs. Vanhala, että mikä sen tuon ukon suun on noin vehnäselleen pannut. Ja kun vielä pussata moksauttaa ovessa ihan niin kuin ennen vanhaan.

"Ompas täällä siivo", sanoi Vanhala hetken kuluttua. "Toisessa kunnossa se Kultasen akka kotinsa pitää. Ei siellä tarvitse ukon sanomalehteään kissain ja koirain kanssa hakea. Annappas vähän ruokaa. Tuli nälkä tuolla kävellessä. No eikös sitä jo ala kuulua. Toinen tahti on Kultasen akan hommissa. Ei siellä ukon tarvitse muuta kuin vähän vilasta, niin jo emäntä arvaa mistä on kysymys. Miksi et sinä ota esimerkkiä Kultasen akasta?"

Kaikki arvaavat minkä vastauksen Vanhala aviosiipaltaan sai, joten ei ole tarpeellista sitä tähän kirjoittaa.

Kun Mrs. Kultanen seuraavana päivänä työnsi lapsen vaunuja Pusuparkissa, näki hän siellä Mrs. Vanhalan lastensa kanssa.

"Hyvää huomenta Mrs. Vanhala! Mr. Vanhala oli eilen meillä ja toivottavasti te molemmat joskus tulette yhdessä!"

Mutta mitä ihmettä! Mrs. Vanhala käänsi pois päänsä vastaamatta. Häveten kulki Mrs. Kultanen eteenpäin ja kenelle Harlemin emännistä hän sanoikaan hyvää huomenta ei hän saanut vastausta, jokainen käänsi päänsä pois. Ensin hän suuttui niin että oli itkeä. mutta sitten menivät ajatukset häneen, joka aina oli hellä ja hyvä eikä koskaan loukannut ja Mrs. Kultanen sanoi itsekseen: "Olkoot mokomat, en heistä välitäkään, onhan minulla hyvä ukko".

Kirjoitti Helme Loukee.

Sosialistipuolueen vaalitaistelu v. 1920

Yhdysvaltain Sosialistipuolueen vaalitaistelu v. 1920 oli yhdessä ellei kahdessakin suhteessa merkillisin puolueen historiassa. Puolueen presidenttiehdokas oli vankilassa ja vaalitaistelusta parhaiten saattoi nähdä ja päättää oliko menneinä vuosina puolueen sisällä riehunut hajotustaistelu iskenyt semmoisia vammoja, että ne ennustaisivat puolueen häviämistä. Amerikan puolue-elämässä tämä ei ole nähtävissä niinkään siitä vähentyykö vai enentyykö puolueen jäsenmäärä. Puolueen aseman ja olemassaolon tässä maassa määrää ensisijassa se minkämoista huomiota ja kannatusta se saa puoluejärjestön ulkopuolella olevilta kansajoukoilta. Puolue kesti kokeen. Vaalien edellä perustettu "Työläis-Farmari"-puolue sai tuskin 2 ääntä jokaista Sosialistipuolueelle annettua viittä ääntä vastaan. Kommunistipuolueet eivät ottaneet osaa vaalitaisteluun, paitsi sitä, että ne yrittivät agiteerailla työläisiä pysymään ulkona vaaliuurnalta. Sosialistipuolue sai lähes miljoonan ääntä, vaikka puolueen varat olivat aivan riittämättömät agiteeratakseen asiansa puolesta.

Se seikka, että E. V. Debs oli Sosialistipuolueen presidenttiehdokkaana merkitsi paljon. Maailmassa on monta kertaa ennenkin nähty, että sosialistipuolueen ehdokas on ollut vaalitaistelun aikana vankilassa, mutta varmastikin Amerikan Sosialistipuolueen presidenttiehdokas näytti esimerkin, jommoista ei ole ennen nähty, kuinka vankilassa olevan sosialistin tulee käydä vaalitaistelua, jos häntä tästä ei voida väkivalloin estää.

Debs kantoi kunniakkaalla tavalla Amerikan Sosialistipuolueen lippua, osottaen uhrautuvaa uskollisuutta puolueen menneisyydelle ja ajatellen sen tulevaisuutta.

Debsin jyrisevät vaalipuheet vankilamuurien takaa kuuluvat Amerikan Sosialistipuolueen historian kunniapaikoille. Niissä elää lahjomaton ja pelkäämätön totuuden ja oikeuden vaatimus. Niissä on profetallista voimaa ja vakavuutta. Niissä on hehkuvaa innostusta ja luottamusta asiaan. Niitä kannattaa lukea usein. Että ne säilyisivät Amerikassa suomenkieltäkin puhuvan väestön kirjastoissa, helposti saatavilla olevina, julaistaan niistä tärkeimmät osat seuraavassa:

Kun vaalitaistelun alussa ja kestäessä tietystikin oli valtiollisten vankien vapauttaminen ja preussilaismalliseksi muodostuneen palmerilaisen vainon vastustaminen tärkein hetken taisteluasia, käsitteli Debs sitä asiaa ensimäisessä vankilasaarnassaan, niinkuin mies, joka ei pelkää mitään, vaan sanoo vihollilleen: tehkää mitä tahdotte, teidän asianne on häviävä asia, ja vaikka te voitte ihmisen ruumiiseen tuottaa tuskaa ja vaivaa kidutuksellanne, henkeä te ette voi tappaa.

Luokkavastakohtien kärjistyminen Yhdysvalloissa

"Teollisuusdemokratia" on sana mitä käyttävät vanhoilisemmatkin ammattiyhdistysjohtajat, sisällyttäen kumminkin tähän sanaan asioita, joita on mahdoton sovittaa yhteen — asioita, joita tulkitsee Amerikan ammattiyhdistyselämässä paljon käytetty puheenparsi "työn ja pääoman sopusoinnusta".

Tämä puheenparsi on peräsin niitä ajoilta, jolloin teollisuus oli vielä yksityisten keskenään kilpailevien omistajain käsissä. Ne olivat pakotettuja tunnustamaan ammattikuntiin liittyneitten työläisten vaatimuksia. Vaatimuksia käsiteltiin "työn ja pääoman sopusointuun" perustuen.

Tästä haaraantuu edistysmielisempi ajatus tai suunta työväenliikkeeseen, se suunta, mikä opettaa, että demokratia, semmoisena kuin se ilmenee yleisessä äänioikeudessa ja työväen taloudellisten järjestöjen lailliseksi yhteiskunnan elimeksi tunnustamisessa, "kasvattaa sosialismiin". Tämän pitäisi käymän siten, että demokratia valtioissa ja yhteiskunnan taloudellisissa oloissa jatkuvasti laajentaa valtaansa, hävittäen vähitellen kapitalistista yksinvaltiutta ja pääoman omistajien riistoetuja. Ammattiyhdistykset tai "taloudelliset järjestöt" muka voittavat voiton toisensa jälkeen siihen suuntaan, että niiden oikeus yhä enemmän tunnustetaan työolojen sekä palkan ja voiton keskinäisten suhteitten määräämisessä ensimainitun eduksi ja että muka porvarillisdemokraattinen valtio, sikäli kuin työläiset lisäävät voimiansa parlamentissa, tulee avuksi taloudellisten olojen kansainvaltaistuttamisessa.

Kuinka paljon tässä on perää nähdään kehitystä edustavista tapahtumista ja yhteiskunnallisten voimasuhteitten toisiinsa vertaamisesta.

Amerikan ammattikuntaliitot ovat kasvaneet paljon menneitten vuosikymmenien aikana, mutta teollisuuskapitalismi on samaan aikaan voimistunut monin kerroin. A. F. of L:n edeltäjällä, Työnritari-järjestöllä, oli enemmän valtaa tehtaissa ja työpajoissa kuin nykyisillä ammattikuntaliitoilla suurten trustien teollisuuslaitoksissa. Menneinä aikoina oli niissä piireissä, jotka muodostavat yleistä mielipidettä paljon enemmän kuin nykyään suosiollisuutta niitä työläisluokan pyrintöjä kohtaan, jotka tähtäävät taloudellisen elämämme kansanvaltaistuttamiseen. Kirkot, koulut, suuret sanomalehdet ovat nyt ylipäätään yhden tai toisen suurliikehaaran suoranaisen määräysvallan alaisina.

Viimeksi kuluneet vuodet eritoten näyttävät kuinka asiat todellisuudessa ovat.

Viimeinen suuri lakkotaistelu teräs- ja rautateollisuudessa ei kelpaa kenellekään osotukseksi siitä, että menneinä vuosikymmeninä olisi menty rauhallisen kehityksen tietä työn ja pääoman sopusointua ja teollisuusdemokratiaa kohden.

Ihmiset, jotka ovat eläneet vaikkapa vaan pari vuosikymmentä Amerikan julkisessa elämässä, muistavat hyvin aikoja ja tapauksia, joissa, jos teollisuusherra kieltäytyi neuvotteluista ja sovitteluista työläisjärjestön edustajain kanssa, yleinen mielipide piti tätä perin moitittavana ja amerikkalaista demokratiaa loukkaavana.

Mutta kun teräs- ja rautatehtaitten työläiset 300,000 suuruisena joukkona esittivät Yhdysvaltain teräskorporationille kaksi vuotta sitten neuvottelua ja sovittelua työ- ja palkkaoloja koskevissa asioissa, ei esitykseen edes virallisesti vastattu. Asianomaiset teräsruhtinaat

selittivät sanomalehdissä etteivät **he koskaan suostu vastaanottamaan henkilöitä, jotka esiintyvät suuremman tai pienemmän työläisjoukon valtuuttamana.**

Tämmöisessäkään tapauksessa ei löytynyt montakaan suurta sanomalehteä, joilla olisi ollut muuta sanottavaa kuin tuomioita työläisille. Melkein kaikki suuret "yleisen mielipiteen" tulkit ylistelivät teräsruhtinaitten menettelyä "amerikkalaisen patriotismin hyväksi ja kunnioitettavaksi ilmaisuksi. Liittovaltain hallitus oli suoranaisessa yhteistyössä teräskorporationin kanssa lyödäkseen työläiset yrityksessään. Miehet, jotka juuri olivat päässeet sotapalveluksesta oikeudella kantaa sotilaspukua, kiellettiin näyttäytymästä sotilasformussa työläisten kokouksissa. Oikeusdepartementilla ja teräskorporationilla oli yhteisesti palkatut ja johdetut "bolshevikit" kiihottamassa työläisjoukkoja väkivaltaisuuksiin, jossa ne kumminkin epäonnistuivat. Valtioitten hallitukset "kasakoineen" ja kaupunkien majurit poliiseineen estivät työläisten rauhalliset kokoukset, mikä tietysti tapahtui kokonaan maan peruslakia rikkoen. Porvarilliset sanomalehdet sepittivät rosvoromaaneja työläisten mustaamiseksi. Papit pauhasivat samaa valhetta ja petkutusta kuin sanomalehdet.

Työläisten päävaatimukset tässä taistelussa olivat ylöttömän pitkien työvuorojen — 10, 12, 16 jopa 24-tuntisten — lyhentäminen ja järjestymisoikeuden tunnustaminen, minkä laki kyllä sallii, mutta teräskorporationi kieltää! Vaatimukset eivät siis olleet suuret, eikä moitittavat.

Tämän esimerkin valossa on mahdoton puhua demokratian hiljaisesta tunkeutumisesta yhteiskuntamme taloudellisiin laitoksiin. Sillä se osottaa kehitystä vastakkaiseen suuntaan.

Samaan aikaan kun rauta- ja terästyöläiset antoivat tärkeän havanto-opetuksen kapitalismin kehityssuunnan valaisemiseksi, joutui myös toinen suuri työläiskerros — hiilenkaivajat — taistelun pyörteeseen.

Amerikan hiilenkaivajat rakensivat suuren ja voimakkaan ammattijärjestön aikana, jolloin hiilikaivosten omistajina oli kilpailevat yhtiöt. Näissä oloissa saatiin aikaan joukkosopimuksia työpalkoista, työpäivän pituudesta, työpaikkojen turvallisuudesta ym. mikä todella puhuu sen puolesta, että työläisjärjestö saattaa saada sanansijaa niissä työläisten elämää koskevissa suhteissa, mitkä puhtaan kapitalismin tunnustuksen mukaan kuuluvat kaivosten omistajain vallan alueelle, sillä tuon tunnustuksen mukaan työläisten vallan alue on se, että kukin **yksilönä** päättää kenelle ja minkämoisilla ehdoilla hän työvoimansa myypi.

Hiilenkaivajat ja heidän johtajansa olivat olleet sodan aikana patriootteja. Vaikka hiilikapitalistit kiskoivat voittoja sadoissa, jopa tuhansissa prosenteissa, hiilenkaivajain palkat olivat alhaiset, sillä he eivät pitäneet sopivana taistella palkkojensa korottamiseksi sota-aikana, jolloin keskeytys tai häiriö hiilituotannossa olisi koskenut kipeästi.

Mutta hiilikaivosten sadat ja tuhannet voittoprosentit jouduttivat hiilikaivospääoman keskittymistä — trustiutumista, mikä oli ollut hyvällä alulla jo viimeiset 10 vuotta.

Sodan päätyttyä tekivät hiilipääoman edustajat ymmärrettäväksi, että entisissä suhteissa tulee muutos — että teollisuusdemokratian tie hiiliteollisuudessa päättyy. Liittovaltain tuomari Anderson Indianopoliksessa antoi uhkatuomion, missä hiilenkaivajain ammattiliitto määrättiin heti määräämään, että hiilenkaivajain on viipymätta mentävä työhön!

Äskettäin antoi sama tuomari toisen uhkatuomion, mikä kieltää hiilenkaivajain ammattiliiton yrittämästä järjestää hiilikaivosten työläisiä — nimellisesti West Virginiassa — mutta asiallisesti koko maassa, sillä minkä Liittovaltain tuomari julistaa "lakivastaiseksi" yhdessä valtiossa, sen täytyy olla "lakivastaista" toisissakin.

Tämä tapahtui siitä huolimatta, että on olemassa Amerikan ammattiliittojen gompersilaisten johtajain ylistämä

"Clatonin laki", missä säädetään, että "ihmistyö ei ole kauppatavaraa" eikä työläisjärjestöjä vastaan voida antaa uhkatuomioita siten kuin n. s. anti-trustilait uhkatuomioitten antamisesta säätävät.

Koskaan ennen ei ole tässä maassa eikä missään muussakaan maassa häikäilemättömämmin käytetty oikeusvaltaa työläisjärjestöjen tuhoamiseksi.

Tämä on alkua hiilipääoman suurhyökkäykselle, minkä tarkotuksena on tuhota työläisten järjestöt yhtä perinpohjin hiiliteollisuudessa kuin rauta- ja terästeollisuudessa.

Tämä nähdään siitä, että taistelurintaman tätäkin kohtaa käsittelee porvariston "yleinen mielipide" yhtäläisesti kuin terästyöläisten taistelua, leimaten järjestyneet hiilenkaivajat vähintäin roistoiksi, jotka aikovat palelluttaa kuoliaaksi avuttomat lapsetkin!

Ja rautatiepääoman ja rautatietyöläisten rintamalta kuulemme saman sadun. Pääoma, hallitus, tuomarit, suuret sanomalehdet, kirkot ja koulut ensimainitun puolella viimeksi mainittuja vastaan yhtäläisillä aseilla varustettuna — yhtä armottomasti ja ehdottomasti! Tähän ei tee lainkaan eroa sekään seikka, että rautatieläisten veljeskunnat ovat "työläiskerman" kohtuullisuuteen ja sovittelevaisuuteen eniten taipuvat. Pois se, että "yleisen mielipiteen" piireissä ajateltaisiin rautatiedemokratiaa. Se sulatti vaivatta ja vastuksetta annoksen mikä hyvitti rautatiepääomaa noin biljoonalla dollarilla sota-aikaisen patriotismin palkitsemiseksi ja alensi rautatietyöläisten palkkoja noin 15 prosentilla. Tämän yhteyteen kuuluu sivumennen sanottavaksi, että rautatiepääoman patriotismin huomatuin muoto oli sabotage tarkotuksella saattaa liikennepalvelus mahdollisemman huonoksi siinä missä se koski suurilukuista pikkueläjäin joukkoa. Täten hankittiin "eläviä" todistuskappaleita niitä vastaan, jotka vaativat suurten liikennevälineitten yksityisomistuksen lakkauttamista.

Ei ole epäilemistäkään ettei rautatiepääoma valmistui-

si kaikkine apureineen antamaan kuolettavaksi aiotun iskun rautatietyöläisten veljeskunnille.

Esimerkkien luettelemista ja kuvaamista voisi jatkaa loppumattomiin, joista kaikista selviää ettei teollisuusdemokratia, eipä edes gompersilainen "työn ja pääoman sopu" edisty kapitalistisessa suurliikkeessä, syrjäyttääkseen hiljaisella kehityksellään viimeksimainitun yhteiskuntaeduille vahingollisen vallan ja vaikutuksen.

Johtopäätelmä ei voi olla mikään muu kuin että suurliikkeen kehitys hävittää sitä demokratiaa mikä alkoi muodostua suurteollisuuden vapaan kilpailun asteella ja tätä astetta vastaavien ammattikuntajärjestöjen parhaina päivinä.

* * *

Tullaksemme ylläkuvatun asiantilan siihen puoleen mihin työväenliikkeessä elävän käytännöllinen mieli vie, näemme ensiksikin, että amerikkalaisen yhteiskunnan luokkavastakohdat ovat kärjistyneet kapitalismin uudella asteella korkeimmilleen, josta täytyy seurata käännekohta maan työväenliikkeessä.

Ystävällisen sovittelun päivät ovat päättyneet "työn ja pääoman välillä." Vaikka vanhat ammattikuntajohtajat kuinka sovittelua haluaisivat ja vaikka he kuinka kauniisti pyytäisivät suosionosotuksia "järjestyneelle työlle", eivät he niitä enää saa, sillä suurliike ei tunnusta laisinkaan järjestynyttä työtä. Heidän ylistämänsä "työn vapauskirja" on säpäleinä. Se meni säpäleiksi tuottamatta kenellekään edes sitä hyötyä mikä olisi oikeassa suhteessa sen paperin hintaan, millä tuo asiakirja painettiin Yhdysvaltain kuolleitten lakien kokoelmiin pantavaksi.

Tulevat vuodet tulevat olemaan ankaran taistelun aikaa suurliikkeen alueilla vielä toimivien ammattiliittojen hävittämiseksi ja säilyttämiseksi. Vanhojen johtajien täytyy perääntyä perääntymästäkin päästyä, vaikka perääntymisalue jo nytkin on ahdas. Alituinen perääntyminen tekee järjestöjen sisäisen elämän riitaiseksi. Ja

vähän on toiveita siitä, että edesmenneen ajan perinnäistavat ja ammattikunta-aatteet omaksuvat johtajat luopuisivat niistä. Tästä seuraa taistelu uuden suunnan ja vanhan suunnan välillä sekä uusien johtajien ja vanhojen johtajien välillä. Kysymys itsenäisestä työväenpuolueesta muodostuu polttavaksi, samoin ammattiliittojen yhdistäminen, sekä aatteet, joille uusi suunta asettuu.

Se pitkäaikainen ja pettävä politiikka, jonka varassa vanhat johtajat ovat toimineet, tekee vaaran suureksi, että työväenliikkeen uudistumisaika alkaa raivosairaudella. Nukuttava ja luuduttava konservatiivisuus on kylvänyt runsaasti repelevän radikalismin siementä.

Kauan puhuttu ja ennustettu suunnan muutos Amerikan työväenliikkeessä on alkanut suurella muutoksella yhteiskunnallisissa oloissamme, minkä sotavuosien aikana käynyt kehitys täydensi kansallisessa ja kansainvälisessä talouselämässä.

F. J. S—ä.

Onko uusi suursota mahdollinen

Joitakin aikoja sitten ilmestyi Mr. Will Irwinin kirja "The Next War", (Seuraava Sota), joka on osakseen saanut laajan arvostelun. Erään suurlehden arvostelussa sanotaan siitä m. m. seuraavaa:

"Edistyneemmissä maissa, joissa kansa valitsee hallituksen, yleinen mielipide alkaa puhua yhä äänekkäämmin yleispoliittisista kysymyksistä, ja aseistariisumisen menestyminen riippuu yhtä paljon yleisestä vaatimuksesta aseistariisumisen toteuttamiseksi, kuin valtiomiesten ponnistuksista. Aseistariisumista vaativan yleisen mielipiteen voimistuminen muodostaakin suurimman kannanotoksen niille valtiomiehille, jotka koettavat saada maailmanrauhan lujalle ja pysyvälle pohjalle. (Valitettavasti lehti on jättänyt mainitsematta ketä ne sellaiset porvarilliset valtiomiehet ovat.) Yleistajuistuttamalla kansainvälisen diplomatian kysymyksiä ja vetämällä yleisen huomion ja keskustelun alaiseksi niitä vaikeuksia, jotka näyttävät sisältävän sodan mahdollisuuksia, edistetään kansainvälisen rauhan asiaa. Jos ihmisten täytyy käydä "seuraavaan sotaan" lähimpien vuosikymmenien ajalla, he tahtovat saada tietää minkä vuoksi heidän on taisteltava. Salaisen diplomatian pyhyys on järkytetty, ja maailman sivistynein osa ei enään milloinkaan suostu marssimaan sodankäyntiin epätäydellisesti tunnettavista syistä tai syistä, joita ei ollenkaan tiedetä. Yleinen mielipide on "herännyt" sota-asiassa ja kaikissa maissa on voimakkaita väestöryhmiä, jotka eivät hyväksy sotaa diplomatian välttämättömäksi välineeksi. Mr. Irwinin kirja vahvistaa niiden voimia, jotka työskentelevät rauhan hyväksi ja esittää "seuraavan sodan" todennäköiset tosiasiat, sellaisessa valossa, joka auttaa lujittamaan yleistä mielipidettä taistelussa estääkseen "seuraavan sodan" milloinkaan alkamasta.

"Tosiasia on, että johtavat kansat ovat tulleet käännekohtaan maailman historiassa. He saattavat edelleenkin käyttää sotaa suurten kansainvälisten vaikeuksiensa selvityskeinona tai ne saattavat perustaa koneiston, joka siirtää sellaisten vaikeuksien ratkaisun kansainväliseen sovitteluun. Jos tämä toinen tie hyväksytään, sota tulee ajan kuluessa — se aika voi olla pitkä — käymään vanhanaikaiseksi ja katoamaan, mutta jos ponnistukset kansainvälisen rauhan järjestön aikaansaamiseksi epäonnistuvat ja sota on jatkuvasti lopullisen järjestelyn metoodina, niin Mr. Irwin tahtoo saada yleisön ymmärtämään sen seikan, että sota suuressa asteikossa maailman suurten teollisuuskansain välillä ei enään milloinkaan voi olla entisenlainen. Itse sotakin on saavuttanut käännekohdan historiassaan; jos me tahdomme jatkaa sotaa, meidän on käsitettävä, että sodankäynti on joutunut uudelle uralle ja että "seuraava sota" tulee olemaan yllättävin uutuus, mitä "suuri yleisö" milloinkaan on kohdannut.

"Sodan käynti menneisyydessä oli jokseenkin yksinkertaista hommaa; vasta suursodan loppupuolella se alkoi omaksua kehittyneempiä metoodeja. Mutta seuraava sota tulee olemaan tieteellista ja oppinutta toimintaa, siinä tulevat olemaan taistelijoina kemistit, tiedemiehet ja matematiikot; ja vastapuolet, kun "nykyaikaisen sivistyksen" yhdistynyt tiede on palkattuna heidän palvelukseensa, kykenevät tekemään toisilleen suunnatonta tuhoa: juuri tämä tosiasia alkoi pilkistää esille suursodan päättyessä.

"Mr. Irwin alkaa käsittelynsä "seuraavasta sodasta" siinä kehityspisteessä, joka oli saavutettu välirauhan allekirjoittamiseen tullessa. Nuo neljä vuotta 1914—1918 ovat todellisuudessa olleet pelkkää uusaikaisten taistelumetoodien valmistelevaa kokeilua. Vanhat sotakäsitykset ja vanhat sota-aseet syrjäytettiin enemmän tai vähemmän nopeasti. Suursodan perintönä seuraa, että tankit, vedenalaiset, pommituslentokoneet ja myrkylliset kaasut entisestään suuresti kehitetyssä muodossa otetaan käytäntöön heti kun seuraava sota alkaa. Suursota hävitti oikeastaan kaikki säännöt ja pidättimet, joita oli oletettu otettavan huomioon "sivistyneiden kansain" sodankäynnissä. 1918 jo sotaa käyvien maiden koko väestöt muodostivat taistelevat voimat. Erotus sotilaan ja siviilihenkilön välillä on lakannut olemasta, sikäli kuin se oli suojeluksena siviilihenkilölle. Ne takeet, joiden luultiin suojelevan naista, ovat hävinneet sen johdosta, että naisiakin on ollut aseissa ja sotatöissä rintamien takana.

"Niinpä seuraavassa sodassa kokonaiset kaupungit joutuvat yhtäkkiään alttiiksi pommituslentokoneiden ilmahyökkäyksille, hyökkäävät lentokoneet ollen varustetut pommeilla, jotka ovat riittävän myrkyllisiä muuttamaan nuo kaupungit suuriksi ruumishuoneiksi. Mr. Irwin luettelee muutamia parannuksia, joita on tehty pommien ja myrkyllisten kaasujen valmistuksessa, ja tarkkaava lukija, joka seuraa hänen kertomustaan, tulee ehdottomasti siihen lopputulokseen, että tarkotuksellinen ja järjestetty "seuraavan sodan" valmistelu yksinkertaisesti merkitsee samaa kuin valmistaa ihmissuvun edistyneimpien osien perinjuurin hävittämistä. Henkisesti kehittyneimpien tehtävä kussakin sotivassa maassa tulee olemaan lopettaa suurteurastukset, joissa miehet, naiset, lapset, eläimet ja kaikki elolliset oliot saavat loppunsa ja itse maapallon pintakin tuhotaan hedelmättömäksi."

Mr. Irwinin sanotaan olleen sota-ajan sanomalehtikirjeenvaihtajana ja siten saavuttaneen sota-asiain tuntemusta. Porvarilehden selostaja kehuu hänen kirjansa saavan järkevän lukijan käsittämään ei ainoastaan mitä 'seuraava sota" mukanaan toisi, mutta myöskin näkemään, että ei voi olla olemassa niin pulmallista kansainvälistä kiistaa, että ainoastaan sota voisi sen ratkaista. Ja jos toinen suursota milloinkaan sallitaan tulla lietsotuksi ja toimeenpannuksi, jos edistyneet ja hallitsevat kansat itsepintaisesti pitävät kiinni sellaisesta kansainvälisestä menettelytavasta, jossa sota on ratkaiseva tekijä, silloin ne hyvinkin ansaitsevat erään kirjailijan purevan ivan, että ne, nim. ihmiset, ovat "tuhoisin ilkeiden pikkusyöpäläisten rotu, minkä luonto milloinkaan on sallinut madella maapallon pinnalla."

Mutta maailma on mennyt sotataidossa jättiläisaskelin "eteenpäin" senkin jälkeen, kun Mr. Irwin on kirjansa kirjoittanut . Sanomalehdissä on tämänkin vuoden kuluessa ollut eräitä tietoja niistä suurista "edistysaskeleista", joita eri suurvalloissa on saavutettu sotatekniikan alalla. Kaikissa suurvalloissa tehdään työtä ahkerasti, keksijät ja muut spesialistit kilvan ponnistelevat. Ja suuremmoisiin

saavutuksiin heidän kehutaan jo päässeen. Uusia murha-aseita, uusia entistä parempia kaasuja ja nesteitä y.m. y. m., ovat he keksineet. Edellisessä sodassa kuuluisiksi tulleet keinot on jo löyty laudalta. Kullakin suurvallalla ilmoitetaan olevan joitakin tärkeitä erikoisuuksia, joiden yksityiskohdat pidetään salassa ja joihin maailma saa lähemmin tutustua vasta "seuraavassa sodassa". Kaikki tuo kekseliäisyys ja toimeliaisuus todistaa millä tavalla suurvaltain hallitukset ovat pitäneet huolta sekä omien kansainsa että koko ihmiskunnan onnesta ja hyvinvoinnista.

Ennen suursotaa oli tullut melkein kuin uskonkappaleeksi, että sota suurvaltain välillä olisi mahdoton. Aseet ja sotataito olivat, arveltiin, niin korkealle asteelle kehitetyt, että vastapuolet voisivat muutamassa päivässä tehdä toisilleen aivan hirvittävää tuhoa, josta syystä muka oli mahdotonta ajatellakaan suurvaltain välistä sotaa. Miten perusteetonta tällainen optimismi oli, sen maailman sota sittemmin osoitti, samalla osottaen, että sodan kauhut ja hävitykset, miten suuria ja järkyttäviä ne lienevätkin, eivät suinkaan pidätä kapitalistihallituksia sodankäynnistä.

Mr. Irwin ja eräät hänen kirjansa selostajat uskovat, että kyllä "suuri yleisö" on seuraavalla kerralla viisaampi. Se ei noin vaan lähdekään sotaan salaisen diplomatian käden viittauksesta, vaan tahtoo ennen lähtöä täyden selvyyden siitä, että mistä syystä ja minkä asian puolesta tässä nyt pitäisi tapella. Suursota on kyllä synnyttänytkin laajoissa piireissä sotavastaista mielialaa, se on totta. Mutta siitä huolimatta luottaminen epämääräiseen "yleiseen mielipiteeseen" ja "maailman sivistyneimpään osaan" on hiekalle rakentamista. Ei ole olemassa minkäänlaista todistusta siitä, että porvarillinen "yleinen mielipide" olisi varustautunut tehokkaalla tavalla estämään sotia. Päinvastoin on todistuksia siitä, että kaikista suursodan kauhuista huolimatta porvarillinen "yleinen mielipide" kyllä sallii uusienkin sotien syttymisen, kunhan se vaan muuten on mahdollista. Muistettakoon vaan viimevuotista tilannetta Englannissa. Hallitus oli juuri saattamaisillaan maan uuteen europalaiseen sotaan. Tilanne oli uhkaava. Mitä oli silloin porvarillisella "yleisellä mielipiteellä" sanottavaa? Ei yhtään mitään. Porvarillisia "maailman rauhan" harrastajia ei vaaran hetkellä näkynyt, ei kuulunut. Ja kun järjestynyt työväestö päättävällä esiintymisellään teki lopun hallituksen sotaisista seikkailuista, niin sitten kyllä porvarillinen kirjottaja siis ainoastaan laskettele lennokkaita fraaseja ylistäessään epämääräistä "yleistä mielipidettä" rauhan takeeksi.

Järjestynyt työväenliike tulee vastaisuudessakin olemaan voimakkain rauhan puolustaja. Mutta työväenliikkeen täytyy olla voimakas joukkoliike jos mieli sen kyetä vaikuttamaan niin ratkaisevasti, että se voi estää kapitalistiluokat toimeenpanemasta uusia sotia.

Mutta entäpä se piakkoin alkava Washingtonin konferenssi? Jospa siinä onkin se tekijä, joka laskee perustuksen "ikuiselle rauhalle"... Hm. Presidentti Harding on varoittanut yleisöä odottamasta liian paljon tuolta konferenssilta. Niitä kun on olemassa herkkäuskoisia ihmisiä, joille tuollainenkin varotus on tarpeen . Senaattori John Williams, Mississippistä, ei kuulu noiden herkkäuskoisten joukkoon. Hän ei näytä ottavan Hardingin alottamaa konferenssihommaa kovin vakavalta kannalta. Hän on siitä lausunut ajatuksensa seuraavalla herttaisella tavalla: "Setä Samuli, kutsuttuaan joukon ystäviä päiväl-liselle, astelee ulos pääkäytävästä alkaakseen rähinän päävieraan (Ison-Britannian) kanssa juuri silloin kun päivällisseurue on tulossa portaita ylös."

Kun tiedämme, että Washingtonin konferenssin tulevat muodostamaan samanlaiset ainekset, osaksi aivan samat henkilöt, jotka olivat Versailles'n rauhan rakennusmestareina, niin kylläpä voimme aavistaa mitä sellaiselta kokoukselta voi odottaa. Kapitalististen hallitusten edustajat voivat siellä kyllläkin tehdä taitavaan ja kauniiseen sanamuotoon puettuja päätöksiä, joiden pohjana saattaa todellisuudessa olla vain se ajatus, että älkäämme laittako sotavarustuksia enemmän kuin asianomaiset kansat jaksavat kustantaa ja että älkäämme alottako uutta sotaa aivan lähimmässä tulevaisuudessa, koska kansat ovat läkähtymäisillään entisenkin sodan seurauksista, joten uusi suursota tällä hetkellä voisi tulla vaaralliseksi kapitalistien omalla luokkavallalle. Useimmat edelliseen sotaan osaaottaneet valtiot ovat vararikon partaalla ja suuri osa niiden miespuolisesta väestöstä silvottuina ja raajarikkoina. Ei sitä aina jaksa tapellakaan ellei saa le-

vähtää välillä ja parannella haavojaan. Kun siis suurvallat nykyisin oikeastaan eivät kykene sotimaan, niin ovat hallitusherrat harkinneet, että tällainen väliaika on sopivin käyttää rauhankonferenssien pitämiseen. Niin kuin onkin. Sillä sota-aikana on suurilla herroilla taaskin niin paljon muuta tehtävää, etteivät ne silloin miten-kään jouda matkustelemaan kaukaisiin maihin rauhankonferenssejä pitämään.

K. H.

Sosialismi Yhdysvalloissa

Viime vuosikymmenen tai paremminkin maailman sodan ajalla ja sen jälkeisenä aikana Yhdysvaltain sosialistipuolue on läpikäynyt vaikeimman kriisinsä. Sen jäsenmäärä ei ole, kuten edellisenä vuosikymmenenä, jatkuvasti kohonnut, vaan siinä on ollut havaittavissa äkkinäisiä nousuja ja laskuja, viimeisimpien vuosien ajalla huomattavaa laskemista sekä viimeisten kuukausien ajalla taas hiljaista säännöllistä kohoamista. Syynä tällaiseen ovat olleet:

1. Syndikalismi.
2. Maanviljelijäin kapinaliikkeet.
3. Sota-ajan synnyttämä natsionalismi.
4. Uuskommunismi.

Sosialistipuolueen sisällä kehittyneen syndikalistisen suuntavirtauksen aiheuttamasta kriisistä, joka kehittyi huippuunsa Indianapolissa, v. 1912, pidetyssä puolueen kansalliskonventsionissa ja joka aiheutti huomattavan jäsenmäärän alentumisen, emme lainaa tässä sen suurempaa huomiota, koska sen vaiheet ovat yleisesti tunnettuja Amerikan suomalaisillekin. Sensijasta lainaamme sitä suuremman huomion viime vuosien agraariliikkeiden vaikutukselle, koska ne näinä työväenliikkeen melskeisinä aikoina ovat jääneet melkein huomaamatta.

Sosialistipuolue oli viime vuosikymmenen puoliväliin saakka ainoa puolue, jonka kautta tyytymättömät kansan ainekset voivat panna vastalauseensa amerikalaisen kapitalismin kaksipuolue politiikkaa vastaan. Tästä johtuen puolue pakostakin keräsi jäsenikseen ja ennenkaikkea kannattajikseen paljon sellaisia aineksia, jotka eivät olleet tietoisia sosialis-

teja ja joista kaikki eivät edes kannattaneet sosialistipuolueen päämääriäkään. He olivat mukana vain sosialistipuolueen reformivaatimusten tähden.

Tällä tavalla olivat keskilännen preerivaltioiden pikkuviljelijät ja maanvuokraajat tulleet puolueen jäseniksi ja kannattajiksi. Viime vuosisadan lopulla ja tämän vuosisadan alkupuolella oli tapahtunut laajakantoinen taloudellinen kehitys maanviljelyksessä Yhdysvalloissa, oli tapahtunut yhteiskunnallinen työnjako laajassa mittakaavassa. Maanviljelijän koti oli lakannut olemasta omillaan tai lähes omillaan toimeentuleva taloudellinen yhdyskunta. Maanviljelys oli jakaantunut viljankasvattajiin ja karjankasvattajiin keskilännen preereillä, hedelmäviljelijöihin Californiassa, Oregonissa, Floridassa y. m., kasvisviljelijöiksi ja maidontuottajiksi idän suurten teollisuuskeskuksien ympärillä, ja puuvillankasvattajiksi ja tupakanviljelijöiksi n. s. "vanhassa etelässä". Yhteiskunnallisen työnjaon täydellistyminen saattoi maanviljelijän riippuvaiseksi maailman markkinoista ja maailman markkinoista riippuvaisuus merkitsi riippuvaisuutta niistä, jotka omistivat ne tiet, joita myöten heidän tuotteensa kulkevat maailman markkinoille, s. t. s. he tulivat riippuvaisiksi elevaattori- ja rautatieyhtiöistä, suurten teurastamojen omistajista, joka vähäistä myöhemmin johti riippuvaisuuteen maanviljelyskonetrustista ja ennenkaikkea maan rahalaitoksista — pankeista. Lyhyessä ajassa amerikalaisesta pikkuviljelijästä tuli uudenaikaisen kapitalismin orja. Pankeille ja muille rahalaitoksille kiinnityksissä olevien maatilojen luku kasvoi vuosi vuodelta, heikommat sortuivat kokonaan tähän riistoon ja maanvuokraajien luku alkoi huimaavasti lisääntyä.

Tällainen riisto ja toimeentulon kurjistuminen synnytti kapinallisuutta pikkuviljelijäin keskuudessa. He halusivat panna vastalauseen rautateiden, lihatrustin, puuvillatrustin, pankkien ja viljakeinottelijain puolueita — republikaaneja ja demokraatteja — vastaan. Ainoa tilaisuus tehdä se oli sosialistipuolueen kautta. Ja maanviljelijät yhtyivät sosialistipuolueeseen. Viime vuosikymmenen alkupuolella kehittyi huomattavan voimakkaita sosialistipuolueen järjestöjä

pohjoislännen, keskilännen ja n. k. "uuden etelän" (lounaisvaltiot) valtioihin. Esim. Oklahomassa, joka hiilikaivantoja lukuunottamatta, on puhtaasti maanviljelysvaltio, kehittyi varsin voimakas sosialistipuolue ja äänimäärä kohosi kymmeniin tuhansiin.

Mutta sosialistipuolueen kukoistusaika näissä valtioissa oli lyhyt. Pikkuviljelijät ja maanvuokraajat, kuten ylempänä jo huomautettiin, eivät olleet myötätuntoisia sosialistipuolueen lopullisille päämäärille. Eivät he kannattaneet yksityisomistuksen lakkauttamista ja maan sekä tuotannon välineiden sosialisoimista. He kapinoivat vain suurpääoman kaikki murtavaa edistystä vastaan ja tahtoivat lakeja, jotka asettaisivat esteitä suurpääoman riistovallalle maanviljelijäväestön yli. He tahtoivat elevaattorien, rautateiden, säilytyslaitosten y. m. sellaisten hallituksen haltuun ottamista. Toisin sanoen he tahtoivat lakien kautta tasailla yksityisomaisuuden jakautumista kapitalistisen järjestelmän sisällä.

Tästä syystä alkoi kehittyä puhtaasti maanviljelijäin valtiollinen liike — Non-Partisan League. Tämä liike on entisten "sosialististen" maanviljelijäin alullepanema. Sen johtaja ja sielu, Townley, on sosialistipuolueen jäsen. Nämä maanviljelijäsosialistit kyllästyivät sosialistipuolueen hitaaseen edistykseen, eivätkä uskoneet sitä tietä voitavan saavuttaa aineellisia etuja maataviljelevälle väestölle.

Non-Partisan liike alusta alkaen edistyi ihmeteltävän nopeasti. John Spargo, joka vuosina 1916—17 oli sosialistipuolueen kansallistoimeenpanevan komitean jäsenenä ja komitean määräyksestä tutkinut mainittua liikettä, sen luonnetta ja edistystä, laajassa raportissaan, v. 1917 St. Louisissa, Mo., pidetylle sosialistipuolueen kansalliskonventsionille selitti, että kysymyksessä oleva liike oli jo siihen mennessä hävittänyt sosialistipuolueen valtiojärjestön Pohjois-Dakotasta ja että se uhkasi ei ainoastaan puolueen edistystä, vaan sen olemassa oloakin kaikissa lännen valtioissa. Puolue julisti sodan Non-Partisan liittoa vastaan, kieltäen jäseniltään kaiken yhteistoiminnan sen kanssa.

Spargon ennustus toteutui pikemmin kuin moni puolueen jäsen osasi aavistaakaan. Jo saman vuoden syyskuulla sulki

sosialistipuolueen valtiovirasto ovensa Etelä-Dakotassa siitä syystä kun jäsenet olivat menneet Non-Partisan liittoon. Samoin kävi sosialistipuolueen järjestöille Montanassa, Oklahomassa, Washingtonissa, Oregonissa, Minnesotassa ja osittain monissa muissa lännen valtioissa. Puolue menetti tuhansittain jäseniä näissä valtioissa ja Yhdysvaltain sotaan yhdyttyä suurtilallisten ja porvareiden järjestämä valkoinen terrori hävitti sosialistipuolueen järjestöjen jätteetkin maanviljelysvaltioista. Täten sosialistipuolueen vaikutus näissä valtioissa tykkänään lakkasi lyhyen ajan sisällä ja vasta viime aikoina, kun Non-Partisan liitto yhdeltä puolen ja I. W. W. liitto toiselta puolen ovat ehtineet osoittaa etteivät nekään kykene aikaansaamaan ihmeitä ensiksimainittu reformien ja viimeksimainittu "vallankumouksen" alalla, on jälleen alkanut ilmetä sosialistista toimintaa näissä osissa maata.

Sotavuosien ajalla taas ilmeni lukuisia sosialistipuolueeseen vaikuttavia tekijöitä. Amerikan sosialistipuolue oli kymmenistä eri kansallisuuksista kokoonpantu. Noin puolet puolueen jäsenistä kuului vieraskielisten pärjestöihin ja amerikalaisessa puoluejärjestössä tämän lisäksi oli paljon "amerikalaistuneita" ulkomaalaisia. Maailman sodan puhjetessa natsionalistiset ainekset heistä jakaantuivat sen mukaisesti miten niiden kotimaat olivat sotarintamalla. Poikkauksen tästä tekivät vain europalaisten pienten sorrettujen kansallisuuksien jäsenet, jotka kuten böömiläiset ja eteläslaavilaiset, ollessaan Itävalta-Unkarin kaksoismonarkian orjuuttamia, näkivät pelastajansa liittolaismaissa ja böömiläisistä ja eteläslaavilaisista sosialisteistakin tästä syystä tuli liittolaismielisiä. Täten sodan aiheuttaman kansalliskiihkon kautta puolue myös menetti paljon jäseniä, joista jotkut, kuten esim. eteläslaavilaiset, ovat myöhemmin tulleet takaisin.

Sosialistipuolueen vilkkaiden nousuvuosien ajalla puolueeseen tuli myös paljon porvarillisia intellektuaaleja, väärinymmärrettyjä "neroja', kaikenkaltaisten reformien harrastajia ja suoranaisia onnenonkijoita porvaripuolueista. Nämä ainekset, jotka olivat pohjaltaan porvarillisia idealisteja, jättivät puolueen heti senjälkeen kun St. Louisin konventsionin sotavastainen päätös oli tullut jäsenistön yleis-

äänestyksellä hyväksytyksi. Tällöin puolue menetti Bensonin, Spargon, Simonsin, Gaylordin, Lunn'in, Slobodinin, Russellin y. m. ja heidän mukanaan satoja, ehkäpä muutamia tuhansiakin jäseniä.

Täten tulemme kertomuksessamme Europan vallankumouksien aikaan, mikä voidaan lukea alkavaksi maaliskuun v. 1917 vallankumouksesta Venäjällä. Europan vallankumouksien ensimäinen vaikutus Yhdysvaltain sosialistipuolueeseen oli jäsenmäärää lisäävä. Venäläinen kielijärjestö, joka oli koko olemassa olonsa ajan viettänyt hyvin kituvaa elämää ja jonka jäsenmäärä St. Louisin kokouksen ajalla nousi vähän, äkkiä alkoi kasvaa. Uudet jäsenet, jotka tulivat kielijärjestön kautta puolueeseen, eivät kuitenkaan olleet sosialisteja. Heidän puolueeseen virtaamisensa aiheuttajana oli monta eri tekijää. Venäjän väliaikainen hallitushan kutsui takaisin kotimaahan kaikkia sellaisia Venäjän kansalaisia, jotka tsaarihallitus oli karkoittanut maasta. Heille maksettiin matkakulutkin kunhan vain kykenivät osoittamaan kuuluvansa johonkin sellaiseen järjestöön, joka työskenteli vallankumouksen eteen. Kotimaahan pääsyn toivo näinmuodoin toi venäläiseen kielijärjestöön ainakin osan uusista jäsenistä. Marraskuulla samana vuotena tapahtunut bolshevikien kumous luonnollisesti lisäsi venäläisten puolueeseen yhtymistä, koska tämä tapahtuma ainakin hetkellisesti yhdisti kaikki täällä olevat radikaaliset venäläiset järjestöt. Summien summa on, että sosialistipuolueen venäläisen kielijärjestön jäsenmäärä kohosi kesällä v. 1919 noin kymmeneen tuhanteen.

Saksan vallankumouksella oli samanlainen vaikutus sosialistipuolueen saksalaiseen kielijärjestöön. Sen jäsenmäärä, joka v. 1917 oli noin neljä tuhatta, kohosi kahdeksaan tuhanteen v. 1919 syyskuuhun mennessä. Vanhuusvuosiaan elävä saksalainen siirtolaisväestö, joka oli alkanut vetäytyä syrjään sosialistisista yhdistyksistään, virtasi takaisin kotimaahan vallankumouksen innoittamana. Hekin tahtoivat elää täällä vallankumouksen nurruttavan aikakauden.

Lyhytikäisellä neuvostotasavallalla Unkarissa oli yhtäläi-

nen vaikutus unkarilaiseen kielijärjestöön. Senkin jäsenmäärä yht'äkkiä kohosi tuhansilla.

Euroopan vallankumouksilla oli samanlainen voimistuttava vaikutus kaikkiin toisiinkin Yhdysvaltain sosialistipuolueen vieraskielisiin järjestöihin, vaikkei niiden jäsenmäärä kohonnutkaan niin huomattavasti kuin ylempänä mainittujen järjestöjen.

Se jäsenten menetys, minkä sosialistipuolue oli ennemmin kärsinyt pikkuviljelijäin ja natsionalistien puolueesta eroamisen kautta, tuli täten ainakin osittain korvatuksia uusilla ulkomaalaisilla jäsenillä. Mutta uudet tulokkaat eivät olleet sen enempää sosialisteja kuin olivat olleet ne, jotka vähäistä ennen puolueen jättivät. Pikkuviljelijät, maanvuokraajat ja porvarilliset intellektuaalit tulivat puolueeseen voittaakseen itselleen sen kautta hetken etuja. Ulkomaalaisten työläisten joukolla puolueeseen virtaaminen taas johtui kokonaan tunnesyistä, europalaisten vallankumouksien aiheuttamasta tunnekiihotuksesta. Puolueen todellista jäsenmäärää ei kuitenkaan kukaan tiennyt v. 1919 konventsionin aikana, jolloin hajaannus tapahtui. Yhdysvaltain hallituksen valkoinen terrori oli hävittänyt sosialistipuolueen sanomalehdistön ja Yhdysvaltain postilaitos kieltäysi kuljettamasta sosialistipuolueen kansallisvirastoon osotettuja tai sieltä lähetettyjä kirjeitä. Kaikkinainen yhteys kansallisviraston ja puolueen heikompien osien välillä oli sodan ajalla ollut lakkautuksissa. Sosialistiset paikallisjärjestöt oli myös tervaamisella ja höyhentämisellä hävitetty pienemmiltä paikkakunnilta, vain suuremmissa väestökokouksissa ne olivat onnistuneet jotenkuten toimimaan sotavuosien läpi.

Kommunistiset ainekset selittivät sosialistipuolueen jäsenmäärän hajaannuksen aikana olleen sadan tuhannen vaiheilla. Se kuitenkin oli pelkkää arvailua. Todennäköisesti se oli paljon alhaisempi.

Mutta Euroopan vallankumouksilla oli jäsenmäärän kohoamisen ohella muunkinlainen vaikutus Amerikan sosialistipuolueeseen. Ne parikymmentä tuhatta uutta ulkomaalaista jäsentä, jotka puolue oli vallankumouksien kautta voittanut, lopultakin osoittautuivat suureksi vahingoksi puolueelle.

Kuten tunnetaan, kehitti Venäjän vallankumous oman erikoisen vallankumousoppinsa, uudisti sen saman kiistan, mikä edellisellä vuosisadalla käytiin Marxin ja Bakunin seuraajien välillä. Jo vuoden 1919 alkupuolella syntyi puolueeseen n. s. "vasemman siiven" liike, joka aserauhan jälkeen kehittyi sosialistipuolueessa siihen saakka voimassa olleen ja yhä edelleen voimassa olevan suunnan ja Moskovassa keväällä v. 1919 perustetun kommunistisen kansainvälisen kannattajien välillä kiivaaksi periaatteelliseksi kiistaksi ja valtataisteluksi puolueessa. "Vasen siipi", sts. kommunistit tahtoivat valloittaa puolueen oppi-isänsä Leninin neuvoa seuraten keinoja valitsematta. Slaavilaisten järjestöjen kommunistiset johtajat käyttivät vastapuolueeseen tulleita kokonaan luokkavalistusta vailla olevia jäseniä iskujoukkoinaan puoluetta vastaan. Keväällä v. 1919 toimitetuissa toimeenpanevan komitean, kansainvälisten edustajien ja sihteerien vaaleissa harjoitettiin näiden järjestöjen toimesta niin törkeitä vaaliväärennyksiä, että Tammanyn johtajat niitä lukiessaan kateudesta kalpeneisivat. Kaikki tämä tehtiin tarkotuksella vallata puolue "vallankumoukselle".

Kaikkeen tähän puolueen johto vastasi joukkoeroittamisilla. Kokonaisia valtiojärjestöjä ja kielijärjestöjä eroitettiin puolueesta sääntöjen ja ohjelman rikkomisien tähden. Hajaannus täten tapahtui puolueessa jo toukokuulla v. 1919. Saman vuoden elokuun lopulla kokoontunut puolekonventsioni Chicagossa totesi hajaannuksen tapahtuneen. Silloiset tapahtumat myös osoittivat erimielisyyksien olevan niin suuria ja katkeruuden niin syvää, ettei mistään yhtymisestä voi olla lähitulevaisuudessa puhettakaan. Sosialistipuolue kävi siis eteenpäin omaa tietänsä kommunistien mennessä omaansa hajaantuen näiden kahden vuoden ajalla pariinkymmeneen pieneen ryhmään, kadoten kokonaan tämän maan poliittiselta näyttämöltä. Ne parikymmentä tuhatta uutta ulkomaalaista jäsentä, jotka nämä järjestöt ylpeillen kuljettivat omaan kommunistiseen pyhättöönsä, ovat myös palanneet sinne mistä tulivatkin — kokonaan järjestymättömien työläisten joukkoon.

Mutta kommunistien puolueesta eroon jääminen ei ollut

ainoa hajaannus, mikä tapahtui sosialistipuolueessa vuoden 1919 ajalla. Samana vuotena edistysmielisten ammattiunionistien toimesta, Chicagon työväenliiton alullepanemana, perustettiin Työväenpuolue, joka vuoden 1920 presidenttivaalien edellä uudelleen järjestettiin Farmer-Labor puolueen nimellä. Tämä puolue taas osaltaan veti sosialistipuolueesta ammattiunioihin kuuluvia opportumistisia aineksia huomattavan määrän.

Sosialistipuolue täten menetti reformistisia opportunisteja oikealle ja "vallankumouksellisia" opportunisteja vasemmalle. Kummatkin heistä olivat pettymystä täynnä sosialistipuolueen hitaaseen edistykseen valistustyön kautta. Kummatkin luulivat löytäneensä sen taikasanan, millä ne sytyttävät vallankumouksen liekin amerikalaisen proletariaatin sieluun ja nostattavat sen pyhään sotaan kapitalismin kukistamiseksi ja uuden onnellisemman yhteiskunnan luomiseksi.

Mutta nämä taikasanat ja uudet valot olivat virvatulia, jotka oikotien asemasta johtuivat epätoivon rämeikköön.

Non-Partisan liike on saavuttanut huippukohtansa ja elää laskukauttaan. Sen lyhyt historia riittää osoittamaan, ettei suurkapitalistisessa yhteiskunnassa voida köyhtyvän keskiluokan asemaa kohottaa suurkapitalismin kustannuksella.

Sodan jälkeinen aika on osoittanut sotasosialisteille, ettei heidän yhteistyönsä kapitalistiluokan kanssa "kansallisen hädän hetkellä" tuottanutkaan voittoja työväenluokalle. Se päinvastoin teki aseman epäselvemmäksi ja heikensi työväenluokan voimaa.

Kommunistinen liike on hajaantunut lukemattomiin toisiaan vastaan sotiviin ryhmiin. Sitäpaitsi Venäjän vallankumouksen myöhäisempi kehitys on osoittanut kommunistisen vallankumouksellisen ideologian vääräksi ja valtavasti todistanut vallankumouksellisen marxilaisuuden oikeaksi.

Farmer-Labor puolue käv i v. 1920 ensimäisen ja viimeisen vaalitaistelunsa.

Sosialistipuolue on vieläkin ainoa vallankumouksellinen työväenpuolue Yhdysvalloissa. Omaksuessaan marxilaisen tieteellisen sosialismin, puolue on voinut purjehtia niiden myrskyjen läpi mitä sota-ajan natsionalistinen kiihoitus ja

vallankumouskauden kiihko synnyttivät maailman sosialistisessa liikkeessä. Ja puolueella, joka myrskyisellä kriisikaudella on oikein osannut määritellä kehityksen suunnan, on varmasti tulevaisuus. — Y. M.

Alinpalkkalait Yhdysvalloissa

Työväenlainsäädäntö Yhdysvalloissa, niin suhteellisesti vähäistä kuin se onkin, on kaikki ollut ankaran taistelun alaista. Vuosia on kestänyt, ennenkuin joku työväestöä hyödyttävä laki on saatu ensinnäkin valmiiksi ja jälleen on vuosia vierinyt, ennenkuin on saatu vahvistus siitä, että asianomainen laki on perustuslain mukainen. Ja kaikkien näiden harrastuksien tuloksena sitten lopulta on asianomaisia lakeja muutamissa valtioissa ja toisissa ei mitään.

Vaikeudet työväenlainlaadinnan tiellä ovat monenlaiset. Ensinnäkin työväestön valtiollinen edustus on heikkoa. Toiseksi maan perustuslait ja valtiojärjestys, laadittuna aikakaudella, jolloin nykyaikainen keskitetty tuotannon johto oli tuntematon, ovat osottautuneet hyvin käytännöllisiksi välineiksi työväenlainsäädännön vastustajille, joita tietenkin omistavan luokan keskuudessa on valtava enemmistö. Liittovaltain perustuslain julistama tasa-arvoisuus lain edessä on "haka" jota työväenlainlaadinnan vastustajat mielellään käyttävät jarrunaan ja epäkeskitetty hallintomuoto toinen. Viimemainitun ansio on, että yleistä työväenlakia ei liittovaltioissa löydy, syystä kuin kansalaisten "hyvinvoinnin huoltaminen" on jokaisen yksityisen valtion asia ja työväenlainlaadinta näinollen kuuluu yksityisille valtioille, eikä liittovaltiolle. Ainoastaan Columbian piirissä ja territooreissa sekä liittovaltion palveluskuntaan nähden on liittovaltioiden kongressilla oikeus säätää erikoislakeja; mutta "vapaat teollisuustyöläiset" ovat asianomaisten valtioiden lainlaatijakuntien laatimien lakien varassa. Jos valtion lainlaatijakunta ei suvaitse heitä varten erikoislakeja laatia, niin saavat olla ilman — siinä kaikki.

Yllämainittu yleismääritelmä mikäli työväenlainlaadinta Yhdysvalloissa on kysymyksessä, soveltuu joka suhteessa myöskin tämän lainlaadinta-alan nuorimpaan teelmään — alinpalkkalakeihin, joita nykyään on voimassa 12 valtiossa Columbian piirissä ja Porto Ricossa. Ensimäinen alinpalkkalaki tässä maassa hyväksyttiin Massan valtiossa vuonna 1912. Se ei ollut erittäin kaksinen. Laki käsitti ainoastaan naisten työtä ja sen täytäntöönpano oli järjestetty siten, että minkäänlaisia pakkokeinoja ei lain vastustajiin nähden voitu käyttää. Näin jäi laki enimmäkseen teoreettiseksi tekeleeksi- josta kuitenkin jossain määrin saattoi olla hyötyä.

Seuraavana vuonna hyväksyttiin alinpalkkalakeja jo 8 valtiossa. Näytti siltä, että lainlaadinta tällä alalla pääsee vauhtiin. Mutta niin ei kuitenkaan käynyt. Yksi mainittuna vuonna laadituista alinpalkkalaeista, nimittäin Oregonin valtion alinpalkkalaki, joutui kyseenalaiseksi ja sai vaeltaa kaikki oikeusasteet liittovaltain ylioikeuteen asti, jossa se käsiteltiin parissakin eri kuulustelussa ja päätös tehtiin vasta vuonna 1917. Useiden toistenkin valtioiden alinpalkkalakeja ei syntynyt, ennenkuin vuonna 1915 kaksi ja vuonna 1917 yksi sekä vuonna 1918 yksi (liittovaltain kongressin hyväksymä alinpalkkalaki Columbian piiriä varten) sekä vuonna 1919 kolme (kaksi valtiota ja Porto Rico). Vuonna 1920 Nebraskan valtiossa alinpalkkalaki peruutettiin, mikä peruutus käytännössä ei merkinnyt mitään, sillä lakia ei oltu yritettykään voimaansaattaa. Valtion uudessa perustuslaissa on kohta mikä valtuuttaa alinpalkkalain säätämisen ja on tuo kohta yleisäänestyksellä vahvistettu. Massachusettsin valtion alinpalkkalakia myös vuonna 1920 täydennettiin (lakia on kerta aikaisemmin täydennetty v. 1916).

Se seikka, että alinpalkkalait ovat eri lainlaatijakuntien laatimat eri valtioita varten on johtanut, samoinkuin työväenlainsäädännössä muillakin aloilla, mitä suurempaan erilaisuuteen lakien sisältöön nähden. Yhteinen piirre niissä kaikissa on se, että niiden avulla **pyritään** turvaamaan taistelukyvyttömimmän työläisaineksen elämää. Missä määrin tämä pyrkimys kussakin eri tapauksessa on onnistunut sel-

venee parhaiten seuraavasta katsauksesta nykyään voimassa olevien alinpalkkalakien pääasiallisimpiin ominaisuuksiin.

Arizonan alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty maliskuun 8 p. 1917.

Laki koskee kaupoissa, toimistoissa, ravintoloissa, ruokakaupoissa, hotelleissa, majataloissa, pesulaitoksissa ja manufactuurilaitoksissa työskenteleviä naispuolisia henkilöitä. Lain voimaanpanoa ei mikään erityinen virasto valvo, vaan ovat rikkomukset lakia vastaan käsiteltävät samassa järjestyksessä kuin muut lainrikokset. Alin palkka on laissa määrätty $10 viikossa. Sen perusteena on, että pienempi summa ei riitä välttämättömiin tarpeisiin.

Lain rikkomisesta säädetty rangaistus on sakkoa $50:stä $300 tai 10:stä 60 päivään vankeusrangaistusta, tai kumpaisetkin rankaisumääräykset yhdistettyinä.

Arkansasin alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty maaliskuun 15 p. 1915 ja täydennetty v. 1919.

Laki koskee erityisesti manufactuuri-, käsityö ja mercantiililaitoksissa, sekä pesulaitoksissa ja kuljetusyhtiöissä ja expressiliikkeissä työskenteleviä naisia ja yleisesti kaikkia teollisuuslaitoksissa työskenteleviä naisia, lukuunottamatta puuvillatehtaita ja hedelmä- ja farmituotteiden kerääjiä.

Lain täytäntöönpanoa valvoo erityinen alinpalkkakomissiooni, jonka muodostavat kolme henkilöä — työtilastokomisioneeri, yksi hänen nimittämänsä nainen sekä yksi kuvernöörin nimittämä nainen. Komisioonilla, jonka virkakautta ei ole määrätty, eikä. kulunkia eikä korvausta säädetty, on oikeus toimeenpanna julkisia kuulusteluja, käydä tuotantolaitoksissa ja tarkastaa niiden kirjat, määrätä palkat ja työaika. lisätä tai vähentää alinpalkka, mikä laissa on määrätty, lukuunottamatta hotelleja ja ravintoloita, joissa alinpalkkalain määräämää palkkaa ei saa ylentää, käyttää poliisivaltaa, ja panna laki voimaan.

Lain määräämä palkka on erityisesti määritellyissä laitoksissa vähintäin $1 päivältä, naisille, joilla on alle kuuden kuukauden kokemus; kokeneille naisille on alin palkka $1.25. Komissionilla on valta korottaa tai vähentää palkkaa sekä määrätä palkkaehdot muissa teollisuuslaitoksissa, jotka lain rajojen sisäpuolella ovat.

Lain perusteena on, että palkka pitäisi riittää naisen tai alaikäisen työläisen välttämättömiin tarpeisiin.

Määrättässä palkkaa niille aloille, joissa laki nimenomaan ei ole sitä määrännyt pysyväiseksi, noudatetaan menetelmää, että pidetään julkisia kuulusteluja, joissa kumpikin asiapuoli esittää väitteensä, jonka jälestä komisiooni määrää palkan ja julkaisee ehdot, jotka siitä lähtien ovat lakimääräinen alin palkka.

Lain rikkomisesta on sakkoa $25:stä $100 ja katsotaan jokainen päivä rikkomuksesta erikoiseksi rikokseksi.

Californian alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty toukokuun 26 päivänä 1913 ja varmennettu lisäyksellä valtion perustuslakiin marraskuun 3 päivänä 1914 sekä täydennetty v. 1915.

Laki koskee "jokaista liikettä, tointa, tai teollisuutta, jossa naisia tai lapsia työskentelee". Lain suojeluksen alaisena ovat naiset ja alle 18-vuotiaat nuorukaiset.

Lain voimaanpanoa valvoo erityinen, kuvernöörin nimittämä, viisihenkinen komissioni, jonka yksi jäsen pitää olla nainen. Komissionin jäsenten toimiaika on neljä votta ja saavat he $10 päivältä korvausta, sekä kulungit, virkatointa suorittaissaan. Komissionilla on valta toimeenpanna julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa niitä, pakottaa esittämään todistuksia, saattaa rangaistukseen halveksumisesta, tarkastaa kirjoja ynnä muuta, päästä laitoksiin, järjestää palkkalautakuntia, määritellä sääntöjä ja ohjeita itseään ja palkkalautakuntia varten, määritellä palkka, työaika, ja työehtoja, antaa erityisiä lupakirjoja, harkita uudestaan määräyksiä ja saattaa lakia voimaan.

Palkkalautakunnat muodostetaan yhtä monesta työnanta-

jain ja työläisedustajista ja määrää ylempänä mainittu komissiooni sen kokonaislukumäärän. Palkkalautakuntien jäsenten palkkio on $5 päivältä ja kulungit. Palkkalautakunnilla on valta kuulustella ja harkita asioita, joita komissiooni on sille esittänyt, ja tehdä esityksiä komissionille palkoista, työajasta ja työehdoista.

Alimman palkan määrää komissiooni kuulustelun perusteella tai palkkalautakunnan ehdotuksen perusteella.

Palkan perusteena on, että sen pitäisi riittää naiselle tai alaikäiselle elämän välttämättömyyksiin ja terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Määriteltäissä alin palkka menetellään siten, että komissioni pitää joko omasta alotteestaan tai anomuksen johdosta yleisen kuulustelun ja määrää alimman palkan y. m. tai kutsuu neuvottelun tai palkkalautakunnan ja tekee päätöksensä sen esityksen mukaan, julkinen kuulustelu pidetään edelläkäyneen tiedoksiannon jälkeen, määräykset astuvat voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Määräystä voidaan uudelleen harkita joko komissionin omasta alotteesta tai työläisten tai työnantajain ehdotuksesta.

Komissionin määräyksestä voidaan vedota jos komissioni on toiminut ilman tai yli valtuuksiensa, tai jos määräys on saatu aikaan epärehellisellä tavalla.

Oppilaille voi komissioni antaa erityisiä lupakirjoja, joissa määrätään oppiaika ja palkka, sekä työsuhteet, ollen komissionilla valta määrätä niiden luvun.

Työläisille joiden työkyky on rajotettu voi komissioni myös antaa erityislupakirjoja, kuuden kuukauden ajaksi kerrallaan, ollen niiden lukumäärä komissionin määrättävissä.

Lain rikkomuksesta voidaan työnantaja määrätä suorittamaan maksetun työpalkan ja alimman palkan välinen ero, sekä kustannukset, työläiselle ja on komissionilla valta ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin tässä suhteessa.

Rangaistus lain rikkomisesta on $50 sakkoa tai 30 päivän vankeusrangaistus, tai molemmat yhdistettynä; sama rangaistus seuraa kostotoimenpiteistä työläisiä kohtaan joka tutkimuksissa on todistanut.

Coloradon alin palkkalaki.

Laki hyväksytty huhtikuun 20 p. 1917.

Laki käsittää: "Jokaista tointa Coloradon valtion rajain sisäpuolella".

Lain suojeluksen alaisena ovat naiset sekä alle 18-vuotiaat.

Lain voimaansaattamista valvoo kuvernöörin nimittämä, kolmihenkinen teollisuuskomissioni, jonka jäsenistä ei useampi kuin kaksi saa olla samasta valtiollisesta puolueesta, yhden jäsenen edustaessa työnteettäjiä ja yhden työläisiä; komissionin jäsenten toiminta-aika on kuusi vuotta ja palkkio $4,000 ynnä kulut. Komissionilla on valta toimittaa tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa heitä, pakottaa esittämään todistuksia, saattaa halveksijat rangaistukseen, tarkastaa kirjoja, y.m. sekä mennä laitoksiin, järjestää palkkalautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja palkkalautakunnille, määritellä työaika, palkka ja työsuhteet, joko suorastaan tai esityksen perusteella, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudestaan annettuja määräyksiä, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavina lautakuntina toimivat palkkalautakunnat, jotka muodostuvat kolmesta työnantaj n, kolmesta työläisten ja kolmesta yleisön edustajasta, joista ainakin yhden joka ryhmässä pitää olla nainen, sekä yhdestä komissionin edustajasta. Palkkio lautakunnan jäsenille on sama kuin valamiehille toisen luokan kaunteissa ($2 päivältä) sekä kulut. Palkkalautakunnalla on valta kutsua todistajia, vannottaa niitä, pakottaa esittämään todistuskappaleita, ja esittää komissionille esityksiä palkoista, työajasta ja työsuhteista.

Palkan määrittelee teollisuuskomissioni joko suorastaan tai palkkalautakunnan esityksestä. Lain perusteena on käsitys, että on lakivastaista pitää työssä naista palkalla mikä ei riitä elämisen tarpeisiin tai alaikäisiä kohtuuttoman pientä palkkaa vastaan.

Komissioni toimeenpanee tutkimuksia omasta alotteestaan tai 25 henkilön allekirjottaman anomuksen johdosta. Komissioni voi joko itse määritellä työajan, palkat ja työsuhteet, tai kutsua palkkalautakunnan tekemään esityksiä. Ko-

missioni voi esityksen joko hyväksyä tai hyljätä tai palauttaa takasin. Yleisiä kuulusteluja pidetään edeltäkäsin annetun ilmotuksen perusteella. Komissionin antamat määräykset astuvat voimaan 30 päivän kuluttua.

Komissionin antamia määräyksiä voidaan uudelleen harkita joko komissionin omasta alotteesta tai työnteettäjäin tai työläisten anomuksesta; asianomainen palkkalautakunta voidaan tällöin joko kutsua toimeensa uudelleen tai nimittää uusi.

Komissionin päätösten suhteen ei ole osotettu valitustietä. Komissionin päätös käsitetään lopulliseksi ja mahdolliseksi harkita uudelleen ainoastaan ylempänä mainitun menetelmän puitteissa.

Oppilaille edellytetään määrättäväksi kohoava palkkatariffi ja työläisille joiden työkyky on rajoitettu, voidaan antaa erikoislupakirjoja, joissa poikkeus yleisestä palkkasäännöstä on määrätty. Mainitunlaisia lupakirjoja älköön annettako enemmän kuin korkeintaan 10 pros. jonkun laitoksen työläisistä.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi saada korvauksen siitä minkä hän alle alimman palkan on työtä tehnyt sekä kulut komissionin välityksellä. Pienin rangaistus lain rikkomisesta on $100 sakkoa tai 30 vuorokautta vankeutta tai molemmat rangaistuslajit yhdistettynä. Jos työläistä joka tutkimuksessa on todistanut sen johdosta väärin kohdellaan, seuraa siitä sakkoa $200:sta $1,000:iin jokaisesta rikkomuksesta.

Columbian piirin alinpalkkalaki.

Laki hyväksytty syyskuun 19 päivänä 1918.

Laki koskee "Jokaista työalaa Columbian piirissä" ja suojelee naisia sekä alle 18-vuotiaita nuorukaisia.

Lain voimaanpanoa valvoo vakinainen alinpalkkalautakunta, johon kuuluu kolme jäsentä, jotka Columbian piirin komissionerit nimittävät; yksi jäsen edustaen työnteettäjiä, toinen työläisiä ja kolmas yleisöä. Lautakunnan virkakausi on kolme vuotta. Lautakunnan korvauksesta ei mainita. Lautakunnalla on valta toimeenpanna tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuskappaleita, saattaa rangaistukseen halveksimisesta, tarkastaa kirjoja y.m. sekä järjestää neuvotteluja, laatia sääntöjä ja ohjeita lain voimaansaattamiseksi sekä jäsenten valitsemiseksi neuvotteluihin, ottaa selville ja määrätä standardipalkka, antaa erikoislupakirjoja sekä tutkia määräysten noudattamista tai laiminlyöntiä.

Neuvonantavana elimenä toimivat neuvottelukokoukset, jotka muodostuvat korkeintaan kolmesta työnteettäjäin edustajasta ja kolmesta työläisten edustajasta, ynnä kolmesta yleisön edustajasta, sekä yhdestä tai useammasta lautakunnan edustajasta. Korvausta ei ole heille varattu. Neuvottelijoilla on valta tutkia ja tiedustella asioita, joita lautakunta on heidän käsiteltäväkseen jättänyt, sekä esittää selostus havainnoistaan.

Palkan määrää alinpalkkalautakunta neuvottelijain esityksestä, lukuunottamatta alaikäisten palkkaa, jonka määräämiseksi ei neuvottelua tarvita. Palkan perusteena on, että palkan pitäisi riittää naisten elintarpeisiin ja elämän ylläpitoon sekä moraalin suojaamiseen; alaikäisten palkka ei saa olla kohtuuttoman pieni.

Menetelmä palkkaa määriteltäissä on, että alinpalkkalautakunta tutkii asian ja voi kutsua neuvotteluun jossa asia käsitellään ja tehdään esitys lautakunnalle. Jos lautakunta esityksen hyväksyy, ilmotta se julkisen kuulustelun ja pitää sen jos lautakunta esitystä ei hyväksy se voi sen palauttaa neuvottelijoille. Lautakunta antaa määräyksen mikä astuu voimaan 60 päivän kuluttua.

Lautakunnan määräysten uudesti harkinnasta ei ole säädetty.

Oikeuteen voidaan lautakunnan määräyksestä vedota ainoastaan mikäli kysymyksessä on oikeudellinen tulkinta.

Oppilaille voidaan määrätä alempi alin palkka, mikä saa olla voimassa ainoastaan määrätyn ajan jokaisessa yksityistapauksessa.

Työläisille joiden työkyky on alentunut, voidaan antaa erikoislupakirjoja missä palkka määrätään.

Lain rikkomisesta voidaan työläiselle määrätä maksetta-

vaksi ero alimman palkan ja hänen saamansa palkan välillä, sekä lakimiehen palkkio. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa $25:stä $100, tai vankeutta 3 vuorokaudeksi, tai kolmeksi kuukaudeksi, tai molemmat. Työläisen, joka on todistanut tai ollut neuvottelukokouksen jäsenenä, puolueellisesta kohtelusta seuraa sakkoa $25:stä $100:iin.

Kansasin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 6 p. v. 1915.

Laki koskee "kaikkia teollisuuksia tai toimia". Se suojelee naisia, oppilaita, harjottelijoita sekä nuorukaisia alle 18 vuoden.

Lain voimaansaattamista valvoo vakinainen teollisuuden hyvinvointikomissiooni, jonka kuvernööri nimittää neljäksi vuodeksi. Komisioonin yksi jäsen on työkomisiooneeri, yhden jäsenen pitää olla nainen; komisioonin jäsenistä ei kaksi saa olla samasta kongressionaalisesta vaalipiiristä. Komisioonille ei ole varattu palkkiota, mutta kustannuksia sallitaan. Komisioonilla on valta toimeenpanna tutkimuksia, järjestää yleisiä kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa niitä, pakottaa esittämään todistuksia, määritellä ja tarkastaa työnteettäjäin luetteloja, järjestää palkkalautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja palkkalautakunnille, julkaista määräyksiä, joissa määritellään työaika, palkka ja työsuhteet, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, ja saattaa voimaan niiden huomioonotto.

Neuvonantavina lautakuntina toimivat palkka-, työaika- ja terveydenhoitolautakunnat, jotka muodostuvat kolmesta työnteettäjän, kolmesta työläisten ja yhdestä yleisön edustajasta, jotka komisiooni nimittää. Mainituille lautakunnan jäsenille on määrätty sama palkkio kuin valamiehille ($2 päivältä) sekä kulut. Lautakunnilla on valta tutkia asioita, jotka komisiooni on tutkittavaksi jättänyt, kuulustella todistajia, ja esittää lausunto ja esityksiä.

Palkan määrää teollisuushyvinvointikomisiooni edellämainittujen lautakuntien esityksen perusteella. Palkan perusteena on, että sen pitäisi riittää naisten ja alaikäisten ylläpitoon.

Palkkaa määriteltäissä komisiooni toimeenpanee tutkimuksia, omasta alotteestaan tai 25 kysymyksen alaisessa toimessa olevan työläisen anomuksesta, pitää julkisen kuulustelun ja saattaa nimittää lautakunnan tutkimaan ja selostamaan sekä esittämään ehdotuksia, komisiooni voi joko hyväksyä tai hyljätä ehdotuksen ja palauttaa asian lautakunnalle. Julkisia kuulusteluja pidetään edelläkäyneen ilmoituksen jälestä, määräys astuu voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Uudelleen harkinta on sallittua, komisioonin harkinnan mukaan, työnteettäjän tai työläisten anomuksesta, joko samalla lautakunnalla tai uudella.

Valitus oikeuteen on sallittua jos määräys ei ole lainmukainen tai on pakkoluovuttava laadultaan, tai kohtuuton.

Oppilaille voi komissiooni antaa erityisiä lupakirjoja, joissa palkka ja työaika määritellään. Samoin voi komisiooni antaa erityisiä lupakirjoja työläisille joiden työteho on heikentynyt, määritellen työajan ja työpalkan asianomaisille.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi periä eron saamansa palkan ja säädetyn alimman palkan välillä, sekä kustannukset ja lakimiehen palkkion. Rangaistus on sakkoa $25:stä $100, lain rikkomisesta tai kostotoimenpiteistä työläistä vastaan, joka on ollut todistamassa, tai allekirjottanut anomuksen, tai esittänyt valituksen.

Massachusettsin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty kesäkuun 4 päivänä 1912 ja täydennetty vuosina 1914, 1915, 1916 ja 1920.

Laki koskee "jokaista tointa valtiossa" ja suojelee naisia, sekä nuorukaisia alle 18 ikävuoden.

Lain voimaansaattamista valvoo vakinaisesti erityinen alinpalkkajaosto valtion työ ja teollisuusdepartementissa. Jaostolla on valta toimeenpanna tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa heitä, ottaa todistuksia, tarkastaa kirjoja, ym., sekä järjestää palkkalautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja palkkalautakunnille, määrätä palkka, määräyksen tai julistuksen kautta, antaa erityisiä lupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, tutkia määräysten noudattamista tai laiminlyöntejä, ja julkaista niiden työnteettäjäin nimet jotka hyväksyvät tai hylkäävät annetut julistukset.

Neuvonantavina eliminä ovat palkkalautakunnat, jotka muodostuvat yhtä suuresta lukumäärästä työnteettäjäin ja työläisten edustajia ja yhdestä tai useammasta yleisön edustajasta. Lautakunnan jäsenten palkkio on sama kuin valamiesten ($4 päivältä) sekä kulut. Lautakunnilla on valta käsitellä asioita joita komisioneerit ovat niiden käsiteltäväksi siirtäneet sekä esittää ehdotuksia.

Palkan määrää alinpalkkajaosto, palkkalautakunnan ehdotuksen mukaan, paitse mikäli alaikäisten palkka on kysymyksessä, joissa palkkalautakuntaa ei tarvita.

Palkan perusteena on, että sen pitäisi riittää naisen elämän ylläpitoon ja terveyden säilyttämiseen; alaikäisille pitäisi palkka olla tyydyttävä.

Palkkaa määriteltäissä komisioneerit toimeenpanevat tutkimuksen ja voivat järjestää palkkalautakunnan joka harkitsee esitettyjä tosiasioita ja laatii selostuksen sekä tekee esityksen. Komisioneerit voivat esityksen hyväksyä tai hyljätä tai palauttaa takasin. Julkisia kuulusteluja pidetään edelläkäyneen ilmoituksen jälkeen ja määräys annetaan missä palkka määrätään.

Määräystä voidaan uudesti harkita työnteettäjän tai työläisen anomuksen perusteella tai vapaaehtoisesti, saman tai uuden palkkalautakunnan avulla.

Valistus määräyksen johdosta on oikeutettu, tapauksissa, jolloin komisioonin määräys tekee mahdottomaksi hoitaa liikettä niin, että se kohtuullista voittoa tuottaisi.

Oppilaille voi lautakunta esittää tyydyttävää palkkaa. Työläisille, joiden työteho on alentunut, voidaan antaa erityisiä lupakirjoja.

Rangaistus lain rikkomisesta on, että työnteettäjäin nimet voidaan julaista sanomalehdissä. Sanomalehteä, joka kieltäytyy nimiä julkaisemasta, voidaan sakottaa $100 jokaisesta rikkomuksesta. Kostotoimenpiteet työläistä vastaan joka palkkalautakunnassa on ollut rangaistaan sakolla $200:sta $1.000.

Minnesotan alinpalkkalaki

Laki hyväksytty huhtikuun 26 päivänä 1913.

Laki koskee "jokaista liikettä, teollisuutta, kauppaa tai kaupan haaraa" ja suojelee naisia ja alaikäisiä (miehiä alle 21 ja naisia alle 18).

Lain voimaansaattamista valvoo alinpalkkakomisiooni, jonka muodostaa kolme henkilöä, joista yksi on työkomisioneeri, yksi naistyönteettäjä ja yksi nainen, kuvernöörin nimittämä kahdeksi vuodeksi, ilman palkkiota, lukuunottamatta $1,800 palkkaa naisjäsenelle joka toimii sihteerinä; kulujen korvaus on sallittu. Komisioonilla on valta toimeenpanna tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa heitä, pakottaa esittämään todistuksia, tarkastaa kirjoja, ym. sekä järjestää neuvonantavia lautakuntia, laatia sääntöjä ja ohjeita itselleen ja mainituille lautakunnille, määritellä alin palkka, joko itse tai lautakunnan esityksestä, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, ja saattaa lakia voimaan.

Neuvonantavina eliminä toimivat neuvonantavat lautakunnat, jotka muodostuvat vähintään kolmesta ja enintään kymmenestä työnteettäjän edustajasta, yhtä monesta työläisen edustajasta ja yhdestä tai useammasta yleisön edustajasta, yksi yleisön edustaja pitää olla nai-

nen ja yksi viidesosa lautakunnan jäsenistöstä pitää olla naisia. Mitään määräystä ei ole korvauksesta tai kuluista. Lautakunnalla on valta, samoinkuin komisioonillakin, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuksia, sekä käsitellä komisioonin esittämiä asioita ja esittää selostus ja ehdotuksia.

Alimman palkan määrää alinpalkkalautakunta joko suorastaan tai neuvonantolautakunnan ehdotuksesta.

Naisten ja alaikäisten palkan pitää olla elämiseen riittävä palkka, riittävä työläisen terveyden ylläpitämiseen ja tarpeellisten mukavuuksien ja kohtuullisten elämisen ehtojen hankkimiseen.

Palkkaa määriteltäissä komisiooni toimeenpanee tutkimuksen omasta alotteestaan tai anomuksen perusteella minkä on allekirjottanut 100 henkilöä jollakin määrätyllä toiminta-alalla, pidetään julkinen kuulustelu, annetaan määräys missä palkka määritellään, tai kutsutaan neuvonantava lautakunta joka harkitsee tosiasioita ja esittää ehdotuksen. Komisiooni tällöin harkitsee ehdotusta ja, jos se hyväksytään, antaa määräyksen, mikä astuu voimaan 30 vuorokauden kuluttua.

Annetun määräyksen uudestiharkinta on edellytetty joko komisioonin omasta alotteesta, tai anomuksen johdosta minkä on esittänyt neljäsosa jonkun määrätyn toimialan työläisistä.

Oppilaille voi komisiooni määrätä "alimman palkan mikä riittää elämiseen oppilaille ja apulaisille".

Työläisille, joiden työteho on heikentynyt, voi komisiooni antaa erikoislupakirjoja, joissa määrätään alin palkka; lupakirjoja ei saa antaa useammalle kuin 10-osalle yhden laitoksen työläisistä.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi saada korvaukseksi eron määrätyn alimman palkan ja sen palkan välillä millä hän on työskennellyt, sekä kustannukset ja lakimiehen palkkion. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa $10:stä $50, tai 60 vuorokauden vankeus.

Kostotoimenpiteet työläistä vastaan, joka on todistanut, ovat lakivastaisia.

North Dakotan alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 6 päivänä 1919.

Laki koskee "kaikkia toimialoja", joihin kuuluu liikealat, teollisuus, kauppa tai kaupan haara, mutta ei maanviljelys tai kotipalvelus. Laki suojelee naisia ja alaikäisiä alle 18 ikävuoden.

Lain valvontaa hoitaa vakinainen työläisten korvaustoimisto, jonka muodostavat maanviljelys- ja työkomisioneeri, vakuutuskomisioneeri, sekä kolme henkilöä jotka kuvernööri nimittää viideksi vuodeksi kerrallaan $2,500 palkkaa vastaan. Komisioonilla on valta määritellä työaika-, palkka- ja työsuhde-standaardit naisten ja alaikäisten työlle, valmistaa ja julkaista sääntöjä jäsenten valitsemiseksi konferensseihin ja saattaa ne voimaan, toimeenpanna tutkimuksia, haastaa todistajia ja vaatia selostuksia työnteettäjiltä, sekä laatia määräyksiä ja julkaista sääntöjä niiden voimaansaattamiseksi.

Neuvottelevana lautakuntana toimivat konferenssit, jotka muodostuvat enintään kolmesta työnteettäjän edustajasta, siltä työalalta mikä on harkinnan alaisena, sekä yhtä suuresta määrästä työläisten edustajia ja korkeintaan kolmesta yleisöä edustavasta henkilöstä, ynnä yhdestä tai useammasta työläisten korvaustoimiston edustajasta. Palkkiosta tai kuluista ei ole määritelmää. Konferenssilla on valta harkita mitä ikinä asiaa toimisto sen harkittavaksi esittää ja laatia selostus ja esityksiä sen johdosta.

Palkkaa määriteltäissä on työläisten korvaustoimiston otettava selville naisten ja alaikäisten standardipalkka ja julistettava se.

Naisten palkan pitää riittää välttämättömiin elämisen tarpeisiin ja terveyden ylläpitoon, alaikäisten palkka ei saa olla kohtuuttoman alhainen.

Palkkaa määriteltäissä toimeenpanee joku toimiston komisioneereista tai hänen edustajansa tutkimuksen, toimisto pitää julkisen kuulustelun, nimittäen jäsenet ja kutsuen työnteettäjäin, työläisten ja yleisön edustajat neuvotteluun. Neuvottelukokouksen selostuksen saatuaan ja sen esitysten perusteella toimisto tekee esityksen ja pidettyään julkisen kuulustelun antaa määräyksen mikä 60 vuorokauden kuluttua astuu voimaan.

Uudestiharkintaa ei ole edellytetty sen jälkeen kun konferenssi on esityksensä tehnyt.

Valituksia tosiasiain perusteella ei ole edellytetty. Oikeudellista laatua olevista asioista on valitusoikeus Burleigh kauntin oikeuteen ja sen kautta valtion ylioikeuteen.

Oppilaille voi toimisto antaa työlupakirjoja pienempää palkkaa vastaan kuin mitä määrätty alin palkka on. Samoin työläisille joiden työteho on heikentynyt.

Lain rikkomisesta seuraa, että työläinen voi saada korvauksen mikä vastaa eroitusta sen palkan välillä minkä hän on saanut ja määrätyn alimman palkan välillä, sekä lakimiehen korvauksen oikeuden määräyksen mukaan. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa $25:stä $100 tai vankeutta kauntin vankilassa vähintään 10 vuorokautta ja korkeintaan kolme kuukautta, tai molemmat rankaisutavat yhdistettynä jos oikeus sen hyväksi näkee; kostotoimenpiteistä työläistä vastaan joka on todistanut on sakko sama kuin ylempänä mainittu.

Oregonin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty helmikuun 17 päivänä 1913 ja täydennetty v. 1915.

Laki koskee "kaikkia toimialoja Oregonin valtiossa" ja suojelee naisia ja alaikäisiä alle 18 vuoden.

Lain voimaansaattamista valvoo teollinen hyvinvointikomisioni, jonka muodostaa kolme henkilöä: yksi edustaen työnteettäjiä, yksi työläisiä ja yksi yleisöä; komisioonin jäsenet nimittää kuvernööri kolmeksi vuodeksi.

Mitään korvausta komisioonille ei ole myönnetty, mutta kulut on varattu. Komisioonilla on valta toimeenpanna tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa, tarkastaa kirjoja ym. sekä järjestää, nimittää ja perustaa palkkalautakuntia tai konferensseja, laatia määräyksiä ja ohjeita lain voimaansaattamiseksi, saada selville ja määrätä työaika, palkka ja työsuhteet, antaa erityisiä lupakirjoja, laatia yliaikamääräyksiä hätätilatapauksissa, harkita konferenssien selostuksia, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavana elimenä toimivat konferensit, jotka muodostetaan tasaväkisestä lukumäärästä, korkeintaan kolmesta, työnteettäjän, työläisten ja yleisön edustajista, jotka komisiooni nimittää, sekä yhdestä tai useammasta komisioonin edustajasta. Korvausta tai kuluja ei ole varattu. Lautakunnalla on valta kuulustella todistajia, harkita asioita joita komisiooni harkittavaksi alistaa ja selostaa havaintojansa ja tehdä esityksiä.

Alimman palkan määrää teollinen hyvinvointikomisiooni, konferenssin esityksen perusteella, paitse alaikäisiin nähden, joiden suhteen konferenssin esitystä ei vaadita.

Palkanmäärittelyn perusteena on olettamus, että on lakivastaista pitää naisia työssä palkalla mikä ei riitä tarpeelliseen elämän ylläpitoon ja terveyden ylläpitämiseen, tai alaikäisiä kohtuuttoman pienellä palkalla.

Palkkaa määriteltäissä komisiooni toimeenpanee tutkimuksen, pitää julkisen kuulustelun, kutsuu konferenssin harkitsemaan asiaa ja selostamaan sitä komisioonille; komisiooni voi joko hyväksyä tai hyljätä selostuksen tai palauttaa sen takasin. Jos selostus hyväksytään komisiooni pitää julkisen kuulustelun, annettuaan siitä ennakolta julkisen tiedon, jonka jälestä määräys julkaistaan, mikä voi koskea erityisesti määrättyjä paikkakuntia tai teollisuuden haaroja; määräys astuu voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Määräyksen uudesti harkitsemisesta ei ole laissa mai-

nintaa. Vetoomus oikeuteen on sallittua ainoastaan mikäli on kysymyksessä oikeudellinen tulkinta.

Oppilaiden varalta voidaan antaa erikoisia määräyksiä, joissa määrätään alin palkka ja palkanmaksun aikamäärä samalla tavalla kuin varsinaisissa palkkamääräyksissä.

Työläisille, joiden työteho on heikentynyt, voi komisiooni antaa erityisiä lupakirjoja.

Lain rikkomisesta on seuraus, että työläinen voi saada palkkaeroavaisuuden ja lakimiehen palkkion. Rangaistus on sakkoa $25:stä $100. tai 10 päivästä kolmeen kuukauteen vankeutta, tai molemmat. Kostotoimenpiteistä työläistä vastaan, joka on todistanut, rangaistaan sakolla $25:stä $100.

Porto Ricon alinpalkkalaki

Laki hyväksytty kesäkuun 9 päivänä 1919.

Laki koskee teollisia, kaupallisia ja yleisön palveluslaitoksia. Sen suojeluksen alaisia ovat naiset ja tytöt.

Lain voimaansaattamista valvoo työtoimisto. Neuvonantavia elimiä ei ole. Alin palkka on laissa määrätty $4 viikossa tytöille alle 18 vuotta ja $6 viikossa yli 18 vuotta vanhoille.

Palkan määräyksen perusteena on, että sitä pienempi palkka on lakivastainen. Oppilaiden suhteen on olemassa määräys, että kolme viikkoa harjotteluaikaa on lain määräyksen alaisuudesta vapaa. Työläisten suhteen joiden työteho on heikentynyt ei löydy mitään erikoissäädöstä. Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa $5:tä $50.

Texasin alinpalkkalaki

joka hyväksyttiin v:na 1919 on tänä vuonna peruutettu.

Lain yksityiskohdista mainittakoon, että se koski "jokaista tointa, liikettä tai teollisuutta", ollen poikkeuksia määrätty kotipalvelijoille, sairaanhoitajille ja maanviljelys- ja karjanhoitotaloudessa toimiville. Lain suojeluksen alaisena olivat naiset ja alle 15-vuotiaat, viimemainitutkin erinäisin poikkeuksin. Lain voimaanpanosta oli säädetty samantapaisia määräyksiä kuin useimmissa alin palkkalaeissa. Rangaistus sen rikkomisesta oli korvaus työläiselle sekä sakkoa $10:stä $100 tai vankilaa korkeintaan 30 vuorokautta tai molemmat rankaisutavat yhdistettyinä. Kostotoimenpiteistä todistavaa työläistä vastaan oli samat rangaistukset.

Kuten jo alussa mainittiin laki peruutettiin tänä vuonna.

Utahin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 18 päivänä 1913.

Laki koskee "jokaista säännöllistä naispuolisen työläisen työnteettäjää" ja suojelee yksinomaan naispuolisia työläisiä.

Lain voimaansaattamisesta ei ole tehty mitään erityistä määritelmää. Teollisuuskomisiooni valvoo ylinnä lain voimaansaattamista ja kaikki kaupunkien, valtion ja kauntien virkailijat ovat velvolliset saattamaan edesvastuuseen lain rikkojia.

Neuvonantavia elimiä ei ole määrätty.

Alin palkka on määrätty lain kautta. Alaikäiset alle 18 ikävuoden saavat 75 senttiä päivässä, oppilaat ja harjottelijat 90 senttiä päivässä, yhden vuoden ajan, ja harjaantuneet työläiset $1.25 päivässä.

Alemman palkan maksaminen, kuin mitä laki määrää, pidetään lakivastaisena.

Oppilaille palkka on määrätty 90 sentiksi päivässä ja on työnteettäjän vuoden kuluttua annettava oppilaalle todistus.

Työläisten suhteen, joiden työteho on heikentynyt, ei ole mitään erikoismääräyksiä.

Lain rikkomisesta seuraa rangaistuksena sakkoa korkeintaan $300 tai vankeutta korkeintaan 6 kuukautta, tai kumpikin rangaistustapa yhdistettynä.

Washingtonin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty maaliskuun 24 päivänä 1913 ja täydennetty erityisellä lisäyksellä v. 1915 sekä täydennetty v. 1917.

Laki koskee "jokaista teollisuutta tai tointa valtion rajain sisällä".

Sen suojeluksen alaisena ovat naiset ja alaikäiset alle 18 ikävuoden. Lain voimaansaattamista valvoo vakinainen teollisuuden hyvinvointikomisiooni, joka muodostuu viidestä jäsenestä, työkomisioneerin toimessa virkansa puolesta ja kuvernöörin nimittäissä neljä henkilöä, jotka eivät viiteen vuoteen ennen nimitystään ole olleet minkään työnteettäjäin järjestön tai työläisten järjestön jäsenia. Komisioonille ei ole määrätty palkkiota mutta kulungit ovat sallitut. Komisioonilla on valta toimittaa tutkimuksia, pitää julkisia kuulusteluja, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuksia, tarkastaa kirjoja ym. sekä kutsua koolle konferensseja, laatia sääntöjä ja ohjeita, hyväksyä tai hyljätä ja palauttaa takasin konferenssin selostuksia, määritellä palkat ja työsuhteet konferenssin esityksen perusteella, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudestaan määräyksiä, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavina eliminä toimivat konferenssit, jotka muodostuvat yhdestä komisioonin jäsenestä ja tasaväkisestä lukumäärästä työnteettäjäin ja työläisten edustajia sekä yhdestä tai useammasta yleisön edustajasta. Korvauksesta ja kuluista ei ole erikseen määritelty. Konferensseilla on valta harkita komisioonin alistamia asioita ja esittää selostuksia palkoista ja työsuhteista.

Alimman palkan määrää teollisuus hyvinvointikomisiooni konferensin esityksen perusteella, lukuunottamatta alaikäisten palkkaa, jonka määrittelyssä konferenssin esitystä ei tarvita.

Alin palkka naisille pitäisi olla riittävä tarpeellisten elinkustannusten varustamiseen ja naistyöläisen terveyden ylläpitämiseen; alaikäisten alin palkka määrätään sellainen kuin kohtuulliseksi nähdään.

Palkkaa määriteltäissä komisiooni toimeenpanee tutkimuksen ja pitää julkisen kuulustelun, kutsuu koolle konferenssin ,joka harkitsee asiaa ja selostaa sitä esittäen esityksensä, jotka komisiooni voi joko hyljätä tai palauttaa takasin, tai hyväksyä. Jos esitys hyväksytään komisiooni antaa määräyksen, jossa palkka tai työehdot määritellään. Määräys astuu voimaan 60 vuorokauden kuluttua.

Määräyksiä voidaan uudesti harkita jos komisiooni sen hyväksi näkee, tai työnteettäjät tai työläiset sitä anovat, joko saman tai uuden konferenssin välityksellä.

Valitus oikeuteen on sallittu ainoastaan mikäli oikeudelliset seikat ovat kysymyksessä.

Oppilaille voi komisiooni antaa erikoislupakirjoja, joissa määritellään erityinen palkka määrätyksi ajaksi.

Työläisille, joiden työteho on heikentynyt, voidaan niinikään antaa erikoislupakirjoja, joissa palkka on määritelty.

Lain rikkomisesta on yhtenä seurauksena, että työläinen voi saada korvattua eron saamansa palkan ja alimman palkan välillä sekä kustannukset ja lakimiehen palkkion; komisiooni on velvollinen toimimaan työläisen puolesta.

Rangaistus lain rikkomisesta on sakkoa $25:stä $100. Sama rangaistus on todistajana olleen työläisen kostamisesta. Valituksen lain rikkomisesta voi esittää ken tahansa työläinen tai alaikäisen holhooja.

Wisconsinin alinpalkkalaki

Laki hyväksytty heinäkuun 31 päivänä 1913.

Laki koskee "jokaista henkilöä, toiminimeä tai korporatioonia, asiamiestä, johtajaa, edustajaa, urakoitsijaa, aliurakoitsijaa tai isännöitsijää tai muuta henkilöä", jo-

ka suoranaisesti tai epäsuorasti on vastuunalainen toisen henkilön palkasta. Laki suojelee naisia ja alaikäisiä.

Lain voimaansaattamista valvoo teollisuuskomisiooni, jonka muodostaa kolme henkilöä, jotka kuvernööri, senaatin myönnytyksellä nimittää kuuden vuoden ajaksi $5,000 vuosipalkalla sekä korvauksella kuluista. Komisioonilla on valta toimittaa tutkimuksia omasta alotteestaan tai todennetun valituksen esitettyä, haastaa todistajia, vannottaa, pakottaa esittämään todistuksia, saattaa rangaistukseen halveksimisesta, tarkastaa kirjat ym. sekä luokitella toimialat, kutsua kokoon neuvottelulautakunnat, määritellä ja päättää palkka, antaa erikoislupakirjoja, harkita uudelleen annettuja määräyksiä, ja saattaa laki voimaan.

Neuvonantavia elimiä ovat palkkauslautakunnat, jotka muodostuvat sellaisista henkilöistä, jotka oikeamielisesti edustavat: työnteettäjiä, työläisiä ja yleisöä. Mitään määräystä korvauksesta tai kuluista ei ole. Lautakunnalla on valta avustaa komisioonia "elämiseen riittävän" palkan etsinnässä ja määrittelyssä.

Palkan määrää teollisuuslautakunta neuvonantolautakunnan esityksen mukaan.

Naisille ja alaikäisille on maksettava elämimeen tarpeellinen palkka mikä "riittää työläiselle, joka sen saa, oman itsensä ylläpitämiseen, olosuhteissa, mitkä hänen hyvinvoinnilleen ovat myöteiset."

Palkkaa määriteltäissä komisiooni toimittaa tutkimuksen ja kutsuu neuvottelulautakunnan; yhdessä he määrittelevät työajan, palkan ja työsuhteet, jonka jälestä komisiooni julkaisee määräyksen mikä astuu voimaan 30 vuorokauden kuluttua.

Määräyksen uudesti harkinta on sallittu työnteettäjäin tai työläisten anomuksen perusteella, mikäli määräyksen kohtuullisuus on kysymyksessä.

Oikeuteen voidaan määräyksen johdosta valittaa jos se on lakivastainen tai kohtuuton.

Oppilaille voi komisiooni antaa erikoislupakirjoja,

joissa palkka määritellään. Samoin työläisille, joiden työteho on heikentynyt.

Lain rikkomisesta on rangaistus sakkoa $10:stä $100, joka päivä rikosaikaa ollen uusi rikkomus. Kostotoimenpiteistä todistavaa työläistä kohtaan rangaistaan $25 sakolla jokaisesta tapauksesta.

*

Kuten ylläolevasta tiivistetystä selostuksesta ilmenee ja aikaisemmin jo mainittiin, on voimassa olevien alinpalkkalakien yhtenäisyytenä pyrkimys suojella yhteiskunnan vähäväkisempiä jäseniä. Lakien vaikutus rajottuu useimmissa tapauksissa naisiin ja alle 18-vuotiaisiin nuorukaisiin, joka tapauksessa ei edes viimemainittuihinkaan. Palkan määrittelyn suhteen on useimmissa laeissa säädetty menettelytapa, että määrätty komisiooni joko suorastaan tai jonkun neuvonantavan lautakunnan esityksestä palkan määrää, joka sitten joko pysyy muuttumattomana tai voidaan harkita uudelleen, tai oikeudellista valitustietä kumota. Niissä tapauksissa missä lainlaatijat ovat heti palkan määritelleet se on huomattavan pieni "riittääkseen palkannauttijalle elämisen tarpeisiin ja terveyden ja moralin suojelemiseen", kuten eräiden lakien perustelut määräävät. Toisissa tapauksissa, kuten esimerkiksi Massachusettsin laissa on palkkamääräyksen noudattaminen jotakuinkin vapaaehtoinen, sillä eihän kapinoitsevan työnteettäjän nimen julkaiseminen sanomalehdessä mikään rangaistus ole, sen sanan varsinaisessa merkityksessä. Kuvaava on muuten, että sanomalehden toimittajalle, joka kieltäytyy nimiä julkaisemasta, mätkäistään sakkoa, mutta asianomaiselle niskottelevalle työnteettäjälle ei tehdä mitään muuta kuin julkaistaan nimi sanomalehdessä; mutta samoin se julkaistaan myöntyvän työnteettäjänkin.

Sakkomääräykset ja rangaistusmääräykset useissa toisissakin laeissa ovat yleensä lievät. Menettelytapa alinta palkkaa määriteltäissä ja lain voimaansaattaminen

ovat huomattavan suuressa määrässä työnteettäjän vaikutusten alaisia. Työnteettäjällä tosin ei ole sen suurempaa edustusta lautakunnissa, jotka palkkaa harkitsevat, kuin työläisilläkään; mutta huomattava on, että "yleisön edustajat" useimmissa tapauksissa nykyoloissa ovat työnteettäjälle päin "kallellaan"; tulevaisuudessa saattavat asiat muuttua, mutta nykyään asia on niin.

Kaiken kaikkiaan "analyysi" näistä voimassa olevista alinpalkkalaeista osottaa, että heikkoja tekeleitä ne ovat tarkotukseensa. Mutta parempia ei nykyoloissa voi toivoa. Sellaisinakin kun ne nykyään ovat ne joka tapauksessa sisältävät yhden periaatteellisen myönnytyksen, mikä on mitä ankarammassa ristiriidassa vapaan kilpailun pyhän evankeliumin kanssa. Niissä tunnustetaan, että yhteiskunnan on astuttava väliin "vapaita sopimuksia tehtäissä"; astuttava suojelemaan sitä heikompaa puolta jolla sopimuksen teossa ei ole yhtä suuria edellytyksiä puolensa pitämiseen kuin mitä toisella sopimuspuolella on, eli, kuten ylioikeuden tuomari Holmes lausuu: "Oikeuslaitokset ja lainlaatiakunnat ovat joskus havainneet, että niin kutsutun vapauden tehdä sopimuksia tai olla tekemättä voi yhden sopimuspuolen taloudellinen tilanne saattaa kokonaan illusooriseksi."

Periaatteellisessa suhteessa lait merkitsevät edistystä, vaikkapa niiden käytännöllinen merkitys onkin hyvin rajotettu.

Lakien käytännöllinen vajanaisuus johtuu luonnollisesti suurimmaksi osaksi siitä, että lait ovat porvarillisten ainesten laatimat ja porvarillisesti ajattelevien käytäntöön sovellutettavat. Onpa esimerkkejä siitä, että omistavaa luokkaa edustava järjestö on alinpalkkalakia suositellut, havaiten sen edulliseksi. Kun kongressissa käsiteltiin alinpalkkalakia Columbian piiriä varten, selitti piirin kauppiaiden ja teollisuuden harjottajain liitto, että se kannattaa mainittua lakia ja asianomainen edustajahuoneen valiokunta, huomauttaen tästä seikasta lausuu: "Heidän hyväksymisensä merkitsee sitä, että laki tunnustetaan perustuvan terveille liikeperiaatteille, syystä kun se on omiansa kehittämään tehokkaampaa ja tyytyväisempää työvoimaa. Laki myöskin suojelee kohtuullista ja valistunutta työnteettäjää halvemmalla tarjoavista kilpailijoista."

Niin, että porvarillisia ne ovat nämä lait ja kapitalistisia oloja varten laaditut. Mutta siitä huolimatta ei ole syytä hylkiä niitä urakalla. Tämän porvarillisen yhteiskunnan työläisinä me tarvitsemme kaikki ne lait mitä meidän hyväksemme on laadittu, kehnoimmatkin. Ja käyttäessämme niitä hyväksemme meidän on yhä pyrittävä eteenpäin, parannettava niitä, kehitettävä täydellisemmiksi ja lisättävä niiden alaa ja lukua. Tätä työtä on suoritettava amerikalaisen työväestön kanssa rinnatusten ja suoritettava siinä mielessä, että pieninkin askel eteenpäin on askel eteenpäin eikä taakse.

Aatto.

Kalevala

Kirj. fil. toht. N. R. af Ursin.

"Tämä maa on runon manner
ikisoiton sorja maa."

Niin, Kauko-Karjalaa voidaan todellakin nimittää Kalevalan, "kansan ihanan satuaarteen" kotimaaksi.

Vaikka tosin uudemmat tutkimukset, Borenius'en, J. ja K. Krohnin y. m. ovat vastaanväittämättömästi todistaneet, että Kaukokarjala, kirjaimellisesti katsoen, ei ole sen "kotimaa". Muinaisrunot ovat alkujaan Suomesta ja Virosta, joista maista ne osaksi Inkerin kautta ovat kulkeneet Kaukokarjalaan, osaksi suoraan Suomesta saapuneet mainittuun maahan, osaksi myöskin Ruotsiin ja Norjaan. Ruotsiin tulivat laulut niiden suomalaisten mukana, jotka Kaarlo 9:nen toimesta saivat "raivata maata" Värmlannissa ja J. Krohn väittää, että he 1800-luvun alussa tunsivat Kalevalan runot paremmin kuin varsinaiset suomalaiset. Stolbovan rauhan jälkeen muutti suuret joukot suomalaisia Inkeriin ja "ison vihan aikana" seuraavalla vuosisadalla, Kaukokarjalaan, vieden ihanat laulunsa mukanaan. Että runovirta on kulkenut lännestä itään ja etelästä pohjoiseen, sitä todistavat etupäässä ne lukuisat skandinavialaiset ja kristityt sadut ja keskiaikaiset legendat, jotka ovat Kalevalan laulujen perustana; merkillisintä on, että Kullervo runo, mikä Kalevalassa on kaikista traagillisimman valtava, ilmeisesti nojaa erääseen tanskalaisen historijoits. Saxo Grammaticus'en 1200-luvulta kirjottamaan tarinaan Shakespearen Hamletista, jota seikkaa jo J. Krohn on osottanut ja prof. Setälä lähemmin selostanut. (Finn. Forsch. Bd. 3 hft 1—3 p. 61—97). Mainittu satu kenties peräänty roomalaiseen Brutus tarinaan, mahdollisesti aina Persiaan

asti. Todistukseksi laulujen kulusta lännestä itään voidaan mainita, että useissa vanhoissa Kaukokarjalan lauluissa mainitaan Ruotsista, Tukholmasta, Öresundista.

Näinollen ei saata olla epäilystäkään siitä, että laulut ovat vaeltaneet lännestä itään ja että ne ovat lainanneet paljon lännestä. Mutta niinhän on ollut laita muinaispohjolaisten laulujenkin, kuten Sophus Bugge on osottanut.

"Sivistys seisoo lopultakin epävapaalla maaperällä.
Vain raakalaisuus oli kerran isänmaallista."

Niinpä Tegnerin ihailemat kreikkalaisetkin, entisajan suurin kulttuurikansa, seisoivat, kuten me nyt tiedämme "lopultakin epävapaalla maaperällä" Lönnrotin ja Ahlqvistin käsityksestä Kalevalan muinaislaulujen syntymisestä Kaukokarjalassa, täytyy näinollen luopua.

Mutta sittenkin ovat Kaukokarjalan kansan ansiot Kalevalaan nähden suuremmat kuin kenenkään muun, Lönnrotin ansiot ehkä lukuunottamatta. Sillä sikäläiset laulajat laajensivat huomattavasti ylitulleet melkoista lyhemmät laulut; edelleen he liittivät niitä yhteen, sovittamalla lauluihin välirenkaita ja ylimenokohtia, jopa huomattavampia muutoksiakin aiheuttamalla; he valoivat runoon suuremman runollisen hengen ja lopullisesti — he säilyttivät uskollisesti tämän kallisarvoisen perinnön miespolvien ajan. Pääasiallisesti Vuokkiniemessä ja sen lähiympäristöllä Kalevalan lopullinen yhdistäjä, Lönnrot, Arhiippan ja muiden runonlaulajien huulilta keräsi ja organiseksi yhtenäisyydeksi liitti kerätyt runolaulut; jolloin hän, oman selityksensä mukaan ei tarvinnut suuriakaan lisätä yhtenäisyyden aikaansaamiseksi — kiitos kaukokarjalaisten kansallista esityötä.

Onko tämä yhtenäisyys nyt täydellinen?

Jos J. Krohnin tavoin pidämme Sammon taontaa ja sen saattamista kalevalalaisten käsiin runon keskipisteenä — K. Krohnilla on hieman eriävä mielipide — niin täytyy myöntää, että useiden viittausten kautta laulusta lauluun on todellinen "organinen" yhtenäisyys aikaansaatu; mutta toiselta puolen on myönnettävä, että tämä yhtenäisyys ei ole täysin tyydyttävä (varsinkin mikäli on kysymyksessä ylimeno Väinämöistä käsittävistä lauluista seuraaviin) ja erikoiset koh-

taukset eivät ole suhteellisesti käsitellyt. Vaikkakin homeerisissa runoissa vastakkaisuuksia löytyy, niin Kalevala ei tässä suhteessa voi kohota niiden tasolle. Ne vaikuttavat ehjemmältä — katsottakoon ne sitten saaneen alkunsa yhdestä runoilijasta, nyttemmin todellisuudessa kerran eläneestä Homerosta, tai ei — Kurensbergerin kirjottama tai uudestijärjestämä Niebelungenlied vaikuttaa vieläkin enemmän taideepokselta. Kalevalan yhtenäisyyden suhteen on otettava huomioon, että me emme tiedä, miten paljon alkujaan ehkä suuremmasta yhtenäisyydestä on hävinnyt laulujen pitkän vaelluksen aikana. Että hyvin paljon on kadonnut jo Suomessa kristinuskon kasvavan vaikutuksen alaisena, näyttää todennäköiseltä, koskapa myöhemmät runojen kerääjät Kaukokarjalassa usein kohtasivat vastahakoisuutta, syystä kuin "pakanallisten" laulujen laulamista pidettiin "riähkänä" s. o. syntinä.

Milloinka Kalevalan runot, sellaisena kuin ne nyt ovat, sepitettiin?

On kaiken epäilyksen ulkopuolella, m. m. Ahlqvistin ja Donnerin mukaan, että suomalaiset jo pakanuuden aikakaudella ovat lainailleet useita sivistyssanoja germanilaisilta ja skandinaaveilta. Epäilemättä myöskin Kalevalassa löytyy suuri määrä pakanallista suomalaista mytologiaa — Kalevalahan m. m. on saanut nimensä Kalevalasta, joka Lönnrotin mukaan oli vanhempia suomalaisia urhoja". — Kenties alkuperäinen Kalevala nojautuu mytologiseen luonnonkäsitykseen, jossa Sampo, kuten jo Donner halusi, merkitsi aurinkoa ja taistelu Kalevalan ja Pohjolan (—Hiitola—helvetti, eli Pimentola — pimeän valtakunta) taistelua valon ja pimeyden, hyvän ja pahan välillä, kuten jo Fabian Collan on asian käsittänyt ja K. Krohn näyttää hyväksyvän: — taistelu näinollen oli taistelua Ormudzin ja Ahrimanin välillä sielläkin, kuten useissa muissa paikoin. Väinämöinen ja toiset urhot olivat siten alkujaan jumalia, mutta muuttuivat sitten urhoiksi. Mutta siitä huolimatta eivät Kalevala runot syntyneet pakanuuden aikakaudella, vaan vasta katolisella keskiajalla, jälellä olevine kuteineen pakanallisesta mytologiasta jopa pakanallisine lisäkkeineen Kaukokarjalassa. Sammosta

muodostui tällöin lohikäärme (Setälä) tai sotapursi (Viklund) tai joku muu ihmeellinen esine ja roomalais-katolilaisista pyhimystarinoista saatiin runsaasti aiheita ja nimiä.

Kalevalan ihannuutta — varsinkin lyyrillistä — ovat kiittäneet kaikki jotka käsittävät poeettisesti kaunista runoilua. Suomalaisessa runoudessa vallitsee todellakin, kuten J. Krohn sanoo, "lumoava sulous". Luonnonkuvaukset osottavat korkealle kehittynyttä luonnon kauneuden aistia ja runokokoelma piirtelee verrattomalla tunteellisuudella inhimillisen elämän hienoimpia tunnelmia, kuten esimerkiksi Lemminkäisen ja Kullervon hellä suhde äiteihinsä. Kalevalassa on erinomainen luonne- ja yksilöllisyyskuvaus, joka suuresti voittaa homeerisen, sekä darmaatillinen vervi, mikä voidaan asettaa Eddan tasolle. Antiikkista kohtuullisuutta pyöreyttä tosin puuttuu, mutta sitähän puuttuu useissa paikoin uudemmassakin runoudessa.

Kalevala, tuo kaunis epos, mikä useassa suhteessa ei anna perään homeerisille runoille, joka voidaan asettaa Chanson de Rolandin ja Niebelungenliedin yläpuolelle, joka kuuluisan kansapsykoloogin ja kielentuntijan Steinhaldin käsityksen mukaan on luettava yhdeksi maailman kirjallisuuden neljästä kansanepoksesta, joka on käännetty useille eri kielille, joka on aiheuttanut jäljennöksiä, m. m. amerikalaisen runoilijan Longfellowin miellyttävän Hiawatha-runon — tämä ihana kansanruno on kerätty ja oleellisesti kehitetty Kaukokarjalan kansan keskuudessa, sen syvissä riveissä, sen kansallisten runonlaulajien keskuudessa. Professori Krohn lausuu suuressa teoksessaan (Kalevalan runojen historia 825) "Karjalan runonlaulajat ovat välittäneet länsisuomalaisten muinaislaulujen luojain ja Kalevalan yhdistäjäin työtä. Ilman viimemainittua, sekundäristä kehitystä, minkä muualta päin tulleet, alkujaan yksinkertaiset, runot heidän kauttaan saivat, ei kukaan olisi voinut yhteenliittää nykyistä Kalevalarunoa. Lönnrot pisistratinen yhteenliittäjä ja diaskenasti, suoritti ainoastaan viimeisen tehtävän tässä työssä, minkä Kaukokarjalan kansa oli saattanut miltei päätökseen, sen kautta todistaen, että tällä kansalla henkisessäkin suhteessa on kätkettynä jotakin suurta, mikä ennustaa valoisampaa, iloisempaa, kauniimpaa ja toivorikkaampaa tulevaisuutta.

E. V. Debsin vankilasaarna

Debs heitti ensialuksi niille, jotka ovat ensisijassa vastuunalaiset hänen ja muiden vainottujen persoonallisen vapauden riistämisestä, seuraavat mahtavat sanat:

"Minä luulen ettei historiassa ole toista miestä joka saisi enempi jatkuvaa halveksumista osakseen kuin Woodrow Wilson. Kun hän meni Europaan, omasi hän suurimman kunnianhimon mikä milloinkaan on polttanut ihmis-sydäntä. Napoleon oli ainoastaan kääpiö hänen mielestään ja kun hän palasi takasin ja kulki yli maan, nimittäen niitä, jotka olivat eri mieltä hänen kanssaan, käärmeiksi ja matelijoiksi, sanoi herran ääni: "Se riittää sinulta ja jumalan käsi iski hänet alas. Siinä hän makaa nyt koko maailman säälivän halveksumisen ja ivan esineenä."

Vähä myöhemmin, kun sanomalehdissä puhuttiin, että Wilson oli kieltäytynyt käsittelemästä Debsin "armahtamisasiaa", vastasi Debs, että Wilson itse kaipaa paremmin armahdusta kuin kukaan muu. Wilson ei saa yön lepoa eikä päivän rauhaa omaltatunnoltaan, ollen ruumiillisesti ja henkisesti sairas, jotavastoin Atlantan kuritushuonevangin mieli on keveä ja reipas, koska hän tietää olleensa uskollinen aatteilleen ja ihmisille, jotka uskovat vapauden ja oikeuden aatteisiin.

Edelleen hän lausui näin:

"Yhdysvallat on ainoa koko maailman maista, sivistyneistä tai raakalaisista, joka pitää sotavankejaan tyrmässä vielä kahden vuoden kuluttua sodan loppumisesta. Amnestiaa ei tulla antamaan. Sotatila yhä vallitsee, sotalait ovat yhä voimassa ja Wilson on yhä sotaloordi, kiitos kansan, joka teki

hänestä presidentin pitämään meidät pois sodasta. Sotaa käytiin Amerikan tekemiseksi turvalliseksi autokratialle.

Palmer ilmottaa, että sotavankien jutut tullaan tarkastamaan yksilöittäin. Toivon, että minun juttuni tulee esille viimeiseksi tai ei lainkaan nykyisen hallituksen aikana. Niin kauan kuin hävytön vakoilulaki, jonka nojalla perustuslaillisia oikeuksia kuristetaan, puhevapaus kielletään ja mielipiteistä rangaistaan, ja yhtä hävytön Leverin laki, jonka nojalla työväkeä nuijitaan, kahlehditaan ja rosvotaan — niin kauan kuin nämä rikokset mustaavat asetuskokoelmia, minua hävettäisi olla vapaalla jalalla.

"Vakoilulaki perustuu Venäjän tsaarivainajan hallitusjärjestelmän Amerikaan. Yhtään urkkijaa ei ole tuomittu, mutta armeija turmeltuneita olentoja on laskettu valloilleen maassa, ja heidän ilkityönsä viattomia miehiä, naisia ja lapsia kohtaan huutavat taivaaseen saakka.

Kukaan ei ole voittanut Wilsonin demokraattisten ihanteiden ylistämisessä ja kukaan ei ole niin katalasti pettänyt niitä. Suuttumuksen myrsky tulee pyyhkäisemään hänet pois Valkotalosta huonomaineisimpana ja epäkunnioitetumpana miehenä mitä koskaan on ollut kansakunnan ylimmän toimeenpanevan virkailijan istuimella."

Porvaripuolueitten yhtäläisyys.

Debs selitti vankilasaarnoissaan jatkuvasti porvaripuolueitten "aatteitten" ja aseman yhtäläisyyttä. Seuraavilla leimuaivilla sanoilla hän alotti:

"Republikaani- ja demokraattipuolueiden eroavaisuus vähitellen tulee tiedoksi. Toinen on kuiva ja märkä ja toinen märkä ja kuiva. Kumpikin on juhlallisesti sitoutunut olemaan tekemättä mitään kansan hyväksi ja kumpikin tulee pyhästi pitämään lupauksensa.

"Yksi presidentin ehdokkaista nähtiin puhuttelemassa neekeriä; toisen ehdokkaan vaimo salli koneenkäyttäjän puristaa hänen hansikkaista kättään, ja muuan varapresidentiksi pyrkivä ihan ilmeisesti lypsi lehmää. Nämä ja muut samanlaiset halvat melumetkut ovat republikaanien ja de-

mokraattien vaalikysymyksiä, Kansainliiton ja lahjusrahastojen tuottaessa vaihtelua.

"Niinkutsuttu Kansainliitto on yksinkertaisesti hallitsevien luokkien liitto maailman hallitsemista ja riistämistä varten. Wilsonista oli tulla tämän talvaankappaleen ensimäinen presidentti.

"Me sosialistit haluamme todellista kansojen liittoa. Meille kansakunta merkitsee vain kansaa.

"Meidän ei tarvitse enään murehtia korkeista elinkustannuksista. Wilson ja Palmer ovat voittaneet. Juusto on alentunut 1 prosentilla ja pavut 2 prosentilla. Keskimääräinen korotus on nyt ainoastaan 168 pros.

"Oh, te Amerikan työläiset, milloin avautuvat silmänne? Milloin se'sotte kuin miehet ja naiset ja iskette vapautenne puolesta yksimielisellä äänestyksellä? Neljäkymmentä vuotta on teitä puoskaroitu korkeilla tulleilla, alhaisilla tulleilla, vapaakaupalla, kultakannalla, hopeakannalla, Kansainliitolla, lahjusten rahastoilla, ja kaiken aikaa ovat loiset ahmineet kalkkunsa rehellisten työläisten järsiessä vain haukan pakaroita.

"Herätkää, te Amerikan kansa! On vain yksi kysymys. Se on: kapitalismiko vai sosialismi, teollisuus-itsevaltiusko vai teollinen kansanvalta? Älkää antako heidän enää narrata teitä ja palkita kannaturstanne ylenkatseellaan.

"Farmer-Labor puolue haluaa reformeerata kapitalismia. Se on mahdotonta. Mädäntynyt järjestelmä tarvitsee hautauksen, ei uudistamista.

"Sosialistipuolue on ainoa puolue, joka pyrkii hävittämään kapitalistisen järjestelmän, kansallistuttamaan teollisuudet, harjottamaan tuotantoa kaikkien hyväksi eikä muutamien voitoksi ja perustamaan todellisen tasavallan, Amerikan kansan oikean kansanvallan."

Työttömyys, sotilaat ja patriotismi.

"Hirvittävimpänä tällä kansakunnalla talven lähestyessä on työttömyys.

"Sota-ajan hyvinvoinnin tulva, joka tuhosi työväenluokkaa

ja rikkoi maailman, nopeasti laskee, ja työttömyyden ja kalliiden aikojen louhikkorannat ovat selvästi näkyvissä.

"Työttömyys on työkansan kirous ja kapitalistisen yhteiskunnan rikos. Se aiheuttaa enemmän kammoa ja epävarmuutta, enemmän pelkoa ja huolta, pelkuruutta ja orjamaisuutta, kärsimystä, onnettomuutta, nälkää ja alastomuutta, paheita ja epänormaalisuutta ja rikoksia; se on hävittänyt enemmän koteja, särkenyt enemmän perheitä, syössyt enemmän miehiä turmioon, ajanut enemmän naisia haureuteen ja ottanut enemmän pienokaisia hengiltä työväen keskuudessa kuin kaikki muut syyt yhteensä.

"Työvoimansa myynnistä elävä palkkaorja ei ikinä pääse eroon tuosta kummituksesta, ei edes unissaankaan. Yksikään työläismies tai- nainen ei ole turvattu siltä. Työttömyys on kapitalismin tuote, yhteisten elinkeinojen ja yksityisomistuksen tuote, ja kalliita aikoja tulee yhtäläisesti demokraattisen hallituksen aikana. Mitä on Hardingilla ja Coxilla tarjottavana työttömille työläisille ja heidän perheilleen, jotka nääntyvät nälkään tuotettuaan vuosittain rikkautta voittoileville isännilleen?

"Entinen presidentti ja entinen tuomari Taft, paremmin tunnettu järjestyneiden työläisten keskuudessa — joita hän lähetti vankilaan — "Injunction Billin" nimellä, vastaa heidän puolestaan. Hän sanoo: "Jumala tietää."

"Pian tulee leipälinjoissa olemaan yhtä paljon rekryyttejä kuin oli ennen sotaakin ja soppakeittiöt alkavat tuhista yötä päivää, mutta te ette kuule Coxilta tai Hardingilta sanaakaan työttömyydestä tai sen seurauksista.

"'He ja heidän puolueensa ovat oppineita lypsäjiä ja ovat kauan lypsäneet kansaa. Heillä ei ole ohjelmassaan mitään työttömyydestä. Nuo ohjelmat ovat laaditut vain kalastamaan ääniä.

"Tuhannet sotilaat, jotka olivat taistelemassa voittoilijain hyväksi valtameren takana, nyt etsivät työpaikkaa, aivankuin minä ennustin Cantonissa saaden siitä kymmenen vuotta.

"Eilispäivän loistavista sankareista on tulemassa huomispäivän hooboja.

"Eilispäivänä ylimääräisellä junalla tulleita sankareita vas-

tassa oli rikkaan miehen tytär syli täynnä kukkia. Huomispäivän hitaalla tavarajunalla tulleita hooboja vastassa on poliisi, joka telkeää heidät vankilaan irtolaisina."

Vastaus republikaanipuolueen ehdokkaalle.

"Lyhyessä vankilapuheessani tällä viikolla tahdon esittää muutamia kylmiä tosiasioita suoramieliselle kansalle ja joitakin suoria kysymyksiä.

"Puheessaan Omahassa herra Harding selitti vastustavansa poliittisten vankien vapauttamista siksi, että he ovat samallaista rikollisliutaa kuin vorotkin. Kiitän häntä suorapuheisuudestaan kapitalismin ehdokkaana Valkotaloon. Tiedämme hänen kantansa. Näimme sen hänen tylystä naamastaan jo ennenkin, mutta olemme iloisia saadessamme kuulla sen hänen omasta suustaan.

"Vorojen ja meidän poliittisten vankien välillä, herra Harding, on kuitenkin tämä erotus: Vorot silloin tällöin särkevät jonkun teidän isäntänne kassakaapin varhaisen aamun hiljaisina hetkinä ja joutuvat kuritushuoneeseen rosvouksen harjottamisesta niin typerällä tavalla ja niin pienessä mittakaavassa, jotavastoin teidän isäntänne rosvoavat kansalta biljoonia turvallisesti, järkevästi ja laillisesti yksinkertaisesti hallitsemalla hallitusta panemalla yleiseen virkaan renkinsä.

"Me poliittiset vangit sensijaan emme harjota kassakaappien särkemistä yön pimeydessä saadaksemme hiukan rahaa. Me aijomme särkeä koko kapitalistisen rosvojärjestelmän selvällä päivällä ja palauttaa rosvotulle ja köyhdytetylle kanalle heiltä varastetun kansakunnan kaikkine luonnonrikkauksineen ja tuotanto- ja jakokoneistoineen, antaaksemme jok'ainoalle m. m. teille ja voittoileville Wall-kadun huijariveikoillenne, tasapuolisen tilaisuuden ansaita rehellisesti elatuksensa.

"Pidämme suorapuheisuudestanne, herra Harding. Olette vihollisemme ja me olemme teidän vihollisenne.

"Nyt käsiksi tosiasioihin:

Tosiasia no. 1. — Vähemmän kuin kaksi prosenttia Amerikan kansasta joko omistaa tai kontrolloi kansakunnan teollisuudet ja niinollen hallitsee kansakunnan valtiollisesti ja taloudellisesti.

"Tosiasia no. 2. — Leivän isäntä on ajattelun isäntä. Hänellä on voimaa panna kansa ajattelemaan, että hän on, joko jumalallisella tai muunlaisella oikeudella, heidän isäntänsä ja että he saman oikeuden mukaisesti ovat hänen orjiaan. Tätä mahtiaan on hän käyttänyt kaikkina historian mustina ja verisinä aikakausina. Hän omistaa sanomalehdistön. Hän valehtelee ja kieltää totuudelta julkipääsyn pitääkseen kansan tietämättömyydessä ja orjuudessa. Se mikä tunnetaan amerikalaisena sanomalehdistönä on hänen sanomalehdistönsä, hänen äänitorvensa, ja voi sitä toimittajaa tai kirjottajaa, joka kieltäytyy prostitueeraamasta hengenlahjojaan leivän hinnasta. Amerikan sanomalehdistö, on kapitalistisen orjaherran lehdistö ja kiinteästi tukee Coxia ja Hardingia tai Hardingia ja Coxia, miten sopivammalta näyttää.

"Tosiasia no. 3. — Vaalipäivänä kansalaiset äänestävät joko Wall-kadun hallitusta kansan ja kaiken muun yli tai kansan hallitusta Wall-kadun ja kaiken muun yli. Sosialistipuolue ehdokkaineen on kansan puolella. Jokainen kapitalistilehti kiistämättömästi osottaa tämän tosiasian.

"Tosiasia no. 4. — Pankaamme tämä tosiasia merkille erikoisesti työväenluokkaa ja työväenunioita varten. Kansallinen tehtailijaliitto, työnteettäjien liitto, terästrusti, Yhdysvaltain kauppakamari ja sen paikallisosastot kaikkialla, Kaivosisäntien liitto, kaikki työväenluokan armottomat riistäjät ja työväenunioiden verivihollliset, jotka nyt koettavat särkeä unioita valheellisesti kaunistellen haluavansa vain avointa työpajaa, — jok'ainoa näistä kapitalistien järjestöistä, erikseen ja yheisesti, tukee joko Coxia tai Hardingia sanomalehdillään, lahjusrahastoillaan, alhaisilla politikoitsijoillaan, virankärkkyjillään, kätyreillään, veijareillaan, petkuttajillaan, hurtillaan, pyssymiehillään, toisinta-äänestäjillään, äänestyslaatikkojen täyttäjillään, vaalipaimenillaan ja kaiken lajisilla olennoilla ja keinoilla, mitä rikollisen kapitalismin mätä politiikka tuntee.

"Nyt pari kysymystä Wall-kadun presidenttiehdokkaille:

Kysymys 1. — Herrat Cox ja Harding, miksi pitää koskaan tulla pula-aikaa Yhdysvalloissa? Meillä on luonnonrikkauksia, raaka-aineita, koneistoa ja työläisiä. Kykenemme tuottamaan kaikkea yllin kyllin kaikille. Miksi pitää tuotannon halvaantua ja kansan olla ryysyissä ja nälässä? Vastatkaapa tähän kysymykseen. Ette uskalla, sillä te ette voi vastata tuomitsematta itseänne.

"Kysymys 2. — Työttömyys on aikamme kirouksena. Työläinen pelkää sitä kuin ruoskaa. Työttömyys on kroonillista kapitalismin vallitessa. Miksi pitää yhdenkään miehen tai naisen kärsiä työttömyyttä Yhdysvalloissa? Vastatkaa, herra Cox ja Herra Harding, sillä työläisen vaalikysymys on tämä eikä mikään League of Liars tai League of Looters (valehtelijain tai rosvojen liitto).

"Rajotettu tilani on nyt käytetty. Tervehdys teille, työläiset? Nyt on teidän aikanne! Iskekää yksimielisesti äänestäen yhteiskunnallisen vallankumouksen ja vapauden puolesta!"

Luokkavastakohdista.

"Esitän tässä vaalikysymyksenä Yhdysvaltain työväelle erään selvän esimerkin kapitalismista. Alabaman hiilikaivosherrat kieltäytyivät noudattamasta Leverin lain päätöstä riidassa kaivosmiesten kanssa. He eivät ainoastaan halveksuneet tuota päätöstä, vaan uhmasivat hallitusta, ja onnistuivat siinä.

"Prokuraatori ja hänen edustamansa kapitalistinen hallitus raukkamaisesti antautuivat isännilleen, rosvoavalle hiilitrustille. Sillävälin kaivosmiehet nurisivat ja pyysivät hallitusta voimaanpanemaan päätöksensä. Kaikki turhaan. Hiiliherrat pilkkasivat päätöstä, kieltäytyivät tunnustamasta kaivosmiesten uniota ja käskivät hallituksen mennä.... —n!

"Joutuiko yksikään hiiliherra syytteeseen tai vangituksi? Annettiinko yhtään injunktsionia? Yhtään tuomioistuimen mandaattia eli käskyä? Määrättiinkö poliiseja nuijimaan laittomia hiiliherroja? Sotilaita ampumaan heitä?

"Eipä tietenkään; he ovat kapitalisteja, luokkaa, joka hallitsee kapitalismin vallitessa. He eivät tottele lakia, he itse ovat laki; he eivät alistu hallitukselle he itse ovat hallitus.

"Ettekö näe sitä, Mr. Palkkaorja? Näette varmaan, ellette ole umpisokea. Asia on niin kristallisen selvä, että ette voi olla ymmärtämättä sitä, jos teillä on lapsenkaan aivot.

"Mitä sitten seuraa? Alabaman kaivosmiehet vihdoin tekevät lakon. Entä sitten? He kutsuvat kokouksia keskustellakseen epäkohdista ja keinoista, joilla ne voitaisiin korjata täysin laillisesti. Sitten? Sotilaat kutsutaan esiin ja nuo lailliset rauhalliset kokoukset estetään pistimillä, joita käyttelevät sotilaskätyrit, joille on annettu määräys ampua tappavasti.

"Ja tällainen laiton, raaka sota nälkäisiä kaivosmiehiä, heidän vaimojaan ja lapsiaan vastaan on jatkunut Alabamassa siitä saakka. Kuvernööri Comer ammutti heidät pois teltoistaan sen jälkeen kun heidät oli häädetty asuntopahasistaan.

"Tässä näemme kapitalismin täydessä alastomuudessaan. Mitä arvelette siitä Mr., Mrs. ja Miss Palkkatyöläinen. Teistä se riippuu. Harding ja Cox edustavat sitä. Minä haastan heitä tuomitsemaanAlabaman ja muiden valtioiden hiiliherroja laittomiksi, rikollisiksi, kuten minä nyt teen.

"Se mitä nyt tapahtuu Alabamassa, on tapahtunut eri muodoissa West Virginiassa, Pennsylvaniassa, Ohiossa, Indianassa, Illinoisissa, Coloradossa, Utahissa ja kaikissa muissa hiiltä tuottavissa valtioissa. Minä tiedän syyn, sillä olen ollut tämän järjestynyttä työväkeä vastaan käydyn sissisodan keskellä neljääkymmentä vuotta. Huudettuaan esiin Coxin ja Hardingin vaalitaistelun rahastaja, niin saamme nähdä jokaisen lakia rikkovan hiiliherran jommankumman ehdokkaan takana, jotavastoin turhaan etsitte yhtään heistä Sosialistipuolueen vaalitaistelun rahastajain joukosta. Näillä herrasmiehillä sitä on otsaa sanoa sinulle, että sosialistit eivät ole lainkuuliaista väkeä ja että he tahtovat ryöstää sinulta uskontosi ja särkeä kotisi.

"Tässä kouraantuntuvassa esimerkissä kapitalismin olemuksesta nähdään selvästi, todistetaan kumoamattomasti, että hallitus tukee kapitalisteja heidän laittomuuksissaan ja rikoksissaan, jota vastoin työläisiä kuristetaan, kun he yrit-

tävät käyttää laillisia oikeuksiaan; ja tämän varman tosiasian valossa, jokainen kaivosmies tai muu palkkatyöläinen, joka äänestää Hardingia tai Coxia, kapitalismin ja palkkaorjuuden valtiollisia edustajia, häpäisee itseään, kavaltaa itseään, vaimonsa ja lapsensa orjuuteen ja leimaa itsensä omalla vaalilipullaan koko luokkansa kavaltajaksi — sittenkin, vaikka hän tekee niin raukkamaisen ja mädän union johtajan kehotuksesta joka palvelee isäntänsä tarkotuksia.

"Oh, Amerikan työläiset, minä vetoan teihin näiden vankilamuurien takaa: olkaa kerrankin tosi-miehiä ja -naisia, uskollisia itsellenne ja yleisen kansan suurelle asialle!"

Viimeinen saarna vankilasta.

"Tämä tulee olemaan minun viimeinen sanani tässä vaalitaistelussa. On kylliksi minulle, kun olen saanut olla yksi työväenluokan lipunkantaja Pahoittelen vain, etten ole saanut tavata työläisiä mieskohtaisesti kuten ennen.

"Yhdestä seikasta olen varma tänä vaalien aattona — en tule tuntemaan pettymystä. Tulos on oleva sellainen kuin sen tuleekin olla. Kansa äänestää, mitä se ajattelee tahtovansa, mikäli se ajattelee ollenkaan, ja kansa ei myöskään tunne pettymystä.

"Kypsyneemmällä ijälläni en enää salli itseni tuntea pettymystä tai masennusta. Toivon kaikkea enkä odota mitään. Kansa saa kaikkea, mitä se haluaa. Vika on vain siinä, ettei halua mitään. Ainakin se siten äänestää vaalipäivänä.

"Sosialistipuolue tahtoo, että kansa ottaisi kaiken mitä nähdään olevan otettavissa.

"Jos maa ja kaikki sen antimet eivät ole kansaa, koko kansaa eikä vain muutamia harvoja varten, on jossakin varmasti suuri virhe, joka kaipaa kaikkivaltiaan korjausta.

"Kaikkina aikakausina muutamat ovat omistaneet maan ja hurjastelleet sen yltäkylläisyydellä. Tämä on yhtä totta nyt kuin koskaan ennenkin. Sangen pieni, mitätön vähemmistö kansasta omistaa Yhdysvallat ja ehdottomasti hallitsee niitä.

"Tässä samoin kuin kaikissa politillisissa taisteluissa Sosialistipuolue taistelee merkityksettömän pientä vähemmistöä vastaan ja kansan puolesta.

"Millä puolella ovat lahjusrahastot, kuka hankkii ne ja miksi?

"Oletteko te lahjusrahastoäänestäjiä näissä vaaleissa?

"Tai oletteko te miehiä ja naisia tänä päivänä enemmän kuin koskaan ennen maailman historiassa?

"Elämä ei ole koskaan ollut rikasta, täydellistä ja runsasta ihmiskunnan suurille joukoille. Ne ovat ankarassa raadannassa ja kyynelissä kylväneet, että loiseläjät saisivat niittää ylellisyydessä ja paheissa.

"Taistelu tänäpäivänä, kuten kaikkina aikoina, on tuottajain ja loiseläjäin välillä. Tämä taistelu on nyt tullut tuliseksi ja akuuttiseksi sekä lähenee ratkaisuaan. Heränneet työläiset ovat nousseet polviltaan, seisovat suorina pää pystyssä tietoisina voimastaan, tervehtäen toisiaan tovereina yli valtakuntien rajojen kaikilla kielillä ja koko maailma on yhteiskunnallisen vallankumouksen liekeissä.

"Se on innottavaa ja mahtavaa!

"Maa vapisee tänäpäivänä köyhälistön vapautusjoukkojen eteenpäin marssiessa.

"Venäjän työläiset ja talonpojat ovat puhuneet ja kapitalistinen ryöstävä maailma seisoo peloissaan turhaan koettaen valheilla kääntää takasin vuoksen, joka upottaa sen kaikkine rikoksineen.

"Englannissa, Italiassa, Ranskassa, Saksassa, Yhdysvalloissa ja kaikkialla kysymyksessä on kansannousu.

"Ihmiset eivät enää tyydy siihen, että heitä keritään ja riistetään ja lähetetään teurastettaviksi kuin lampaita isäntiensä tähden.

"Tuottamattomien loiseläjäin pieni vähemmistö ei saa enää pitemmälle hallita ja tuhota maailmaa. Se on tehnyt parhaimpansa ja pahimpansa. Sen aika on päättynyt. Sen on nyt poistuttava näyttämöltä. Me sosialistit olemme järjestyneet kukistamaan heidän valtansa. Vaalipäivänä me tarkastamme kuinka paljon ihmisiä on meidän kanssamme kukistamassa loiseläjäin valtaa ja vapauttamassa kansaa itse itseään hallitsemaan.

"Kysymys on kansan ja loiseläjäin välillä!

"Tämä on ainoa todellinen kysymys ratkaistavana vaalipäivänä.

"Sosialistipuolue vaatii teollisuuslaitokset työläisille ja maan kansalle.

"Alas loiseläjät ja heidän verta imevä järjestelmänsä.

"Eläköön kansa ja heidän oikeutensa elämään, vapauteen ja onnellisuuteen!

"Maailman työläiset nouskaa. Murtakaa kahleenne ja olkaa vapaat!

"Teidän on vain sana sanottava ja tähdetkin radoillaan taistelevat teidän taisteluitanne ja maailma on oleva teidän.

"Te ette ole koskaan eläneet. Parhain osa teissä ei ole vielä syntynytkään. Pyhin olemus teissä ei ole vielä nähnyt valoa.

"Minä vetoan teihin menneisyyden nimessä, jossa te olette jättäneet veriset jäljet kautta vuosisatojen; minä vetoon teihin nykyisyyden nimessä, jossa teitä yhäkin riistetään, näällä näännytetään ja kurjistutetaan; minä vetoon teihin tulevaisuuden nimessä, joka on näkevä teidän luokkanne vapaana ja teidän asianne voitokkaana.

"Teidän on vain järjestyttävä ja annettava isku ihmissuvun vapauttamiseksi. Teidän tehtävänne on vapauttaa kansa ja tehtävä maailma kauniiksi ja ihanaksi kaikille.

"Teidän tehtävänne on valloittaa maailma ja järjestää se palvelemaan ja onnellistuttamaan ihmiskuntaa.

"Teidän on lopetettava sodat, saatettava rauha maailmaan, hävitettävä köyhyys ja tietämättömyys, järjestettävä koko maailman toiminta korkeammalle tasolle, vedottava jaloimpaan henkeen, viitattava korkeimpiin aatteisiin ja annettava ihmisille rikkaampi elämä, parempi vapaus ja ihmisrodulle korkeampi päämäärä ja jalompi sivistys."

Ylläesitettyjä vankilasaarnoja ei voi olla vertaamatta "Pyhän Raamatun" vuorisaarnoihin. Aika vaan on toinen ja olosuhteet ovat muuttuneet, mutta henki on niille yhteinen.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
Piispankatu 3
20500 Turku ☎ (02) 231 7536
Fax (02) 233 3460

362-92 (Data)

SUOMALAINEN
—NAISTEN—
VAATETUSLIIKE
MARTHA RAITA
1974 Madison Ave., New York
Tel. Harlem 8197
❖
Suuri valikoima kaikenlaatuisia käsitöitä.
Postitilaukset suoritetaan nopeasti ja huolellisesti.

Jos olette kipeä
Pyytäkää VAPAA
Lääkekirja — No. 5
Siinä on yli 25 miesten ja naisten tautia selitettynä. Kuin myöskin täydellinen luettelo suomalaisista kotilääkkeistä. Mistä jokainen voi itse valita sopivan lääkkeen taudilleen, samaten myöskin lääkkeitten hinnat y. m.
Lääkkeet eivät ole patenttilääkkeitä, vaan tosisuomalaisia valmisteita, joita Suomessa on jo käytetty monia kymmeniä vuosia.
Tämän kirjan saatte vapaasti ja pitäisi sen olla jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvitsette, varokaa humbuukilääkkeitä ja humbuuki-tohtoreita.
— Lignellin Apteekki on suurin —
— Suom. Apteekki Yhdysvalloissa —
P. A. LINGNELL CO., Superior, Wis.